

bE— aware bE— aware bE— aware

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

**STOP
OSEA***

*Online Sexual
Exploitation
and Abuse

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1.	Εισαγωγή.....	4
1.1	Επισκόπηση.....	5
1.2	Σεξουαλική Κακοποίηση και Εκμετάλλευση Παιδιών στο Διαδίκτυο: Ορισμοί, Νομικό Πλαίσιο στην Ε.Ε. και βασικά στατιστικά	6
	<i>Ορισμοί και στατιστικά</i>	<i>6</i>
	Διεθνή και Ευρωπαϊκά Νομοθετικά Πλαίσια	8
	Συμβούλιο της Ευρώπης.....	8
	Ευρωπαϊκή Ένωση.....	9
	Σύνδεση μεταξύ διαδικτυακού grooming και εξαφανίσεων νέων.....	10
1.3	Τρέχουσα κατάσταση	11
	Γαλλία/Μαρτινίκα.....	11
	Ελλάδα.....	14
	Ιταλία.....	17
	Πορτογαλία.....	19
	Κύπρος.....	21
	Βέλγιο	24
2.	Αναγνώριση σημαδιών σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης παιδιών στο	
διαδίκτυο	27	
2.1.	Παράγοντες κινδύνου και ευαλωτότητας	27
2.2.	Μέθοδοι και πλατφόρμες που χρησιμοποιούν οι δράστες	30
	Μέθοδοι	31

Πλατφόρμες.....	32
2.3. RecognizingthesignsofOSEA.....	33
Αποπλάνηση	33
LoveBombing	33
Σεξουαλικός Εκβιασμός (SexualExtortion)	34
Κυβερνοπαρακολούθηση (Cyberstalking).....	34
2.4. Μελέτες περιπτώσεων στην Ευρώπη.....	36
Γαλλία/Μαρτινίκα.....	36
Ελλάδα.....	41
Ιταλία.....	44
Πορτογαλλία	46
Κύπρος	48
Βέλγιο	53
3. Πρόληψη της Διαδικτυακής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης	56
3.1 Κυβερνοασφάλεια και ασφαλείς διαδικτυακές επιλογές.....	56
3.2. Ο ρόλος της Ολοκληρωμένης Σεξουαλικής Διαπαιδαγώγησης.....	61
4. Υποστήριξη παιδιών θυμάτων OSEA.....	64
4.1 Η ψυχολογική σφαίρα της OSEA.....	64
4-2 Λήψη υποστήριξης.....	67
Γαλλία/Μαρτινίκα.....	67
Ελλάδα.....	71

Ιταλία.....	75
Πορτογαλλία.....	77
Κύπρος.....	80
Βέλγιο	85

Βιβλιογραφία	94
--------------	----

1. Εισαγωγή

1.1 Επισκόπηση

Το παρόν εγχειρίδιο αποτελεί μέρος της εργαλειοθήκης του έργου Be-Aware. Έχει αναπτυχθεί με τον σκοπό να παρέχει σε επαγγελματίες που δουλεύουν με νέους την απαραίτητη κατανόηση για το πώς η **διαδικτυακή σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση είναι τόσο συχνή, ειδικότερα μεταξύ εφήβων (13-19 ετών) και νέων ενηλίκων (20-25)**. Το εγχειρίδιο θα δώσει μια καλύτερη εικόνα του τι συμβαίνει διαδικτυακή σεξουαλική κακοποίηση και πώς συνδέεται με άλλες μορφές σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης. Η κυριαρχία του διαδικτύου και της τεχνολογίας στην κοινωνία μας καθιστά αδύνατο να αποφύγουμε το εν λόγω θέμα και επιβεβλημένο να το αντιμετωπίσουμε με τον πιο συνειδητό δυνατό τρόπο. Σε αυτό το εγχειρίδιο θα βρείτε στατιστικές και νομικές πληροφορίες επί του θέματος, τόσο σε γενικό όσο και σε εθνικό επίπεδο.

Οι **διαδικτυακές πλατφόρμες** αποτελούν πλέον σημαντικό κομμάτι της καθημερινότητάς μας, όμως μπορεί να γίνουν επικίνδυνες αν τις χειριστούμε χωρίς τις απαραίτητες προφυλάξεις. Η **τεχνολογία** είναι πλέον προσβάσιμη και στις **νεότερες ηλικίες**, βάζοντας τα παιδιά με αυτό τον τρόπο στον **κίνδυνο** να τραβήξουν ανεπιθύμητη προσοχή και να εμπλακούν σε **επικίνδυνες καταστάσεις**. Μάλιστα, πάνω από το 60% των παιδιών σερφάρουν στο διαδίκτυο κάθε μέρα και περίπου το ίδιο ποσοστό έχει λογαριασμό σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης (Aliet. al, 2021). Συνεπώς, η εύκολη και γρήγορη πρόσβαση στο διαδίκτυο κάνει τα παιδιά έναν ευάλωτο και εύκολο στόχο από την μία και από την άλλη βοηθάει τους θύτες να παραμείνουν ανώνυμοι (Aliet. al, 2021). Μάλιστα, η έρευνα έχει δείξει μία ανησυχητική αύξηση των ανήλικων που έχουν πέσει θύματα σεξουαλικών αιτημάτων και διαδράσεων με ενήλικες (deSantisteban&Gámez-Guadix, 2017). Το παραπάνω έχει ως αποτέλεσμα τα θύματα αυτά να αναπτύξουν συμπτώματα τραύματος, όπως διαταραχή μετατραυματικού στρες, κατάθλιψη και άλλες διαταραχές, οι οποίες θέτουν σε κίνδυνο την ανάπτυξη τους ως ανθρώπινα και κοινωνικά όντα (Aliet. al, 2021, deSantisteban&Gámez-Guadix, 2017, Patterson et. al, 2022).

Το παρόν έγγραφο είναι χωρισμένα σε τέσσερις βασικές ενότητες:

1. Επισκόπηση- θα εξηγήσει τι είναι διαδικτυακή σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση και θα παρέχει το νομικό πλαίσιο και τα στατιστικά στοιχεία σε επίπεδο Ε.Ε. και στις χώρες από τις οποίες προέρχονται οι εταίροι του έργου.
2. Αναγνώριση της διαδικτυακής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης-αυτή η ενότητα θα αναδείξει τους βασικούς παράγοντες κινδύνου και ευαλωτότητας των θυμάτων, τη δυναμική που υιοθετούν οι θύτες και τα σημάδια. Αυτή η ενότητα θα παρουσιάσει επίσης κάποιες μελέτες περίπτωσης από τις χώρες του εταιρικού σχήματος ως παραδείγματα.
3. Πρόληψη της διαδικτυακής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης-θα είναι αφιερωμένη στην κυβερνοασφάλεια και στην σεξουαλική διαπαιδαγώγηση, ως δύο βασικών παραγόντων πρόληψης της διαδικτυακής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης.
4. Υποστήριξη παιδιών θυμάτων διαδικτυακής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης-μετά την επεξήγηση της ψυχολογικής διάστασης της διαδικτυακής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης θα παρουσιαστεί μία εκτενής λίστα πηγών, εργαλείων και πρωτοβουλιών από τις συμμετέχουσες χώρες.

Το εγχειρίδιο έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του έργου Be-Aware (n. 2023-2-FR02-KA220-YOU-000182988)

μεσκοπό την αφύπνιση των νέων. Ο στόχος είναι η κατανόηση και η πρόληψη της διαδικτυακής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης μέσω μίας διατμηματικής προσέγγισης, στην οποία έχουν ενσωματωθεί οι νομικές, ψυχολογικές, σωματικές και κοινωνικές συνέπειες του φαινομένου. Η δημιουργία εκπαιδευτικού και ενημερωτικού υλικού είναι ένας από τους βασικούς στόχους του έργου και για τον λόγο αυτό, το παρόν εγχειρίδιο είναι ένα από τα βασικά του παραδοτέα. Η έρευνα έχει δείξει ότι η εκπαίδευση και η ευαισθητοποίηση είναι τα βασικά στοιχεία στην πρόληψη της διαδικτυακής σεξουαλικής κακοποίησης (Patterson et al, 2022). Επιπλέον, η ομάδα στόχος δεν είναι μόνο οι νέοι, αλλά και οι επαγγελματίες που εργάζονται με νέα θύματα. Μάλιστα, οι επαγγελματίες αποτελούν και την γέφυρα μεταξύ έργων όπως το παρόν και την πληθυσμιακή ομάδα στόχο. Η σημαντική αύξηση στη χρήση του διαδικτύου, η επακόλουθη ύπαρξη εικόνων παιδιών, η ανωνυμία πίσω από τους θύτες και οι αυξανόμενοι κίνδυνοι τους οποίους αντιμετωπίζουν τα παιδιά και οι νέοι απαιτούν άμεση ανάληψη δράσης από τους εμπλεκόμενους. Παρ' όλα αυτά, παρά τον σημαντικό κίνδυνο, είναι αδύνατο να αρνηθούμε και να απαγορεύσουμε την πρόσβαση στο διαδίκτυο στους νέους. Για τον λόγο αυτό είναι απαραίτητο και δυνατό να τους εκπαιδεύσουμε σχετικά με τους κινδύνους και τη διάστασή τους και να τους παρέχουμε και την απαραίτητη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση. Είναι θεμελιώδες για έναν άνθρωπο να μεγαλώσει και να κατανοήσει την σεξουαλικότητα με έναν υγιή και σωστό τρόπο, με στόχο να αναπτύξει τη δική του προσωπικότητα, ταυτότητα και κοινωνικότητα, ενώ ταυτόχρονα θα μπορεί να αναγνωρίζει και να αποφεύγει τον κίνδυνο. Μάλιστα, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας και η UNESCO έχουν τονίσει την σημασία του να παρέχουμε στους νέους την πληροφόρηση και τις δυνατότητες που χρειάζονται, ώστε να λαμβάνουν υπεύθυνες αποφάσεις στη ζωή τους, ειδικότερα σε ένα περιβάλλον στο οποίο είναι πιο πιθανό να συναντήσουν σεξουαλικό διαδικτυακό περιεχόμενο (UNESCO, 2018).

1.2 Σεξουαλική Κακοποίηση και Εκμετάλλευση Παιδιών στο Διαδίκτυο: Ορισμοί, Νομικό Πλαίσιο στην Ε.Ε. και βασικά στατιστικά

Ορισμοί και στατιστικά

Η σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση παιδιών στο διαδίκτυο (Online sexual exploitation and abuse (OSEA) on children, επίσης γνωστή ως OCSEA), αποτελεί παγκόσμιο ζήτημα και ιδιαιτέρως ιδεατό έγκλημα, το οποίο απειλεί την ασφάλεια των παιδιών και την ευημερία τους με μακροχρόνιες επιπτώσεις για τα θύματα (Nektova & Mustafa, 2021). Αναγνωρισμένη ως παγκόσμια κατάσταση έκτακτης ανάγκης από τον ΟΗΕ το 2022, η σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση παιδιών στο διαδίκτυο (στο εξής OCSEA) απαιτεί μία συντονισμένη διεθνή αντιμετώπιση. Τόσο η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, όσο και η Europol έχουν εκφράσει τις βαθιές ανησυχίες τους σχετικά με την ταχεία εξάπλωση του φαινομένου, υπογραμμίζοντας την επείγουσα ανάγκη για προληπτικές και εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες σε όλη την Ευρώπη (European Parliamentary Research Service, 2023).

Η OCSEA προϋποθέτει την χρήση Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (ΤΠΕ) με στόχο την σεξουαλική κακοποίηση ή/και την σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών (Interagency Working Group, 2016, pp. 23-28). Η σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών περιλαμβάνει σεξουαλική κακοποίηση και άλλες σεξουαλικές πράξεις που αφορούν παιδιά, και συχνά συνδέεται με την ανταπόδοση σε προνόμια, όπως τρυφερότητα, φαγητό, ναρκωτικά ή στέγη (UNODC, 2020). Οι θύτες διερευνούν την ευαλωτότητα ενός παιδιού, την εμπιστοσύνη ή τη

δυναμική του με στόχο το σεξουαλικό ή οικονομικό κέρδος (InteragencyWorkingGroup, 2016, p. 25). Η διαφοροποίηση μεταξύ της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης είναι πολύ συχνά θολή λόγω της σημαντικής αλληλοεπικάλυψης τους (ibidem).

Το 2023 το Ευρωπαϊκό Κέντρο για τα Εξαφανισμένα και υπό Εκμετάλλευση Παιδιά των ΗΠΑ (NationalCentreforMissingandExploitedChildren (NCMEC)) έλαβε πάνω από 36.2 εκατομμύρια αναφορές για πιθανή OCSEA (NCMEC, 2022).

ΤοInternetWatchFoundation (IWF) αναγνώρισε275,652 URLsμευλικόσεξουαλικήκακοποίησηςπαιδιών, 8% αύξηση από το 2022 (InternetWatchFoundation, 2023). ΤατελευταίαχρόνιαοιαναφορέςOCSEAστηνΕ.Ε. έχουναυξηθείδραματικάμετηνΕυρώπη πλέον (συμπεριλαμβανομένης της Ρωσίας και της Τουρκίας) να φιλοξενεί το 64% του συνολικού υλικού παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης, βάση αναφορών (ibidem).

Πηγή: ΕτήσιαΑναφορά 2023, Internet Watch Foundation

Το 2024, ηΕυρωπαϊκήΕπιτροπήυπογράμμισετηνσοβαρότητατουθέματος, τονίζονταςμίασημαντικήαύξησηστιςαναφορέςπουσχετίζονταιμετηνΕ.Ε., όπωςφωτογραφίεςπουδιαμοιράζονταικαιθύματαπουέχουναναγνωριστεί (EuropeanCommission, 2024). ΟιαναφορέςσχετικάμεOCSEAαυξήθηκαν από 17,500 το 2010 σε πάνω από 1 εκατομμύριο το 2020. Δραματικήαύξηση 98% υπήρξεέπίσηςστιςυποθέσειςgroomingτο 2020, σεσύγκρισημετονπροηγούμενοχρόνο, φτάνοντας τις 37.872 το 2020 από 19.147 το 2019 (ibidem). Η προαναφερθείσα αύξηση πιθανώς να συνδέεται με την πανδημία, κατά τη διάρκεια της οποίας τα παιδιά και οι θύτες περνούσαν σημαντικά περισσότερο χρόνο στο διαδίκτυο (O'Donnell, 2021). Οι αναφορές που υπέβαλλαν οι πάροχοι το 2020 σχετικά με υποθέσεις που έλαβαν χώρα στην Ε.Ε. συμπεριελάμβαναν 3.7 εκατομμύρια εικόνες και βίντεο υπάρχουσας CSAM, 528,000 εικόνες νέας CSAM και πάνω από 1.400 υποθέσεις grooming στην Ε.Ε. (EuropeanCommission, 2024).

Επίσης, μία μελέτη του 2023 από το WeProtectGlobalAlliance, η οποία διερεύνησε τις εμπειρίες νέων 18-20 ετών, οι οποίοι είχαν τακτικά πρόσβαση στο διαδίκτυο ως παιδιά, ανέδειξε ότι η συχνότητα του φαινομένου της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο στην Ευρώπη είναι ανησυχητικά υψηλή, με το 68% των

συμμετεχόντων να καταγγέλλουν ότι είχαν βιώσει τέτοιου είδους κακοποίηση πριν ενηλικιωθούν. Η ίδια μελέτη ανέδειξε ότι τα κορίτσια, όσοι αυτοπροσδιορίζονται ως εθνική ή φυλετική μειονότητα, τα LGBTQIA+, οι διεμφυλικοί και οι άφυλοι ήταν πιο πιθανό να έχουν βιώσει τέτοιου είδους σεξουαλική κακοποίηση στο διαδίκτυο κατά την παιδική τους ηλικία (WeProtectGlobalAlliance, 2023, pp. 3-4).

Πηγή: Εκτιμήσεις του WeProtectGlobalAlliance σχετικά με την έκθεση των παιδιών σε σεξουαλική κακοποίηση στο διαδίκτυο και οι παράγοντες κινδύνου: μία μελέτη των εμπειριών νέων 18 ετών σε 4 Ευρωπαϊκές χώρες (WeProtectGlobalAlliance, 2023, p. 4).

Είναι παρ' όλα αυτά σημαντική να σημειώσουμε ότι η μέτρηση της κλίμακας της OCSEA είναι δύσκολη και ότι τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη με προσοχή (European Parliamentary Research Service, 2015, p. 12). Η πραγματική έκταση του εγκλήματος είναι δύσκολο να μετρηθεί, καθώς πολλές υποθέσεις είτε δεν καταγγέλλονται είτε δεν διώκονται, με τα θύματα πολύ συχνά να περιμένουν για τον επίλογο για χρόνια (McVarishet. al, n.d., p. 3).~

Διεθνή και Ευρωπαϊκά Νομοθετικά Πλαίσια

Διεθνείς Συμβάσεις, όπως η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (1989) και το Optional Protocol (2000) προσβέουν την προστασία κατά της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης (OHCHR, 2000). Παρά τα νομοθετικά αυτά πλαίσια, η OCSEA παραμένει ένα σοβαρό έγκλημα με τους ορισμούς να διαφοροποιούνται στα διαφορετικά νομικά συστήματα.

Συμβούλιο της Ευρώπης

Η Σύμβαση Lanzarote, επίσημα γνωστή ως Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Προστασία των Παιδιών ενάντια στη Σεξουαλική Εκμετάλλευση και τη Σεξουαλική Κακοποίηση (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2000), είναι η πρώτη περιφερειακή συνθήκη παιδικής προστασίας ενάντια στην σεξουαλική βία, συγκεκριμένα και στο

πλαίσιο τεχνολογικών εξελίξεων (Nektova&Mustafa, 2021).

Σεισχύα από τον Ιούλιο 2010, η Σύμβαση έχει ως στόχο να εξαλείψει την σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση παιδιών. Το σημαντικό αυτό εργαλείο θέτει εφαρμόσιμα πρότυπα στα κράτη μέλη για την πρόληψη της παιδικής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης, συμπεριλαμβανομένης εκείνης που υποβοηθείται από ΤΠΕ, για την προστασία των θυμάτων, τη δίωξη των θυτών και την προώθηση της εθνικής και διεθνούς συνεργασίας για την ενδυνάμωση τέτοιων δράσεων (Council of Europe, 2023). Το Κεφάλαιο VI της Σύμβασης υπογραμμίζει αδικήματα όπως σεξουαλική κακοποίηση (Άρθρο 18), παιδική πορνεία (Άρθρο 19), παιδική πορνογραφία (Άρθρο 20), συμμετοχή σε πορνογραφικές πράξεις (Άρθρο 21), διαφθορά παιδιών (Άρθρο 22) και εξώθηση παιδιών για σεξουαλικούς σκοπούς (Άρθρο 23) (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2010).

Ευρωπαϊκή Ένωση

Το Άρθρο 24 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. προσβεύει το δικαίωμα των παιδιών στην προστασία και φροντίδα για την ευημερία τους (Ευρωπαϊκή Ένωση, 2012). Για την εφαρμογή αυτού, η Ε.Ε. έχει θεσπίσει αρκετούς νόμους και πολιτικές για την προστασία των παιδιών από την σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση.

Το βασικό ισχύον νομοθετικό εργαλείο είναι η Οδηγία 2011/93/EU (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο & Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2010), η οποία θέτει ελάχιστες προδιαγραφές για τον ορισμό και την ποινικοποίηση εγκλημάτων που σχετίζονται με σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση παιδιών και υλικό κακοποίησης (στο διαδίκτυο και εκτός). Καλύπτει την σεξουαλική κακοποίηση (Άρθρο 3), την σεξουαλική εκμετάλλευση (Άρθρο 4), την παιδική πορνογραφία (Άρθρο 5) και την εξώθηση για σεξουαλικούς σκοπούς (Άρθρο 6). Η Οδηγία υπογραμμίζει, επίσης, μέτρα για την πρόληψη εγκλημάτων, τη διερεύνηση, τη δίωξη και την υποστήριξη των θυμάτων. Υιοθετούμενη ένα χρόνο μετά, η Οδηγία 2012/29/EU θέτει ελάχιστες προϋποθέσεις για τα δικαιώματα, την υποστήριξη και την προστασία των θυμάτων εγκλημάτων (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο & Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2012), ενισχύοντας το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, δίνοντας έμφαση σε μία παιδοκεντρική προσέγγιση, διασφαλίζοντας ότι δίνεται προτεραιότητα στο βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.

Τον Ιούλιο του 2020, η Ε.Ε. εισήγαγε την στρατηγική της για μία πιο αποτελεσματική μάχη κατά της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020), δίνοντας έμφαση, στην πάταξη τόσο των διαδικτυακών κινδύνων, όσο και των κινδύνων εκτός διαδικτύου, μέσω της ενδυνάμωσης μέτρων πρόληψης, διερεύνησης και υποστήριξης των θυμάτων. Η στρατηγική υπογραμμίζει την αυξανόμενη απειλή της παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης και περιλαμβάνει σχέδια για νέα νομοθεσία, η οποία στοχεύει στο grooming και στην παιδική εκμετάλλευση, ενώ ταυτόχρονα καλεί για ενεργή συνεργασία μεταξύ των βιομηχανιών με στόχο την παιδική προστασία. Ως αποτέλεσμα, πολλές νομοθετικές πρωτοβουλίες έχουν προκύψει, όπως η προσωρινή εξαίρεση το 2020 από το ePrivacy Regulation (η οποία μετετράπη σε ενδιάμεση Οδηγία για CSAM τον Ιούλιο του 2021), η πρόταση τον Μάιο του 2022 για μόνιμους κανόνες για την ανίχνευση και την καταγγελία υλικού

σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο (CSAM), και το 2022 Digital Services Act (DSA), το οποίο συγκεκριμενοποιεί τις υποχρεώσεις των παρόχων στη διαχείριση παράνομου περιεχομένου.

Επίσης, το 2022, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υιοθέτησε την νέα Ευρωπαϊκή Στρατηγική για ένα καλύτερο διαδίκτυο για τα παιδιά, και την στρατηγική BIK+ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2022). Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνώρισε την σημασία της θελοντικής καταγγελίας από τους παρόχους με στόχο την καταπολέμηση εγκλημάτων που σχετίζονται με παιδιά.

Τον Φεβρουάριο 2024, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε επικαιροποιήσεις της Οδηγίας 2011/93/EU, με στόχο να καταπολεμήσουν τις νέες τεχνολογικές εξελίξεις στην παιδική σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση (CSEA). Οι αλλαγές συμπεριλαμβάναν την αντικατάσταση του όρου «παιδική πορνογραφία» με το «υλικό παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης» (CSAM), με την ποινικοποίηση της κατοχής παιδοφιλικών οδηγιών και υλικού παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης που έχει προκύψει από AI, καθώς και την επέκταση της προστασίας σε όλα τα παιδιά κάτω των 18. Η νέα νομοθεσία θα αντιμετωπίσει και νέες τεχνολογίες, όπως η επαυξημένη πραγματικότητα και τα chatbots.

Σύνδεση μεταξύ διαδικτυακού grooming και εξαφανίσεων νέων

Η έρευνα που εξετάζει την πιθανή σύνδεση μεταξύ του grooming και των εξαφανίσεων έχει σημαντικά κενά. Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν σοβαρότατες ενδείξεις ότι ο κίνδυνος να πέσει ένα παιδί θύμα CSEA αυξάνεται ενώ αγνοείται και οι επαγγελματίες αναγνωρίζουν την σύνδεση μεταξύ των παιδιών που εξαφανίζονται και της ύπαρξης σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης. Παρά ταύτα, η περιορισμένη έρευνα που έχει πραγματοποιηθεί, περιορίζεται σε εθνικό επίπεδο (κυρίως στο ΗΒ και στις ΗΠΑ) (Hughes & Thomas, 2016) και εστιάζει στην διαζώσης σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης παιδιών ως συνέχεια εξαφάνισης, παρά στο διαδικτυακό grooming που προηγείται του περιστατικού (Greene & Alys, 2018).

Η υπόθεση ενός παιδιού που έχει πέσει θύμα grooming ή εξαφάνισης το εκθέτει σε δυσμενείς και δυνητικά τραυματικές εμπειρίες, αλλά μπορεί και να λειτουργήσει ως δείκτης των υποκείμενων παραγόντων που σχετίζονται με τέτοιες υποθέσεις και προσφέρουν πληροφορίες σχετικά με τους πιθανούς παράγοντες κινδύνου. Για τον λόγο αυτό, η έρευνα στο πλαίσιο του έργου CESAGRAM προσέγγισε το θέμα της OCSEA συγκεκριμένα σε παιδιά θύματα grooming και εξαφάνισης, μέσω της οπτικής μεμονωμένων περιπτώσεων και άμεσων μαρτυριών επιζώντων/επιζωσών σχετικά με την εμπειρία τους από το grooming με χρήση της τεχνολογίας και από τις εξαφανίσεις. Το CESAGRAM Survivor Report ανέδειξε τρεις διακριτές κατηγορίες εξαφανίσεων (Missing Children Europe, 2023).

Η πρώτη κατηγορία, η οποία αφορά περιπτώσεις που ξεκινούν από τον groomer, καλύπτει υποθέσεις όπου ο groomer ζητά διαζώσης συνάντηση. Η κατηγορία αυτή αφορά το 40% των υποθέσεων. Οι εξαφανίσεις αυτές μπορεί να διαρκέσουν από μία ημέρα έως αρκετούς μήνες, με παιδιά που πραγματοποιούν φυγές πολλαπλές φορές. Η δεύτερη κατηγορία είναι αυτή που αποτελεί συνέπεια του grooming και συμβαίνει όταν παιδιά

πραγματοποιούν φυγή λόγω εκβιασμού ή αφού οι γονείς τους έχουν ανακαλύψει τα περιστατικά grooming και φοβούνται τις αρνητικές αντιδράσεις. Η τρίτη αφορά σε οικογενειακές προκλήσεις και αφορά παιδιά που πραγματοποιούν φυγή πριν να πέσουν θύμα grooming, γεγονός που τα καθιστά πιο ευάλωτα στην εκμετάλλευση. Αυτή η κατηγορία συνδέεται συχνά με αρνητικά οικογενειακά περιβάλλοντα ή γονείς που δεν καταγγέλλουν την εξαφάνιση των παιδιών τους (MissingChildrenEurope, 2023, p. 10).

1.3 Τρέχουσα κατάσταση

Γαλλία/Μαρτινίκα

Στη Γαλλία, σύμφωνα με την ετήσια έκθεση για το 2024 σχετικά με το κυβερνοέγκλημα, 278.770 διαδικτυακά εγκλήματα καταγράφηκαν το 2023 από την αστυνομία και την πολιτοφυλακή (Ministère de l'Intérieur et des Outre-mer, 2024). Τα ψηφιακά εγκλήματα μπορεί να έχουν τη μορφή επιθέσεων σε άτομα, απάτης, επιθέσεων σε συστήματα πληροφοριών, παράνομων υπηρεσιών ή ακόμη και επιθέσεων σε ιδρύματα κ.λπ. Συνολικά, τα τελευταία 5 χρόνια, από το 2019 έως το 2023, παρατηρείται αύξηση των ψηφιακών εγκλημάτων κατά 40%, με ετήσιο μέσο όρο 8%. Από αυτές τις περιπτώσεις, το 34,5% αφορά αδικήματα κατά ατόμων (παρενόχληση, προσβολές, απειλές, διακρίσεις, αδικήματα κατά ανηλίκων κ.λπ.). Οι γυναίκες ηλικίας 18 έως 44 ετών αντιπροσωπεύουν το 50% των θυμάτων ψηφιακών αδικημάτων κατά προσώπων το 2023, παρόλο που η κατηγορία αυτή αντιπροσωπεύει μόνο το 16% του γαλλικού πληθυσμού. Αν και αντιπροσώπευαν μόνο 9.710 αδικήματα, σημειώθηκε σημαντική αύξηση των ψηφιακών αδικημάτων κατά ανηλίκων το 2023. Τα τελευταία 5 χρόνια, τα αδικήματα αυτά αυξήθηκαν κατά 45%, με μέση ετήσια αύξηση 13%.

Το 2023, από τα 14.934 καταγγελλθέντα URLs, τα 7.867 κρίθηκαν παράνομα, με την πλειοψηφία (6.542) να περιέχει σεξουαλικό υλικό με ανήλικους, 80% από τους οποίους ήταν κορίτσια (Point de Contact, 2024).

Τέλος, σύμφωνα με την αναφορά του Υπουργείου Εσωτερικών με τίτλο [“Les violences sexuelles hors cadre familial enregistrées par les services de sécurité en 2023”](#) (Υπουργείο Εσωτερικών, 2024), κατά τη διάρκεια του έτους καταγράφηκαν σχεδόν 84.000 θύματα σεξουαλικής βίας. Στο 73% των περιπτώσεων, αυτά αφορούσαν σωματική σεξουαλική βία (βιασμό, σεξουαλική επίθεση, σεξουαλική παρενόχληση), το 7% ήταν μη σωματικά αδικήματα (σεξουαλική παρενόχληση, ηδονοβλεψία, σεξιστικές προσβολές), το 12% σχετιζόταν με σεξουαλική εκμετάλλευση (πορνεία, μαστροπεία, υλικό παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης, διαφθορά ανηλίκου) και το 9% ήταν περιπτώσεις σεξουαλικής έκθεσης.

Για άλλη μια φορά, οι γυναίκες αποτέλεσαν τα περισσότερα θύματα αυτών των αδικημάτων, αποτελώντας το 85%, ενώ αποτελούν το 52% του γαλλικού πληθυσμού. Το ποσοστό των γυναικών θυμάτων αυξάνεται ραγδαία με την ηλικία μέχρι την ηλικία των 20 ετών περίπου, μετά την οποία μειώνεται. Το ποσοστό φτάνει στο αποκορύφωμά του μεταξύ 15 και 19 ετών, με 8,8 θύματα ανά 1.000 γυναίκες, και αναδεικνύει ένα

πολύ υψηλό ποσοστό για τα κορίτσια ηλικίας 10 έως 14 ετών (8%). Περισσότερα από τα μισά θύματα σεξουαλικής βίας εκτός οικογένειας είναι ανήλικα κατά τη στιγμή των γεγονότων (55%).

Ο μέσος όρος ηλικίας των θυμάτων ποικίλλει ανάλογα με το είδος της βίας και η SSMSI (Service Statistique Ministériel de la Sécurité Intérieure) σημειώνει ότι ορισμένα είδη αδικημάτων αφορούν σχεδόν αποκλειστικά ανήλικους: σεξουαλική παρενόχληση, συμμετοχή στην πορνεία, παιδική πορνογραφία και διαφθορά ανηλίκων.

Η Γαλλία έχει θεσπίσει διάφορα νομοθετικά μέτρα για την καταπολέμηση της ΟΣΕΑ. Οι νόμοι αυτοί αφορούν ένα φάσμα αδικημάτων, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών, της διάδοσης παράνομου περιεχομένου, της παρενόχλησης στον κυβερνοχώρο και της προστασίας των θυμάτων. Ακολουθεί επισκόπηση της βασικής νομοθεσίας:

Ποινικός Κώδικας (Άρθρα 227-22, 227-23 και 227-24) – Υλικό Σεξουαλικής Κακοποίησης Παιδιών

Το Άρθρο 227-22 του Ποινικού Κώδικα ποινικοποιεί την πράξη της απόπειρας διαφθοράς ενός ανηλίκου μέσω της προτροπής να εμπλακεί σε σεξουαλικές πράξεις στο διαδίκτυο (“Code Pénal, Article 227-22,” 2021).

Κατά το Άρθρο 227-23 του Γαλλικού Ποινικού Κώδικα, η παραγωγή, διάχυση και κατοχή υλικού παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης είναι παράνομη (“Code Pénal, Article 227-23,” 2021). Το Άρθρο 227-24 ποινικοποιεί περαιτέρω τη διάχυση μηνυμάτων ή εικόνων βίαιης ή πορνογραφικής φύσης που μπορεί να είναι προσβάσιμα σε ανήλικους, συμπεριλαμβανομένων των διαδικτυακών (“Code Pénal, Article 227-24,” 2021).

Ποινικός Κώδικας (Άρθρα 225-5) – Καταπολέμηση της διαδικτυακής μαστροπείας και της εμπορίας ανθρώπων

Η διαδικτυακή μαστροπεία επίσης απαντάται από την Γαλλική νομοθεσία. Το Άρθρο 225-5 και τα ακόλουθα άρθρα του Ποινικού Κώδικα τιμωρούν την μαστροπεία, συμπεριλαμβανομένης και εκείνης που λαμβάνει χώρα σε διαδικτυακές πλατφόρμες, με ποινές έως 10 έτη φυλάκισης και πρόστιμα έως 1.5 εκατομμύρια ευρώ για τις πιο σοβαρές περιπτώσεις (“Article 225-5 - Code Pénal,” 2003).

Ποινικός Κώδικας (Άρθρα 222-33-2-2) – Παρενόχληση στο διαδίκτυο

Η παρενόχληση στο διαδίκτυο αποτελεί ποινική πράξη βάσει του Άρθρου 222-33-2-2 του Γαλλικού Ποινικού Κώδικα. Ορίζεται ως η πράξη της παρενόχλησης ενός ατόμου μέσω επαναλαμβανόμενων σχολίων ή συμπεριφοράς, μέσω μηνυμάτων ή μέσω διαδικτύου, με αποτέλεσμα μία υποβάθμιση των συνθηκών ζωής, και μπορεί να προκαλέσει ψυχολογικές διαταραχές στο θύμα. Οι ποινές μπορεί να είναι έως 3 έτη φυλάκισης και πρόστιμο 45.000 ευρώ.

Ανηπαρενόχληση ή χειρισμός στόχου ενός αλώτο άτομο (ανήλικο, άρρωστο ή ΑΜΕΑ) ή χειροδότηση σε αυτοκτονία του θύματος, η ποινή μπορεί να αυξηθεί ("Article 222-33-2-2 - Code Pénal," 2024).

Ποινικός Κώδικας (Άρθρα 226-2-1) – Η μη συναινετική διανομή σεξουαλικών εικόνων

Η μη συναινετική διάχυση εικόνων σεξουαλικού περιεχομένου αποτελεί ποινική πράξη κατά το Άρθρο 226-2-1 του Γαλλικού Ποινικού Κώδικα. Το παραπάνω αφορά εικόνας ή βίντεο σεξουαλικής φύσης, τα οποία έχουν αποκτηθεί με ή χωρίς συναίνεση των εμπλεκόμενων ("Article 226-2-1 - Code Pénal," 2014).

Νόμος για την Προστασία των Θυμάτων Ενδοοικογενειακής και Σεξουαλικής Βίας (2020)

Ο παρόν νόμος επεκτείνει την προστασία θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, , αλλά συμπεριλαμβάνει και τη διαδικτυακή παρενόχληση και τη μη συναινετική διάδοση προσωπικών φωτογραφιών. Οι ποινές για τον διαμοιρασμό προσωπικών φωτογραφιών χωρίς συναίνεση είναι έως και 2 χρόνια φυλάκιση και πρόστιμο έως 60.000 ευρώ (The Library of Congress, 2020).

Νόμος για την ενίσχυση της καταπολέμησης του συστήματος πορνείας (2016)

Ο νόμος είχε ως στόχο να ενισχύσει τον αγώνα κατά του συστήματος πορνείας και υιοθετήθηκε στις 13 Απριλίου 2016. Η [Stratégie de lutte contre le système prostitutionnel et l'exploitation sexuelle](#), η οποία δημοσιεύθηκε τον Μάιο 2024, έχει ως στόχο την ενδυνάμωση της καταπολέμησης του συστήματος πορνείας, μέσω της προσαρμογής του νόμου στις νέες μορφές πορνείας και συγκεκριμένα στη διαδικτυακή πορνεία (Gouvernement Français, 2024).

Δικαίωμα στη λήθη (Loi pour une République numérique, 2016)

Η Γαλλία έχει επιβάλλει αυστηρή προστασία των προσωπικών δεδομένων υπό τον Νόμο «Δικαίωμα στη λήθη», επιτρέποντας στα άτομα, συμπεριλαμβανομένων των θυμάτων σεξουαλικής κακοποίησης στο διαδίκτυο, να αιτηθούν την αφαίρεση αποτελεσμάτων στις μηχανές αναζήτησης που να σχετίζονται με τα προσωπικά τους δεδομένα. Ο νόμος αυτός δραστικά επηρέασε τον **Γενικό Κανονισμό για την Προστασία Δεδομένων της Ε.Ε. EU General Data Protection Regulation (GDPR)**.

Γενικότερα, ο νόμος προβλέπει **επιβαρυντικές συνθήκες** για αδικήματα που διαπράττονται μέσω διαδικτύου. Για παράδειγμα, η παρενόχληση ή η σεξουαλική επίθεση που διαπράττεται μέσω του Διαδικτύου μπορεί να οδηγήσει σε αυστηρότερες ποινές, δεδομένης της δυνατότητας μαζικής και ταχείας διάδοσης του περιεχομένου στα δίκτυα.

Οι αρχές μπορούν να απαιτούν τον αποκλεισμό των ιστότοπων που διαδίδουν παράνομο περιεχόμενο, ιδίως το υλικό παιδική σεξουαλική κακοποίησης, χάρη στο νόμο για την καταπολέμηση του περιεχομένου μίσους στο

Διαδίκτυο. Επιπλέον, συστήματα όπως το [Pharos](#), μια πλατφόρμα για την καταγγελία διαδικτυακών αδικημάτων, επιτρέπουν στους πολίτες να καταγγέλλουν σεξουαλικά εγκλήματα που διαπράττονται στο διαδίκτυο, ώστε οι αρχές να μπορούν να τα διερευνήσουν γρήγορα.

Ελλάδα

Στην Ελλάδα, σύμφωνα με την ετήσια έκθεση για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο για το έτος 2023, η Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Ελληνικής Αστυνομίας δέχθηκε 91.431 κλήσεις. Μεταξύ αυτών, ορισμένες αφορούσαν αναφορές για εγκλήματα που διαπράχθηκαν σε βάρος ανηλίκων και, ως εκ τούτου, απαιτούνταν άμεσες ενέργειες για την προστασία του θύματος και τον εντοπισμό του δράστη. Σημειώνεται ότι η τηλεφωνική κλήση στη Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος (1188) είναι δωρεάν, αφού αναφέρονται περιστατικά που απαιτούν άμεση βοήθεια. Το 2023, 13 θύματα των αδικημάτων της παιδικής πορνογραφίας και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανηλίκων μέσω διαδικτύου οδηγήθηκαν άμεσα στη Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος και υποβλήθηκαν καταγγελίες (είτε από τους γονείς είτε από τον ανήλικο αυτοπροσώπως).

Επίσης, η Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος χειρίστηκε 298 νέες υποθέσεις παιδικής πορνογραφίας και σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανηλίκων στο διαδίκτυο κατά το έτος 2023. Για τα αδικήματα παιδικής πορνογραφίας & σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανηλίκων στο διαδίκτυο, πραγματοποιήθηκαν 65 κατ' οίκον έρευνες και συνελήφθησαν 13 δράστες.

Σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, έχει αυξηθεί η χρήση ιδιωτικών χώρων συνομιλίας ή/και ομάδων σε εφαρμογές άμεσων μηνυμάτων για την ανταλλαγή υλικού παιδικής πορνογραφίας από τους δράστες. Επίσης, στους ιστότοπους που φιλοξενούν υλικό παιδικής πορνογραφίας, παρατηρήθηκε καλύτερη δομή και κατηγοριοποίηση του υλικού προκειμένου να στοχεύουν τα θύματα. Συγκεκριμένα, το υλικό αναφέρεται στην περιοχή κατοικίας του θύματος, στο όνομα, στο λογαριασμό κοινωνικής δικτύωσης ή στα στοιχεία επικοινωνίας. Παρατηρείται αύξηση των περιπτώσεων εκδικητικής πορνογραφίας μεταξύ ανηλίκων με υλικό που μοιράζονται με ενήλικες.

Παρατηρείται επίσης αύξηση της εγκληματικότητας ανηλίκων ή νέων κάτω των 25 ετών. Ενδεικτικά, στην υπόθεση με την κωδική ονομασία «Επικοινωνούντα Σκάφη», σχηματίστηκε δικογραφία σε βάρος 32 ατόμων, εκ των οποίων συνελήφθησαν 6. Οι εμπλεκόμενοι διατηρούσαν πρόσβαση σε διακομιστές σελίδων κοινωνικής δικτύωσης και έστελναν μεγάλο όγκο υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών και υλικού εκδικητικής πορνογραφίας. Εντοπίστηκαν 30 ανήλικα θύματα ηλικίας 13 έως 17 ετών και 10 (ενήλικα θύματα μη συναινετικής διανομής σεξουαλικών εικόνων). Η πλειονότητα των εμπλεκομένων ήταν ανήλικοι ή είχαν μόλις πρόσφατα ενηλικιωθεί. Το 2023 σχηματίστηκαν δικογραφίες κατά περισσότερων από τριάντα (30) ανηλίκων από τη Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος και στις περισσότερες περιπτώσεις οι δράστες ήταν γνωστοί στα θύματα.

Τέλος, τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί η παραγωγή φωτογραφιών και βίντεο μέσω τεχνητής νοημοσύνης (deepfake) με πολλά ανήλικα θύματα.

Ορισμός και ποινικοποίηση της αποπολάνησης

Σύμφωνα με την υπερεθνική και κοινοτική νομοθεσία, ο ελληνικός ποινικός κώδικας ποινικοποιεί την πράξη όποιου εκ προθέσεως, μέσω συστημάτων επικοινωνίας πληροφοριών και τεχνολογίας, προτείνει σε ανήλικο που δεν έχει συμπληρώσει το 15ο έτος της ηλικίας του να συναντηθεί με αυτόν ή με τρίτο πρόσωπο, με σκοπό τη διάπραξη ενός από τα εγκλήματα που συνεπάγονται συμμετοχή σε σεξουαλικές δραστηριότητες με παιδιά ή οποιουδήποτε αδικήματος που σχετίζεται με υλικό παιδικής πορνογραφίας, όταν η πρόταση ακολουθείται από περαιτέρω πράξεις που οδηγούν σε μια τέτοια συνάντηση. Το σχετικό άρθρο του Ποινικού Κώδικα είναι το 348B και η ποινή είναι φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών και χρηματική ποινή.

Επιπλέον, ο Κώδικας ποινικοποιεί επίσης την απόπειρα να ζητηθεί από παιδί που δεν έχει συμπληρώσει την ηλικία συναίνεσης να παράσχει υλικό σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων που το απεικονίζει, μέσω τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (άρθρο 348B), η οποία τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή. Όποιος με πρόθεση παράγει, προσφέρει, πωλεί ή με οποιονδήποτε τρόπο διαθέτει, διανέμει, μεταδίδει, αγοράζει, προμηθεύεται ή κατέχει υλικό παιδικής πορνογραφίας ή διαδίδει πληροφορίες σχετικά με την τέλεση των ανωτέρω πράξεων, μέσω συστημάτων πληροφορικής, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών και χρηματική ποινή.

Σύμφωνα με τον Κώδικα, ο ενήλικος που μέσω του Διαδικτύου ή άλλων μέσων ή παρόμοιων τεχνολογιών έρχεται σε επαφή με άτομο κάτω των 15 ετών και με χειρονομίες ή υποδείξεις προσβάλλει την τιμή του ανηλίκου στον τομέα της σεξουαλικής ζωής, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών. Σε περίπτωση που η επαφή ακολουθείται από συνάντηση, ο ενήλικος τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 3 ετών (άρθρο 337).

Ορισμός του υλικού σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία, το υλικό σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων χαρακτηρίζεται ως «παιδική πορνογραφία». Η τελευταία περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα περιεχομένου που έχει ως στόχο την εκμετάλλευση ανηλίκων. Μεταξύ των τύπων περιεχομένου που εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται εικόνες ή βίντεο ανηλίκων που επιδίδονται σε σεξουαλική δραστηριότητα, υλικό που παρουσιάζει γεννητικά όργανα ανηλίκων και αποσκοπεί κυρίως στη σεξουαλική διέγερση, κάθε είδος παιδικής πορνογραφίας που διατίθεται στο διαδίκτυο, καθώς και περιεχόμενο που απεικονίζει ανηλίκους σε ρητά σενάρια, έστω και προσομοιωμένα ή κινούμενα σχέδια (άρθρα 348Α-348Γ). Όσον αφορά το τελευταίο είδος περιεχομένου, ενώ δεν αφορά πραγματικά παιδιά, δημιουργεί περιβάλλον που ευνοεί την εκμετάλλευση παιδιών. Ως εκ τούτου, τιμωρείται.

Ποινικοποίηση της παραγωγής υλικού σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων

Σύμφωνα με τον ελληνικό Ποινικό Κώδικα, όποιος με πρόθεση παράγει, προσφέρει, πωλεί ή με οποιονδήποτε τρόπο διαθέτει, διανέμει, μεταδίδει, αγοράζει, προμηθεύεται ή κατέχει υλικό παιδικής πορνογραφίας ή διαδίδει πληροφορίες σχετικά με τη διάπραξη τέτοιων πράξεων μέσω πληροφοριακών συστημάτων, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον 2 ετών και χρηματική ποινή (άρθρο 348B). Ως αποτέλεσμα της ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2011/93/ΕΕ στο εθνικό δίκαιο, ο Ελληνικός Ποινικός Κώδικας προβλέπει την τιμωρία με φυλάκιση έως 3 έτη ή χρηματική ποινή για όποιον με πρόθεση αποκτά πρόσβαση σε CSAM μέσω τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών (άρθρο 348A).

Όσον αφορά την απόκτηση CSAM, καθώς και τη διανομή, τη διάδοση, τη μετάδοση, την προσφορά, την προμήθεια ή τη διάθεσή τους, όλες οι εν λόγω πράξεις περιλαμβάνονται στη διάταξη του Ελληνικού Ποινικού Κώδικα που ποινικοποιεί γενικά την CSAM (άρθρο 348A), η οποία τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή.

Όποιος με πρόθεση παράγει, προσφέρει, πωλεί ή με οποιονδήποτε τρόπο διαθέτει, διανέμει, μεταδίδει, αγοράζει, προμηθεύεται ή κατέχει υλικό παιδικής πορνογραφίας ή διαδίδει πληροφορίες σχετικά με την τέλεση των ανωτέρω πράξεων, μέσω συστημάτων πληροφοριών, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή.

Επιβαρυντικές περιστάσεις που ισχύουν για υποθέσεις αποπλάνησης

Όσον αφορά τη χρήση βασανιστηρίων ή σοβαρής βίας στο πλαίσιο του grooming, η Ελληνική νομοθεσία προβλέπει ένα άρθρο γενικής εφαρμογής σχετικά με όποιον εξαναγκάζει άλλο πρόσωπο σε συνουσία ή άλλη ασελή πράξη (άρθρο 336). Η εν λόγω διάταξη, η οποία προβλέπει την ποινή της φυλάκισης, εφαρμόζεται και σε περιπτώσεις grooming, όταν η πράξη πραγματοποιείται με βίαιες συμπεριφορές. Ο Ελληνικός Ποινικός Κώδικας προβλέπει επίσης μια γενική διάταξη που ρυθμίζει την περίπτωση κατά την οποία ένας ενήλικος διαπράττει ασελείς πράξεις σε βάρος ανηλίκου, όταν ο ενήλικος βρίσκεται σε θέση εμπιστοσύνης ή εποπτείας, έστω και προσωρινή. Εάν το θύμα δεν έχει συμπληρώσει την ηλικία των 14 ετών, η ποινή είναι φυλάκιση τουλάχιστον 10 ετών και χρηματική ποινή. Η ποινή φυλάκισης μπορεί να είναι μικρότερη σε περίπτωση που το θύμα έχει συμπληρώσει την ηλικία των 18 ετών. Επιπλέον, η ποινή μπορεί να είναι αυστηρότερη όταν ο εγκληματίας διαδραματίζει συγκεκριμένους ρόλους στη ζωή του θύματος, για παράδειγμα εάν είναι πρόσωπο που ζει με το παιδί, ψυχολόγος, δάσκαλος ή κληρικός με τον οποίο το παιδί έχει πνευματική σχέση (άρθρο 342). Μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι σχετικές εθνικές νομοθεσίες μεταφέρουν μόνο εν μέρει τις επιβαρυντικές περιστάσεις που ισχύουν για την πράξη του grooming, όπως ορίζονται σε υπερεθνικά νομικά μέσα.

Ποινέςγιααπόπειρα, συνδρομήήυποκίνηση grooming

Σχετικά με την απόπειρα προτροπής παιδιού να παράσχει CSAM μέσω τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών, η ελληνική νομοθεσία θέσπισε επίσης ειδική διάταξη που την ποινικοποιεί (άρθρο 348Α).

Όσον αφορά τη συνδρομή ή την ηθική αυτουργία σε ποινικά αδικήματα, τιμωρείται γενικά από τον Ελληνικό Ποινικό Κώδικα (άρθρα 45,46,47,48). Ως εκ τούτου, η συνέργεια και η ηθική αυτουργία σε grooming τιμωρείται επίσης στην εθνική νομοθεσία, καθώς και η συνέργεια και η ηθική αυτουργία σε οποιοδήποτε αδίκημα που σχετίζεται με την CSAM.

Η διασφάλιση της συναινετικής ανταλλαγής εικόνων και βίντεο και η προστασία των θυμάτων του grooming

Ο Κώδικας ορίζει σε μια γενική διάταξη ότι οι ασελγείς πράξεις μεταξύ παιδιών ηλικίας κάτω των 15 ετών δεν τιμωρούνται όταν η διαφορά ηλικίας μεταξύ τους είναι μικρότερη από 3 έτη. Εάν η διαφορά ηλικίας υπερβαίνει τα 3 έτη, τα εν λόγω παιδιά μπορούν να υποβληθούν σε αναμορφωτικά μέτρα ή θεραπεία (άρθρο 339). Σε περίπτωση που η κοινοποίηση ρητών εικόνων και βίντεο εμπίπτει στον εθνικό ορισμό των «ασελγών πράξεων», η ελληνική νομοθεσία μπορεί να θεωρηθεί ότι συμμορφώνεται με τη σχετική σύσταση των υπερεθνικών νομικών πράξεων.

Ιταλία

Στην Ιταλία, το έγκλημα της «σεξουαλικής βίας» τιμωρείται με φυλάκιση από 6 έως 12 έτη. Συμβαίνει όταν ένα άτομο (ενήλικο ή παιδί) εξαναγκάζεται, με βία ή απειλές ή με κατάχρηση εξουσίας, να διαπράξει ή να συμμετάσχει σε σεξουαλικές πράξεις. Όταν οι πράξεις σεξουαλικής βίας διαπράττονται από ανιόντα, γονέα, ακόμη και θετό, ή κηδεμόνα κατά προσώπου κάτω των 18 ετών - μεταξύ άλλων επιβαρυντικών περιστάσεων - η ποινή αυξάνεται κατά το ένα τρίτο. Η ποινή αυξάνεται κατά το ήμισυ εάν η πράξη διαπράττεται σε βάρος παιδιού κάτω των 14 ετών και διπλασιάζεται εάν η πράξη διαπράττεται σε βάρος παιδιού κάτω των 10 ετών (ECPAT, 2024).

Η ιταλική τηλεφωνική γραμμή έκτακτης ανάγκης 114 χειρίστηκε συνολικά 64 περιπτώσεις σεξουαλικής κακοποίησης στο διαδίκτυο, ενώ στο 90% των περιπτώσεων εμπλέκονταν παιδιά ως θύματα (ECPAT, 2024). Με τον αυξανόμενο ρόλο της τεχνολογίας, επίσης μετά την πανδημία Covid-19, το ιταλικό νομικό σύστημα ήταν εξαιρετικά προσεκτικό στην υιοθέτηση ενός γενικού πλαισίου όσον αφορά τα σεξουαλικά αδικήματα και τους ανηλίκους. Γενικά, οι ιταλικοί νόμοι δεν ορίζουν ως σεξουαλικά αδικήματα μόνο τα γεγονότα στα οποία λαμβάνει χώρα σωματική επαφή, αλλά και εκείνα που ξεκινούν από προθέσεις, εκβιασμούς και απειλές και δεν καταλήγουν απαραίτητα στη σωματική κακοποίηση (SavetheChildrenItaliaOnlus, 2012). Σε εθνικό επίπεδο, μόνο τα επεισόδια on-line δελεασμού έχουν φθάσει τα 314, όπου 200 περιπτώσεις αφορούσαν παιδιά μεταξύ 10 και 13 ετών (PoliziadiStato, 2024). Μάλιστα, ο ιταλικός νομοθέτης τιμωρεί τις πράξεις παιδικού grooming ως στάδιο διαμόρφωσης φιλίας ή στάδιο διαμόρφωσης σχέσης -δηλαδή οικοδόμηση σχέσης εμπιστοσύνης με το παιδί- εάν η ενέργεια έχει ως κίνητρο σεξουαλικούς σκοπούς, συμπεριλαμβανομένης επίσης της αναγκαστικής πορνείας και της εκμετάλλευσης (Bernasconi, 2017). Κατά συνέπεια, και οι ενέργειες που λαμβάνουν χώρα

μέσω κάμερας ή συνομιλίας μπορούν να αντιμετωπιστούν ως σεξουαλικά αδικήματα.

Όσον αφορά τους ειδικούς νόμους, η Ιταλία υπέγραψε ήδη το 2007 τη Σύμβαση του Λανζαρότε, στην οποία ορίζονται και καταδικάζονται διάφορες πτυχές της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης ανηλίκων. Ως αποτέλεσμα, το 2012 τροποποιήθηκαν ή δημιουργήθηκαν εκ νέου είκοσι δύο σημεία του Ποινικού Κώδικα για την προστασία της σεξουαλικής ελευθερίας των ανηλίκων (Bernasconi, 2017- ECPAT, 2024):

Το άρθρο 600α είναι το αποτέλεσμα της προοδευτικής απούλοποίησης του θέματος, καθώς το έγκλημα της πορνείας ανηλίκων και της σεξουαλικής κακοποίησης δεν περιλαμβάνει απαραίτητα τη σωματική αλληλεπίδραση για να θεωρηθεί ως τέτοιο. Το αδίκημα μπορεί να καταδικαστεί και όταν η αλληλεπίδραση συμβαίνει μέσω του διαδικτύου και μέσω κάμερας, καθιστώντας επομένως άνευ σημασίας τη γεωγραφική θέση των δραστών (Bernasconi, 2017). Επιπλέον, το άρθρο τιμωρεί με 12ετή φυλάκιση την προετοιμασία και τη στρατολόγηση με στόχο την πορνεία ανηλίκων (CameradeiDeputati, 2024).

Το άρθρο 600-ter τιμωρεί τόσο τον εξαναγκασμό ανηλίκων να παράγουν υλικό σεξουαλικής κακοποίησης όσο και την κατοχή, το εμπόριο, τη διάδοση και τη διανομή -και μέσω ψηφιακών τρόπων- υλικού παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης με φυλάκιση από 1 έως 5 έτη (CameradeiDeputati, 2024- SavetheChildrenItaliaOnlus, 2012).

Τα άρθρα 600 quater και 600 quater1 τιμωρούν οποιονδήποτε έχει πρόσβαση σε υλικό παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης χωρίς δικαιολογημένο λόγο μέσω του διαδικτύου, συμπεριλαμβανομένου και εικονικού πορνογραφικού περιεχομένου, επομένως όχι πραγματικών εικόνων αλλά γραφικών και υποδηλωτικών σεξουαλικών πράξεων (CameradeiDeputati, 2024- Macilotti, 2011- SavetheChildrenItaliaOnlus, 2012).

Το άρθρο 609 undecies καταδικάζει όλες εκείνες τις ενέργειες που μπορούν να εμπίπτουν στον ορισμό του grooming, καθώς το έγκλημα περιλαμβάνει κάθε ενέργεια με στόχο να κερδίσει την εμπιστοσύνη του ανηλίκου και μέσω του διαδικτύου ή άλλων μέσων επικοινωνίας. Ως εκ τούτου, η ιταλική νομοθεσία ποινικοποιεί όλες τις ενέργειες στην αρχή του σταδίου της προσέλκυσης - της φιλίας και της δημιουργίας σχέσης - οπότε δεν χρειάζεται να λάβει χώρα η συνάντηση ή η κακοποίηση για να θεωρηθεί έγκλημα (Bernasconi, 2017).

Επιπλέον, δημιουργήθηκε ένα Εθνικό Κέντρο για την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών στο διαδίκτυο στο πλαίσιο της Υπηρεσίας Ταχυδρομικής Αστυνομίας και Αστυνομίας Επικοινωνιών του Υπουργείου Εσωτερικών. Σκοπός του είναι η παρακολούθηση των διαδικτυακών χώρων για τον εντοπισμό υλικού/ιστοσελίδων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών και δυναμικών που θα μπορούσαν να βλάψουν τα παιδιά, ενώ παράλληλα δημιουργείται μια μαύρη λίστα με ιστότοπους των οποίων η πρόσβαση έχει αποκλειστεί από τους παρόχους υπηρεσιών διαδικτύου (ECPAT, 2024- Macilotti, 2011). Το 2023, 2.739

ιστότοποι μπλοκαρίστηκαν και τέθηκαν στον εν λόγω κατάλογο, ενώ 1.131 άτομα εντοπίστηκαν και καταγγέλλθηκαν αφού κατέβασαν και κοινοποίησαν υλικό σχετικά με σεξουαλικές κακοποιήσεις ανηλίκων (PoliziadiStato, 2024). Συνολικά, οι ιταλικές νομοθεσίες έχουν ενισχυθεί και εφαρμοστεί με την πάροδο των ετών για την αποτελεσματικότερη πλαισίωση της σεξουαλικής κακοποίησης, των κακοποιών και των θυμάτων.

Πορτογαλία

Τα κρούσματα OSEA στην Πορτογαλία έχουν αυξηθεί σημαντικά, με 12.450 κρούσματα να έχουν αναφερθεί το 2023, δηλαδή 35% αύξηση σε σχέση με το 2019. Οι περισσότερες από αυτές τις περιπτώσεις αφορούν τη σεξουαλική εκμετάλλευση και το grooming παιδιών μέσω πλατφορμών κοινωνικής δικτύωσης. Η χώρα έχει εφαρμόσει ολοκληρωμένη νομοθεσία για την καταπολέμηση της OSEA, συμπεριλαμβανομένου του ποινικού κώδικα, του νόμου για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο και του εθνικού σχεδίου για την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν την ποινικοποίηση του υλικού παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης, την αντιμετώπιση της παράνομης πρόσβασης, της υποκλοπής δεδομένων και της διάδοσης παράνομου περιεχομένου και την επιβολή ποινών για τη μη συναινετική διάδοση οικείου περιεχομένου. Το Εθνικό Σχέδιο για την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών (2023) αποσκοπεί στην πρόληψη, την υποστήριξη και την εκπαίδευση των υπαλλήλων επιβολής του νόμου. Άλλες συναφείς νομοθετικές ρυθμίσεις περιλαμβάνουν το Εθνικό Σχέδιο Υγείας 2030, το πρόγραμμα «Escolhas», τη δωρεάν έκδοση καρτών του πολίτη, τις δωρεάν υπηρεσίες παιδικών σταθμών, το Συμπλήρωμα Εγγυήσεων για την Παιδική Ηλικία, το Σχέδιο Δράσης για τις Εγγυήσεις για την Παιδική Ηλικία 2022-2030, την Ευρωπαϊκή Εγγύηση για το Παιδί, τον Περιφερειακό Συντονισμό για την Προστασία του Παιδιού στη Μαδέρα και κανονισμούς για την πρόληψη της εμπορίας ή της απαγωγής. Οι προσπάθειες της χώρας αποσκοπούν στην προστασία των παιδιών και των νέων από αυτά τα επιβλαβή ψηφιακά εγκλήματα.

Η πορτογαλική ποινική αστυνομία (PJ) ανέφερε αύξηση των υποθέσεων υλικού παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης και προκλήσεις στην παρακολούθηση των σεξουαλικών αρπακτικών στο διαδίκτυο. Το τοπίο του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο στην Πορτογαλία έχει επεκταθεί πέρα από τα παραδοσιακά εγκλήματα, συμπεριλαμβανομένων των αδικημάτων που καλύπτονται από τον ποινικό κώδικα και άλλα νομικά πλαίσια. Η αντίληψη και η αντίδραση στη σεξουαλική παρενόχληση έχουν εξελιχθεί σημαντικά από το 1989, με τις γυναίκες να είναι πλέον πιο πιθανό να αντιμετωπίσουν τους δράστες και να εκφράσουν τις εμπειρίες τους. Μια μελέτη στην οποία συμμετείχαν 407 φοιτητές πανεπιστημίων διαπίστωσε ότι η πανδημία ενέτεινε την εξάρτηση από το διαδίκτυο, έχοντας ενδεχομένως μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην ψυχική υγεία και τη συμπεριφορά. Χρειάζονται παρεμβάσεις για την προώθηση του ψηφιακού αλφαριθμητισμού και υγιέστερων διαδικτυακών συνθηκών μεταξύ των νέων ενηλίκων.

Βασική νομοθεσία και πρωτοβουλίες

Η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ΣΔΠ) ορίζει το παιδί ως «κάθε ανθρώπινο ον κάτω των 18

ετών, εκτός εάν, σύμφωνα με το εφαρμοστέο στο παιδί δίκαιο, το παιδί ενηλικιώνεται νωρίτερα». Η πορτογαλική νομοθεσία ευθυγραμμίζεται με αυτό τον ορισμό, συγκεκριμένα με το άρθρο 5(α) του νόμου για την προστασία των παιδιών και των νέων που βρίσκονται σε κίνδυνο (νόμος αριθ. 147/99 της 1ης Σεπτεμβρίου).

Σε διεθνές επίπεδο, στις 25 Οκτωβρίου 2007, η Πορτογαλία υπέγραψε τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική εκμετάλλευση και τη σεξουαλική κακοποίηση, γνωστή και ως Σύμβαση του Λανζαρότε. Η σύμβαση αυτή αποσκοπεί στην πρόληψη και την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης των παιδιών, στην προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών-θυμάτων και στην προώθηση της εθνικής και διεθνούς συνεργασίας κατά της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης των παιδιών.

Στην Πορτογαλία, τα εγκλήματα που σχετίζονται με την προσέλκυση παιδιών αντιμετωπίζονται στον Ποινικό Κώδικα, συγκεκριμένα στο τμήμα II που αφορά τα εγκλήματα κατά του σεξουαλικού αυτοπροσδιορισμού. Τα σχετικά άρθρα περιλαμβάνουν το άρθρο 171 (σεξουαλική κακοποίηση παιδιών), το άρθρο 173 (σεξουαλικές πράξεις με εφήβους), το άρθρο 176 (παιδική πορνογραφία) και το άρθρο 176-A (προσέλκυση ανηλίκων για σεξουαλικούς σκοπούς).

Το άρθρο 176-A εισήχθη στην πορτογαλική νομοθεσία στις 24 Αυγούστου 2015, μέσω τροποποίησης του άρθρου 176 για την παιδική πορνογραφία (νόμος αριθ. 103/2015). Προβλέπει ότι κάθε ενήλικος που χρησιμοποιεί τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών για να προσκαλέσει ανήλικο σε συνάντηση με σκοπό να προβεί σε οποιαδήποτε πράξη που περιγράφεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 171 ή στα στοιχεία α), β) και γ) της παραγράφου 1 του άρθρου 176 τιμωρείται με ποινή φυλάκισης έως ένα έτος. Εάν η προσέλκυση ακολουθείται από συγκεκριμένες ενέργειες που οδηγούν σε συνάντηση, η ποινή μπορεί να επεκταθεί σε φυλάκιση έως και δύο ετών.

Περαιτέρω νομοθετικά μέτρα περιλαμβάνουν τον νόμο αριθ. 40/2020 της 18ης Αυγούστου, ο οποίος ενισχύει το δικονομικό και ποινικό πλαίσιο για τα εγκλήματα κατά της σεξουαλικής ελευθερίας και αυτοδιάθεσης των ανηλίκων. Επιβάλλει επίσης τη διάδοση πληροφοριών και τον αποκλεισμό της πρόσβασης σε ιστότοπους που περιέχουν υλικό παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης. Ο νόμος αυτός ολοκληρώνει την ενσωμάτωση της ευρωπαϊκής οδηγίας 2011/93/ΕΕ της 13ης Δεκεμβρίου 2011, η οποία τροποποιεί τον ποινικό κώδικα και άλλη σχετική νομοθεσία.

Στις πρόσθετες νομοθετικές πρωτοβουλίες περιλαμβάνεται ο νόμος αριθ. 55/2020, ο οποίος περιγράφει τους στόχους, τις προτεραιότητες και τις κατευθυντήριες γραμμές της ποινικής πολιτικής για την περίοδο 2020-2022, υπό την ομπρέλα του νόμου αριθ. 17/2006, με στόχο την προστασία των ευάλωτων ατόμων, τη διασφάλιση του σεξουαλικού αυτοπροσδιορισμού και την αντιμετώπιση του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο.

Βασική νομοθεσία και πρωτοβουλίες στην Πορτογαλία για την καταπολέμηση της σεξουαλικής

εκμετάλλευσης και κακοποίησης στο διαδίκτυο (OSEA):

- Ποινικός Κώδικας (Άρθρα 176-177): Ποινικοποιεί το υλικό παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης με αυστηρές ποινές για την παραγωγή, διανομή ή κατοχή της.
- Νόμος για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο (νόμος αριθ. 109/2009): Επικεντρώνεται σε εγκλήματα, όπως η παράνομη πρόσβαση, η υποκλοπή δεδομένων και η διανομή παράνομου περιεχομένου, επιβάλλοντας αυστηρές ποινές για εγκλήματα στα οποία εμπλέκονται ανήλικοι.
- Νόμος αριθ. 23/2017: Συγκεκριμένα αντιμετωπίζει τη μη συναινετική διάδοση οικείου περιεχομένου («πορνό εκδίκησης»), με ποινές φυλάκισης έως και πέντε ετών.
- Εθνικό σχέδιο για την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών (2023): Ένα στρατηγικό πλαίσιο που επικεντρώνεται στην πρόληψη, την υποστήριξη των θυμάτων και την εκπαίδευση των αρχών επιβολής του νόμου.

Το σχέδιο «SeloProtetor» στην Πορτογαλία είναι μία ολοκληρωμένη πρωτοβουλία που αποσκοπεί στη δημιουργία ασφαλέστερων περιβαλλόντων για τα παιδιά με την εφαρμογή ενός δομημένου συστήματος διαχείρισης κινδύνων και κινδύνων, τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους νόμους περί προστασίας των παιδιών και την προώθηση της προληπτικής πρόληψης και της συνεργασίας μεταξύ των οργανισμών (CNPDCPJ, n.d.).

Για περισσότερες πληροφορίες και για καταγγελίες σχετικά με υποθέσεις παιδικής κακοποίησης ή εκμετάλλευσης, επισκεφθείτε τον παρακάτω σύνδεσμο <https://www.cnpdpcj.gov.pt/inicio>.

Με περισσότερες από 500 νέες περιπτώσεις να καταγγέλλονται κάθε χρόνο, η πορτογαλική ποινική αστυνομία (PJ) ανησυχεί για την αύξηση των υποθέσεων υλικού παιδικής σεξουαλικής κακοποίησης και την επιτήρηση σεξουαλικών αρπακτικών στο διαδίκτυο. Σύμφωνα με τη σύνοψη της έκθεσης για το έγκλημα στον κυβερνοχώρο το 2023, η διαδικτυακή απάτη, η έκθεση προσωπικών δεδομένων και η διάδοση της πορνογραφίας αποτελούν τα κύρια προβλήματα στο περιβάλλον του ηλεκτρονικού εγκλήματος της Πορτογαλίας, το οποίο έχει επεκταθεί πέρα από τα εγκλήματα που ορίζονται στο νόμο αριθ. 109/2009. Η πανδημία COVID-19 της περιόδου 2020-2021 αύξησε τον αριθμό των περιπτώσεων που καταγγέλθηκαν, και το 2023 υπήρξαν 2.916 καταγγελίες, δηλαδή αύξηση 37,29%. Το 12,6% των Πορτογάλων εργαζομένων ανέφερε ότι βίωσε σεξουαλική παρενόχληση, ενώ το 16,5% ανέφερε εκφοβισμό, σύμφωνα με μελέτη του 2015. Με το 88% των νέων ενηλίκων στην Πορτογαλία να χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για κοινωνικοποίηση, ψυχαγωγία και ακαδημαϊκούς σκοπούς, η πανδημία COVID-19 έχει επίσης αυξήσει την εξάρτησή τους από αυτό (Silveira et al., 2022).

Κύπρος

Στην Κύπρο, οι προσπάθειες για την καταπολέμηση της OSEA καθοδηγούνται από τη Μονάδα Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Κυπριακής Αστυνομίας, ενώ η νομοθετική στήριξη και οι πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης του κοινού συντονίζονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης. Η εντολή της

μονάδας περιλαμβάνει τη διερεύνηση, την πρόληψη και τη δίωξη διαφόρων εγκλημάτων στον κυβερνοχώρο, συμπεριλαμβανομένης της CSAM, της παρενόχλησης στον κυβερνοχώρο και της διαδικτυακής διαπαιδαγώγησης.

Η Μονάδα Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος της Κυπριακής Αστυνομίας ανέφερε ότι διερεύνησε πάνω από 550 υποθέσεις σε ένα μόνο έτος, σημαντικός αριθμός των οποίων αφορούσε αδικήματα όπως το υλικό σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, παρενόχληση στον κυβερνοχώρο και οικονομική απάτη (Αστυνομία Κύπρου, 2022). Σε υποθέσεις που αφορούσαν ειδικά την εκμετάλλευση παιδιών, 132 ανήλικοι ανακρίθηκαν στο πλαίσιο των ερευνών, γεγονός που υπογραμμίζει την εστίαση της μονάδας στον εντοπισμό και την υποστήριξη των παιδιών-θυμάτων. Επιπλέον, η Κύπρος συμμετείχε ενεργά σε πρωτοβουλίες της ΕΕ, όπως το έργο GRACE, που αποσκοπεί στη βελτίωση της τεχνολογίας αναγνώρισης θυμάτων για υποθέσεις σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών. Η μονάδα υποστηρίζεται από το Εργαστήριο Εγκληματολογίας Ψηφιακών Στοιχείων (DEFL), το οποίο ειδικεύεται στην ανάλυση ηλεκτρονικών συσκευών και ψηφιακών αποδεικτικών στοιχείων για εγκλήματα που σχετίζονται με τον κυβερνοχώρο.

Το νομικό πλαίσιο της Κύπρου για την καταπολέμηση της OSEA περιλαμβάνει αρκετούς κρίσιμους νόμους που ευθυγραμμίζονται με τα πρότυπα της ΕΕ:

- **Νόμος 91(I)/2014:** Η νομοθεσία αυτή, η οποία εφαρμόζει την οδηγία 2011/93/ΕΕ της ΕΕ, αφορά την παραγωγή, κατοχή και διανομή υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών. Ποινικοποιεί επίσης το grooming και τις συναφείς δραστηριότητες, παρέχοντας μηχανισμούς για την ειδοποίηση και την απόσυρση παράνομου διαδικτυακού περιεχομένου.
- **Παρενόχληση στον κυβερνοχώρο και μη συναινετικός διαμοιρασμός σεξουαλικών εικόνων:** Ο νομικός κώδικας της Κύπρου περιλαμβάνει κυρώσεις για την παρενόχληση στον κυβερνοχώρο και τη μη συναινετική κοινοποίηση προσωπικών εικόνων. Οι νόμοι αυτοί επιτρέπουν τη δίωξη των παραβατών που εμπλέκονται σε διαδικτυακή παρενόχληση και εξαναγκασμό, με αυστηρότερες ποινές εάν εμπλέκονται ανήλικοι.

Η Μονάδα Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος και το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου εργάζονται ενεργά για την προώθηση της ασφάλειας στο διαδίκτυο μέσω της τηλεφωνικής γραμμής βοήθειας 1480, η οποία παρέχει μια πηγή για την καταγγελία εγκλημάτων που σχετίζονται με τον κυβερνοχώρο, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής εκμετάλλευσης στο διαδίκτυο. Κατά το τελευταίο τρίμηνο του 2023, η γραμμή βοήθειας δέχθηκε 740 κλήσεις, με το 72% να αφορά εγκλήματα στον κυβερνοχώρο, όπως χάκινγκ, απάτη και κλοπή ταυτότητας. Άλλες αναφορές περιλάμβαναν 31 περιπτώσεις σεξουαλικού εκβιασμού και 12 περιπτώσεις μη συναινετικής διανομής βίαιου υλικού (Cleaver, 2024- Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, 2024).

Για την ενίσχυση της ασφάλειας στο διαδίκτυο, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου έχει εφαρμόσει διάφορα εκπαιδευτικά προγράμματα στο πλαίσιο του **προγράμματος CYberSafety** (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Κύπρου, 2024- Ευρωπαϊκή Ένωση, 2024). Η πρωτοβουλία αυτή αποτελεί μέρος του ευρωπαϊκού πλαισίου **BetterInternetforKids** και παρέχει μία σειρά από διαδραστικά εργαστήρια, σεμινάρια και εκπαιδευτικές συνεδρίες σε θέματα όπως ο διαδικτυακός εκφοβισμός, η προστασία της ιδιωτικής ζωής και ο ψηφιακός αλφαριθμητισμός. Μία από τις εκδηλώσεις-κλειδιά είναι η **Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου (SID)**, που πραγματοποιείται κάθε χρόνο. Η εκδήλωση SID 2024, που φιλοξενήθηκε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και υποστηρίχθηκε από το Υπουργείο Παιδείας, περιελάμβανε διαδραστικά εργαστήρια, παρουσιάσεις και συζήτηση στρογγυλής τραπέζης. Στους συμμετέχοντες περιλαμβάνονταν μαθητές, εκπαιδευτικοί και βασικοί ενδιαφερόμενοι από όλη την Κύπρο, με έμφαση στην ψηφιακή ευημερία και την υπεύθυνη χρήση του διαδικτύου.

Για την ενίσχυση της δημόσιας ασφάλειας, η Μονάδα Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος διεξάγει τακτικά εκπαιδευτικά προγράμματα σε σχολεία, απευθυνόμενη σε μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς για θέματα όπως η διαδικτυακή διαπαιδαγώγηση, η ψηφιακή παρενόχληση και η γενική ασφάλεια στο διαδίκτυο. Οι προσπάθειες αυτές ενισχύονται από τη συνεργασία με ΜΚΟ όπως το HopeforChildrenCRCPolicyCenter, το οποίο υποστηρίζει τα θύματα και ευαισθητοποιεί τους πολίτες σχετικά με τους κινδύνους ψηφιακής εκμετάλλευσης.

Στην έκθεση GREVIO για την Κύπρο (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2022), η πρωτοβουλία της Κύπρου για τα Σπίτια του Παιδιού προσφέρει μία ζωτικής σημασίας δομή υποστήριξης για ανηλίκους που έχουν πέσει θύματα σεξουαλικής κακοποίησης. Τα κέντρα αυτά, που ιδρύθηκαν το 2017 και είναι ευθυγραμμισμένα με τα πρότυπα της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης, παρέχουν ένα φιλικό προς τα παιδιά, διεπιστημονικό περιβάλλον όπου τα νεαρά θύματα μπορούν να έχουν πρόσβαση σε όλες τις απαραίτητες υπηρεσίες σε ένα ασφαλές μέρος. Κάθε εγκατάσταση ενσωματώνει ιατροδικαστικές συνεντεύξεις, ιατρική περίθαλψη, ψυχολογική υποστήριξη και κοινωνικές υπηρεσίες, διασφαλίζοντας ότι τα παιδιά μπορούν να λάβουν ολοκληρωμένη υποστήριξη χωρίς να χρειάζεται να περιηγηθούν σε πολλαπλά ιδρύματα.

Η πρωτοβουλία αυτή ακολουθεί τις κατευθυντήριες γραμμές της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης για υπηρεσίες με γνώμονα το τραύμα και την ευαισθησία του παιδιού, οι οποίες τονίζουν ότι τα παιδιά θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε συμβουλευτικές υπηρεσίες ανάλογα με την ηλικία τους και να υποστηρίζονται με τρόπο που να ελαχιστοποιεί την επανατραυματοποίηση κατά τη διάρκεια νομικών και ιατρικών διαδικασιών. Σύμφωνα με αυτά τα πρότυπα, η Κύπρος έχει δημιουργήσει εξειδικευμένες αστυνομικές μονάδες σε κάθε επαρχία για να χειρίζονται υποθέσεις που αφορούν ανηλίκους, διευκολύνοντας μια υποστηρικτική δικαστική διαδικασία που σέβεται τα δικαιώματα και τη συναισθηματική ευημερία των παιδιών.

Οι προσπάθειες αυτές υποστηρίζονται περαιτέρω από εθνικές στρατηγικές για την πρόληψη της βίας κατά των παιδιών, οι οποίες περιλαμβάνουν εκπαιδευτικές εκστρατείες και κατάρτιση των επαγγελματιών σε πρακτικές φιλικές προς τα παιδιά. Ως αποτέλεσμα, τα Σπίτια του Παιδιού της Κύπρου συμβάλλουν σημαντικά στο προστατευτικό πλαίσιο για τα νεαρά θύματα, διασφαλίζοντας ότι οι ανάγκες τους αντιμετωπίζονται

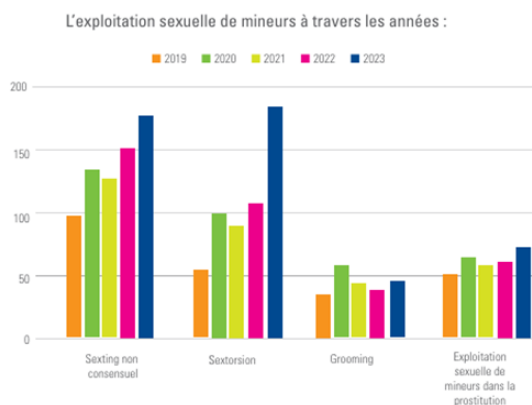
ολιστικά μέσα σε ένα υποστηρικτικό κοινοτικό περιβάλλον.

Βέλγιο

Στατιστικά στοιχεία και αριθμητικά δεδομένα

Στο Βέλγιο, υπάρχουν περιορισμένα στοιχεία σχετικά με τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση ανηλίκων, ιδίως στο διαδίκτυο, καθώς το θέμα αυτό παραμένει υποβαθμισμένο τόσο ακαδημαϊκά όσο και δημόσια (ECPATBelgique&Procureur, 2020). Ομοίως με την κατάσταση σε επίπεδο ΕΕ, τα υπάρχοντα στοιχεία αναγνωρίζονται ευρέως ως ελλιπή. Αυτή η ελλιπής αναφορά απορρέει από την κρυφή και αδιαφανή φύση αυτών των εγκλημάτων, σε συνδυασμό με την έλλειψη προτεραιοτήτων από τις αρχές όσον αφορά την αφιέρωση πόρων για την καλύτερη κατανόηση του ζητήματος. Ως αποτέλεσμα, οι στατιστικές από το σύστημα ποινικής δικαιοσύνης, τις ΜΚΟ και άλλους φορείς αντικατοπτρίζουν μόνο ένα μικρό μέρος του προβλήματος, βασιζόμενες αποκλειστικά στις λίγες αναφορές, καταγγελίες ή αιτήματα βοήθειας που λαμβάνονται. Η πιο πρόσφατη και ολοκληρωμένη πηγή πληροφοριών προέρχεται από την ετήσια έκθεση της ChildFocus για το 2023 (ChildFocus, 2023), η οποία παρέχει τα ακόλουθα στοιχεία:

Συνολικά 2.895 υποθέσεις που αφορούσαν τη σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων, συμπεριλαμβανομένων 2.421 αναφορών εικόνων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών (μέσω του σημείου επαφής imagesdabus.be), 175 περιπτώσεων sexting χωρίς συναίνεση, 183 περιπτώσεων σεξουαλικού εκβιασμού και 43 περιστατικών διαδικτυακού grooming. 253.480 εικόνες σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών απομακρύνθηκαν από τον ιστό με τη χρήση του εργαλείου ανάλυσης Arachnid, σε σύνολο 909.243 εικόνων που αναλύθηκαν.

Πηγή: Child Focus, Annual Report 2023

Άλλες πηγές του Βελγίου προσφέρουν μια πιο λεπτομερή κατανόηση του εύρους της κακοποίησης και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών (όχι αποκλειστικά στο διαδίκτυο). Μελέτη της Διεθνούς Αμνηστίας Βελγίου του 2020 αποκάλυψε ότι ένας στους τέσσερις νέους (24%) έχει βιώσει βιασμό και σχεδόν οι μισοί (48%) από τα θύματα σεξουαλικής βίας εκτέθηκαν για πρώτη φορά σε βία πριν από την ηλικία των 19 ετών (AmnestyInternationalBelgique, 2020). Τα ευρήματα αυτά ευθυγραμμίζονται με τα στοιχεία της ΕΕ, τα οποία εκτιμούν ότι το 10-20% των παιδιών στην Ευρώπη βιώνουν σεξουαλική κακοποίηση πριν από τη συμπλήρωση των 18 ετών (EuropeanParliamentaryResearchService, 2019). Επιπλέον, τα στατιστικά στοιχεία της βελγικής αστυνομίας από το 2023 προσφέρουν περιορισμένες πληροφορίες σχετικά με την επικράτηση της διαδικτυακής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών. Τα στοιχεία αποκαλύπτουν 57 καταγεγραμμένα αδικήματα ενδοοικογενειακής σεξουαλικής βίας κατά παιδιών το 2023, μια σημαντική μείωση από 295 το 2022 και 663 το 2021 (PoliceFédérale, 2023). Ωστόσο, τα στατιστικά στοιχεία δεν διευκρινίζουν τους τύπους βίας ή αν τα αδικήματα αυτά διαπράχθηκαν διαδικτυακά ή εκτός σύνδεσης, περιορίζοντας την κατανόηση της πραγματικής κλίμακας της κακοποίησης. Η συχνή συγχώνευση των περιπτώσεων online και offline στις εκθέσεις περιπλέκει περαιτέρω τις προσπάθειες για την αποτελεσματική αντιμετώπιση κάθε τύπου, εμποδίζοντας τις κατάλληλες στρατηγικές παρέμβασης.

Βελγικό Νομικό Πλαίσιο

Τον Μάρτιο του 2022, το Βέλγιο μεταρρύθμισε τον ποινικό του κώδικα σχετικά με τα σεξουαλικά αδικήματα με την έκδοση νέου νόμου που αποσκοπεί στην αποτελεσματικότερη απονομή δικαιοσύνης με τη δημιουργία ενός πιο ακριβούς, απλού και συνεκτικού κειμένου (Doc. parl., Ch. repr., sess. ord. 2019-2022, n°55-2141/001, p. 4). Οι μεταρρυθμίσεις, οι οποίες τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιουνίου 2022, αναθεώρησαν το νομικό πλαίσιο που σχετίζεται με τη σεξουαλική εκμετάλλευση και κακοποίηση ανηλίκων (τίτλος VIII, κεφάλαιο I/1, τμήμα 2 του Ποινικού Κώδικα). Τα εν λόγω αδικήματα εμπίπτουν πλέον στον τίτλο VIII, κεφάλαιο I/1, τμήμα 2 του Ποινικού Κώδικα, με ιδιαίτερη έμφαση στα εγκλήματα και τα αδικήματα κατά ανθρώπων. Όσον αφορά όλα τα εγκλήματα της ΚΑΠΕΕ, το Βέλγιο ορίζει ως ανήλικο οποιονδήποτε κάτω των 18 ετών (άρθρο 100ter του

βελγικού Ποινικού Κώδικα), ενώ η ηλικία σεξουαλικής συναίνεσης ορίζεται στα 16 έτη (άρθρο 417/6 §1 του βελγικού Ποινικού Κώδικα). Ωστόσο, οι ανήλικοι ηλικίας 14 έως 16 ετών μπορούν να συναινέσουν εάν η διαφορά ηλικίας με το άλλο πρόσωπο δεν υπερβαίνει τα τρία έτη (άρθρο 417/6 §2 του βελγικού ποινικού κώδικα). Το τμήμα για τη σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων του Ποινικού Κώδικα περιλαμβάνει τρεις τύπους εγκληματικής συμπεριφοράς.

1) Προσέγγιση ανηλίκου για σεξουαλικούς σκοπούς (Grooming): Ο νόμος ποινικοποιεί την πράξη της προσέγγισης ανηλίκου για σεξουαλικούς σκοπούς, η οποία εισήχθη για πρώτη φορά το 2014 (Etaamb, 2014). Το άρθρο 417/24 του Ποινικού Κώδικα περιγράφει το grooming ως πράξη κατά την οποία ένας ενήλικας ή άλλος ανήλικος χειραγωγεί έναν ανήλικο σε μία συνάντηση με σκοπό τη διάπραξη σεξουαλικών αδικημάτων. Για να αποδειχθεί αυτό το αδίκημα, ο δικαστής πρέπει να διαπιστώσει διάφορα στοιχεία: την πρόταση για συνάντηση με έναν ανήλικο, τις υλικές πράξεις που οδηγούν σε αυτή τη συνάντηση και την πρόθεση διάπραξης σεξουαλικού εγκλήματος. Είναι σημαντικό ότι η πρόταση για συνάντηση μπορεί να γίνει διαδικτυακά ή εκτός σύνδεσης και η συνάντηση δεν χρειάζεται να πραγματοποιηθεί για να ολοκληρωθεί το αδίκημα (Fondation Samilia, 2021). Το αδίκημα επισύρει ποινή φυλάκισης 3 έως 5 ετών, ενώ επιβαρυντικές περιστάσεις μπορούν να οδηγήσουν σε αυστηρότερες ποινές, όπως όταν ο ανήλικος είναι κάτω των 10 ετών (άρθρο 417/50 του βελγικού ποινικού κώδικα). Είναι σημαντικό ότι η ηλικία σεξουαλικής συναίνεσης δεν έχει σημασία. Σε ένα συναφές αδίκημα, το άρθρο 433bis/1 ποινικοποιεί την προσέλευση ανηλίκων μέσω τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών για εγκληματικούς ή παραβατικούς σκοπούς. Το αδίκημα αυτό αφορά ενήλικες που παραπλανούν ανήλικους μέσω διαδικτυακών μέσων, χρησιμοποιώντας τακτικές όπως η απόκρυψη της ταυτότητάς τους ή η προσφορά δώρων. Σε αντίθεση με το grooming, αυτό το αδίκημα δεν απαιτεί φυσική συνάντηση ή σεξουαλική πρόθεση. Επιβάλλεται ποινή φυλάκισης από 3 μήνες έως 5 έτη (άρθρο 433bis/1 του βελγικού ποινικού κώδικα).

2) Σεξουαλική Εκμετάλλευση Ανηλίκων με στόχο την πορνεία: Ενώ το άρθρο 417/25 αφορά την υποκίνηση ανηλίκων σε πορνεία ή ακολασία, δεν θα εμβαθύνουμε περαιτέρω σε αυτό το θέμα, καθώς δεν αφορά τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών στο διαδίκτυο, η οποία αποτελεί το κύριο αντικείμενο της παρούσας συζήτησης.

3) Εικόνες σεξουαλικής κακοποίησης ανηλίκων: Ο Ποινικός Κώδικας στοχεύει επίσης στη δημιουργία, κατοχή και διάδοση εικόνων που απεικονίζουν τη σεξουαλική κακοποίηση ανηλίκων. Το άρθρο 417/43 ορίζει τις εικόνες αυτές ως κάθε υλικό που απεικονίζει οπτικά έναν ανήλικο να εμπλέκεται σε σεξουαλική συμπεριφορά, είτε πραγματική είτε προσομοιωμένη (άρθρο 417/43 του βελγικού ποινικού κώδικα). Το άρθρο 417/44 ποινικοποιεί την παραγωγή ή τη διάδοση αυτών των εικόνων, με ποινές φυλάκισης από 5 έως 10 έτη και πρόστιμα που κυμαίνονται από 500 έως 10.000 ευρώ (άρθρο 417/44 του βελγικού ποινικού κώδικα). Υψηλότερες ποινές ισχύουν εάν το έγκλημα διαπράττεται οργανωμένα. Η κατοχή, η απόκτηση ή η πρόσβαση σε εικόνες σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών τιμωρείται με φυλάκιση 1 έως 3 ετών και πρόστιμα από 500 έως 10.000 ευρώ. Ο νόμος περιλαμβάνει εξαίρεση για τη συναινετική ανταλλαγή σεξουαλικού περιεχομένου

μεταξύ ανηλίκων ηλικίας 16 έως 18 ετών, αλλά μόνο στις περιπτώσεις όπου η δημιουργία και η μετάδοση ήταν εκούσια και αμοιβαία.

Στο βελγικό δίκαιο, η ανηλικότητα αποτελεί συστατικό στοιχείο για τα αδικήματα αυτά, ευθυγραμμιζόμενο με τη Διεθνή Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού. Κατά τον καθορισμό των ποινών, λαμβάνονται υπόψη επιβαρυντικοί παράγοντες, όπως το αν ο δράστης κατείχε θέση εμπιστοσύνης, η ηλικία του θύματος (ιδίως αν είναι κάτω των 10 ετών) και τυχόν πολιτιστικές ή θρησκευτικές δικαιολογίες που αναφέρονται (Delhaise, 2023).

2. Αναγνώριση σημαδιών σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο

2.1. Παράγοντες κινδύνου και ευαλωτότητας

Για να αναγνωριστούν και να υποστηριχθούν αποτελεσματικά τα θύματα της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο, είναι ζωτικής σημασίας η κατανόηση των βασικών παραγόντων κινδύνου και ευαλωτότητας. Τα συνήθη προφίλ θυμάτων συχνά αντικατοπτρίζουν ευρύτερες κοινωνικές ανισότητες: γυναίκες σε ευάλωτες καταστάσεις, νεαρά κορίτσια, άτομα που ζουν σε συνθήκες φτώχειας, άτομα που έχουν υποστεί βία και κακοποίηση στην παιδική ηλικία, άτομα με περιορισμένη πρόσβαση στην εκπαίδευση και στις ευκαιρίες εργασίας, καθώς και μέλη περιθωριοποιημένων ομάδων.

Επιπλέον, οι διακινητές μπορεί να ανήκουν σε δίκτυα και μαφίες, αλλά τα προφίλ τους είναι πιο ευρεία από όσο φανταζόμαστε: νέοι κάτω των 25 ετών που είναι ιδιαίτερα εξοικειωμένοι με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τις τεχνολογίες πληροφόρησης, καθώς και άτομα που συνδέονται με άλλες εγκληματικές δραστηριότητες όπως η διακίνηση ναρκωτικών, όπλων και η τρομοκρατία. Όσον αφορά τους νεότερους, είναι απαραίτητο να σημειωθεί ότι οι θύτες μπορεί να ανήκουν σε κοντινούς κοινωνικούς κύκλους των θυμάτων, ακόμη και όταν πρόκειται για ανηλίκους.

Για την καλύτερη κατανόηση των παραγόντων που αυξάνουν τον κίνδυνο και την ευαλωτότητα, μπορούμε να εξετάσουμε δύο κατηγορίες: παράγοντες αποδυνάμωσης (φαινόμενα που μπορεί να αλλοιώσουν την κρίση όταν λαμβάνονται αποφάσεις) και παράγοντες πυροδότησης (που ξεκινούν τη διαδικασία εκμετάλλευσης, όπως η οδήγηση στην πορνεία). Αυτοί οι παράγοντες μπορούν να αναλυθούν μέσα από τρεις κύριες διαστάσεις: την ενδοοικογενειακή, την προσωπική και την κοινωνική.

	ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
ΑΠΟΔΥΝΑΜΩΣΗ	- Αδύναμη αυτοεκτίμηση και απαξίωση. - Ελαχιστοποίηση και εσωτερίκευση της βίας. - Αυξημένη ευαισθησία για την εικόνα του σώματος. - Έμφυλες προκαταλήψεις - Δυσκολία αποδοχής της σεξουαλικής ταυτότητας.	- Βία, κακοποίηση. - Σεξουαλική επίθεση, βιασμοί, αιμομιξία και περιβάλλον αιμομιξίας. - Έκθεση σε πορνογραφία κατά την παιδική ηλικία. - Γονική εγκατάλειψη και έλλειψη στοργής. - Γονικές εντολές (καταναγκασμοί). - Διαγενεακό τραύμα.	- Έμφυλα στερεότυπα. - Ελαχιστοποίηση της πορνείας. - Υπερσεξουαλικοποίηση και πορνογραφία. - Επισφαλείς συνθήκες διαβίωσης. - Κοινωνική απομόνωση και περιπλάνηση. - Πίεση από συνομήλικους. - Εθισμοί.
ΠΥΡΟΔΟΤΗΣΗΣ	- Συναισθηματικό σοκ. - Διάλυση οικογένειας. - Φυγή από την οικογένεια ή κατάσταση φυγής. - Τοποθέτηση σε ανάδοχη φροντίδα. - Έλεγχος στο σπίτι	- Επισφαλείς συνθήκες διαβίωσης. - Κοινωνική απομόνωση. - Αποτυχία στον ακαδημαϊκό τομέα. - Εθιστικές συμπεριφορές. - Αγώνας για στέγαση. - Έλλειψη προοπτικών.	- Συνάντηση με επικίνδυνες ομάδες. - Διαδίκτυο / Μέσα κοινωνικής δικτύωσης. - Συνάντηση με πελάτες. - Παγίδευση και πώληση σε δίκτυο σεξουαλικής εμπορίας.

	(κακοποιητής, διακινητής, «loverboy») • Κοινωνική απομόνωση. • Κοινωνικήφήμη.		
--	---	--	--

Επιπλέον, αρκετοί άλλοι σημαντικοί παράγοντες πρέπει να ληφθούν υπόψη:

Ένα ιστορικό προηγούμενης κακοποίησης, είτε διαδικτυακής είτε εκτός διαδικτύου, μπορεί να αυξήσει την ευαλωτότητα, καθώς τα θύματα ενδέχεται να μην αναγνωρίζουν τα προειδοποιητικά σημάδια ή να έχουν εξοικειωθεί με το να θεωρούν την κακοποιητική συμπεριφορά φυσιολογική. Το τραύμα από εκφοβισμό, παραμέληση ή σεξουαλική κακοποίηση μπορεί να αφήσει συναισθηματικές ανάγκες ανεκπλήρωτες, τις οποίες οι δράστες μπορούν να εκμεταλλευτούν. Περίπου το 64% των ενηλίκων στις Ηνωμένες Πολιτείες ανέφεραν ότι είχαν βιώσει τουλάχιστον έναν τύπο δυσμενών εμπειριών παιδικής ηλικίας (Adverse Childhood Experiences - ACE) πριν από την ηλικία των 18 ετών. Σχεδόν ένας στους έξι (17,3%) ανέφερε ότι είχε βιώσει τέσσερις ή περισσότερους τύπους ACE (CDC, 2024).

Ψυχολογικά, τα θύματα μπορεί να βιώσουν αποσύνδεση (dissociation), δημιουργώντας έναν νοητικό διαχωρισμό μεταξύ του σώματος και του νου ως αμυντικό μηχανισμό κατά της βίας (Saprea, 2023). Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μειωμένη επίγνωση των προειδοποιητικών σημάτων, αυξημένη αντοχή στον πόνο, αυτοκτονικές σκέψεις και άλλες σοβαρές επιπτώσεις. Σε κατάσταση αποσύνδεσης, οι τραυματικές αναμνήσεις μπορεί να κατακλύζουν το θύμα με αποσπασματικό τρόπο, χωρίς να προκαλούν συναισθηματικές αντιδράσεις ή άγχος. Ωστόσο, είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι σε πολλές περιπτώσεις, τα θύματα δεν είχαν προηγούμενο ιστορικό κακοποίησης. Το πρόγραμμα μελέτης CESAGRAM έδειξε ότι το 65% των θυμάτων μπήκε στο διαδίκτυο λόγω μοναξιάς, την οποία οι δράστες εκμεταλλεύτηκαν.

Η έλλειψη ψηφιακού γραμματισμού αποτελεί έναν ακόμη σημαντικό παράγοντα ευαλωτότητας που μπορεί να εκθέσει άτομα, ιδιαίτερα νέους, στην ΟΣΕΑ. Ο ψηφιακός γραμματισμός δεν αναφέρεται μόνο στην ικανότητα χρήσης της τεχνολογίας αλλά και στην κατανόηση του πώς να πλοηγείται κανείς με ασφάλεια στο διαδίκτυο, να αναγνωρίζει κινδύνους και να προστατεύει τις προσωπικές του πληροφορίες. Για παράδειγμα, πολλοί νέοι μπορεί να μην κατανοούν τη μονιμότητα της κοινοποίησης ευαίσθητου περιεχομένου στο διαδίκτυο ή πώς αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί για εκμετάλλευση (π.χ., για εκβιασμό ή «sextortion»). Επιπλέον, μπορεί να μην γνωρίζουν τη σημασία των ρυθμίσεων απορρήτου ή το πώς να αναφέρουν ανάρμοστη συμπεριφορά, αφήνοντάς τους πιο ευάλωτους σε επαναλαμβανόμενη κακοποίηση και εκμετάλλευση.

2.2. Μέθοδοι και πλατφόρμες που χρησιμοποιούν οι δράστες

Όσον αφορά την εκμετάλλευση ανθρώπων στο διαδίκτυο, ιδίως νέων, οι δράστες συχνά επιδεικνύουν υψηλό επίπεδο δημιουργικότητας. Πρώτον, είναι ενδιαφέρον να επικεντρωθούμε **στους λόγους χρήσης του Διαδικτύου** και σχετικά με αυτό μπορούμε να παράσχουμε ορισμένα βασικά σημεία που πρέπει να ληφθούν υπόψη:

- **Χαμηλότερο κόστος:** μπορούν να χρησιμοποιήσουν δωρεάν λογισμικό συνομιλίας και ιστότοπους για να έχουν απεριόριστη πρόσβαση στους στόχους τους.
- **Διακριτικότητα / Ανωνυμία:** χρησιμοποιώντας αυτούς τους ιστότοπους, οι δράστες μπορούν να χρησιμοποιήσουν ψευδή προφίλ και παρεμβολείς για να παραμένουν ανώνυμοι.
- **Εύκολη πρόσβαση:** μέσω της σύνδεσης σε αυτές τις διεθνείς πλατφόρμες, έχουν πρόσβαση σε στόχους από όλο τον κόσμο. Στην πραγματικότητα, η στόχευση νεαρών θυμάτων από άλλη χώρα ενέχει λιγότερους κινδύνους. Μπορούν επίσης να επωφεληθούν από το πολύγλωσσο λογισμικό, διευκολύνοντας την επικοινωνία πέρα από τα γλωσσικά εμπόδια. Εκτός αυτού, για να αποφύγουν τη σύλληψη, οι κακοποιοί μπορούν εύκολα να διαγράψουν προφίλ και να μεταφερθούν από πλατφόρμα σε άλλη.
- **Υπερσεξουαλικοποίηση:** περιλαμβάνει την απόδοση από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ενός σεξουαλικού χαρακτήρα σε ένα προϊόν ή συμπεριφορά που δεν έχει τίποτα εγγενώς σεξουαλικό γι 'αυτό. Η υπερσεξουαλικοποίηση ανευρίσκεται σε περιοδικά, βίντεο, ταινίες, στη βιομηχανία της μόδας και ιδιαίτερα στη διαφήμιση. Όταν πρόκειται για δράστες, αυτοί χρησιμοποιούν αυτές τις προκαταλήψεις για να προσελκύσουν αρπακτικά στο διαδίκτυο και να υπερσεξουαλικοποιήσουν τα σώματα των νέων και των ανηλίκων.

- **Υποβάθμιση:** Καθώς το φαινόμενο αυτό αυξάνεται επικίνδυνα, οι παραβάτες εκμεταλλεύονται την υποβάθμιση της σεξουαλικότητας από τα θύματα. Όροι όπως "sugardaddy", "escorting", "sugarbaby" ή "contentcreator" χρησιμοποιούνται συχνά για να υποβαθμίσουν τους σχετικούς κινδύνους, κάνοντας την εκμετάλλευση να φαίνεται λιγότερο επιβλαβής.

Μέθοδοι

Οι δράστες της διαδικτυακής σεξουαλικής εκμετάλλευσης συχνά χρησιμοποιούν υπολογισμένες μεθόδους, που μοιάζουν με στρατηγική μάρκετινγκ, για τον εντοπισμό, την παρενόχληση και την παγίδευση των θυμάτων. Επικεντρώνονται σε πλατφόρμες κοινωνικών μέσων όπου οι νέοι εκθέτουν ήδη πτυχές της ζωής τους (Instagram, Snapchat, Whatsapp, Tinder, Onlyfans κ.λπ.) καθώς και σε υποβόσκοντες ιστότοπους που χρησιμοποιήθηκαν αρχικά για την εύρεση θέσεων εργασίας και μικρές αγγελίες.

Πρώτον, στοχεύουν σε πιθανά θύματα αναλύοντας τη δραστηριότητα των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, αναζητώντας σημάδια όπως παράπονα για οικογενειακά ζητήματα, προσωπικές μάχες ή κάθε είδους ευάλωτα σήματα.

Αφού εντοπίσουν τον στόχο τους, ξεκινούν την επαφή στέλνοντας προσωπικά μηνύματα αναφέροντας ένα κοινό θέμα για να εκκινήσουν τη συνομιλία (χρήματα, φιλία, εργασία κ.λπ.) χρησιμοποιώντας έναν τόνο συμπονετικό για να δηλώσουν το ενδιαφέρον τους για το άτομο. Αποφεύγουν να αναφέρουν άμεσα την πορνεία ή το σεξ, επιλέγοντας αντ' αυτού όρους όπως «υπηρεσίες» ή «εύκολο χρήμα».

Αυτή η διαδικασία μπορεί να πάρει χρόνο ανάλογα με το άτομο. Οι δράστες συχνά προσποιούνται ότι είναι ένας ιδανικός σύντροφος που κατανοεί την κατάσταση του θύματος, προσφέροντας συναισθηματική υποστήριξη και ψεύτικες υποσχέσεις για ένα καλύτερο μέλλον. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι το ηλικιακό χάσμα μεταξύ θυμάτων και δραστών τείνει να μειώνεται καθώς αυξάνεται το φαινόμενο της προσέγγισης από συνομηλίκους. Πράγματι, ο δεσμός εμπιστοσύνης μπορεί να φαίνεται ισχυρότερος εντός των ομάδων συνομήλικων (YADA, n.d.).

Peertopeergrooming: Μόλις εδραιωθεί η εμπιστοσύνη, γίνεται ευκολότερο για τον θύτη να εισαγάγει την ιδέα της παροχής «υπηρεσιών», χειραγωγώντας σταδιακά το θύμα στην εκμετάλλευση. Συχνά δημιουργούν την ψευδαίσθηση της ενδυνάμωσης, λέγοντας στα θύματα ότι μπορούν να επιτύχουν τους στόχους τους, να ελέγξουν την κατάσταση και να «πάρουν στα χέρια τους τη ζωή τους».

Πράγματι, όλη αυτή η διαδικασία βασίζεται πραγματικά στο σχέδιο του θύτη που ακολουθεί στρατηγικά βήματα:

- επιλογή του ευάλωτου θύματος,
- απομόνωσή του,
- δημιουργία απειλητικού κλίματος,
- μετάβαση στη «δράση»,
- υποτίμηση του θύματος και
- επιβολή σιωπής.

Πλατφόρμες

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι προνομιακές πλατφόρμες λόγω της εύκολης πρόσβασης σε διάφορους τύπους προφίλ. Ωστόσο, μόλις το θύμα παγιδευτεί και η σεξουαλική εκμετάλλευση εκκινήσει, άλλες μη υποβόσκουσες πλατφόρμες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να «νοιτιάσουν» τα προφίλ των θυμάτων χρησιμοποιώντας κώδικες μάρκετινγκ και αντικειμενοποίησης. Πράγματι, οι μικρές αγγελίες ή ακόμα και οι ιστοσελίδες ενοικίασης ακινήτων χρησιμοποιούνται για την προώθηση του σώματος των θυμάτων τους μέσω διφορούμενων διαφημίσεων. Εκτίθενται μέσα από προσωπικές φωτογραφίες δίπλα σε μια λίστα χαρακτηριστικών και «υπηρεσιών» που μπορούν να προσφέρουν.

Εκτός αυτού, χρησιμοποιούν επίσης πλατφόρμες όπως το OnlyFans, το οποίο δημιουργήθηκε αρχικά για να μοιράζεται ιδιωτικό και αποκλειστικό περιεχόμενο σε μια περιορισμένη βάση θαυμαστών που θα πλήρωναν μηνιαία συνδρομή ή περιστασιακά θα πλήρωναν για ένα συγκεκριμένο σεξουαλικό περιεχόμενο.

Η δημοτικότητα αυτών των πλατφορμών αυξήθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19 λόγω της έλλειψης απασχόλησης με άτομα που προσπαθούσαν να κερδίσουν χρήματα από το σπίτι. Ωστόσο, η χρήση αυτών των προκαταλήψεων για την πώληση σεξουαλικών υπηρεσιών στο διαδίκτυο συνδέεται συχνά με τη σεξουαλική εκμετάλλευση και την εμπορία ανθρώπων. Πράγματι, οι κακοποιοί τα χρησιμοποιούν για να εντοπίσουν και να στρατολογήσουν θύματα πορνείας και άτομα από τη «βιομηχανία του σεξ».

Proxolab βίντεο από Mouvement du Nid France - <https://www.youtube.com/watch?v=mxUX-S8yqXM&t=5s&pp=ygUZChJveG9sYWlgbW91dmVtZW50IGR1IG5pZA%3D%3D>

2.3. Recognizing the signs of OSEA

Η σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση στο διαδίκτυο συχνά συμβαίνουν διακριτικά, κρυμμένες μέσα σε φαινομενικά φυσιολογικές διαδικτυακές αλληλεπιδράσεις. Είναι απαραίτητο να αναγνωρίζουμε συγκεκριμένες συμπεριφορές που μπορεί να υποδηλώνουν ότι ένα άτομο βρίσκεται σε κίνδυνο ή είναι ήδη στόχος κακοποίησης.

Τα σημάδια που μπορεί να υποδηλώνουν την παρουσία μιας περίπτωσης OSEA ποικίλλουν ανάλογα με τη συγκεκριμένη συμπεριφορά, αλλά υπάρχουν κοινά και ανησυχητικά στοιχεία που πρέπει να παρακολουθούμε, τα οποία συχνά συνδέονται με ψυχολογική χειραγώγηση και έλεγχο.

Παρακάτω αναλύουμε τα κύρια σημάδια που συνδέονται με τέσσερις περιπτώσεις OSEA, αν και οι ίδιοι παράγοντες είναι επίσης συχνοί και σε άλλες μορφές OSEA.

Αποπλάνηση

Υπερβολικό ενδιαφέρον: Ένα άγνωστο άτομο δείχνει υπερβολική περιέργεια για την προσωπική ζωή κάποιου ή προσπαθεί να δημιουργήσει επαφή σε ακατάλληλες συνθήκες.

-Μυστικές συνομιλίες: Το άτομο επιμένει να διατηρεί εμπιστευτικές τις διαδικτυακές συνομιλίες ή αλληλεπιδράσεις.

-Προσφορά δώρων ή χαρών: Το άτομο παρέχει δώρα, χρήματα ή άλλες χάρες για να κερδίσει την εμπιστοσύνη και τη συναισθηματική δέσμευση.

- Συναισθηματική χειραγώγηση: Το άτομο μπορεί να χρησιμοποιήσει τακτικές συναισθηματικής χειραγώγησης, όπως να υποδύεται το θύμα ή να ζητάει βοήθεια για απελπιστικές καταστάσεις, προσπαθώντας να κερδίσει τη συμπάθεια ή την εμπιστοσύνη του θύματος.

-Αιτήματα για φυσικές συναντήσεις: Αφού κερδίσει την εμπιστοσύνη, το άτομο μπορεί να προσπαθήσει να κανονίσει μια προσωπική συνάντηση.

- Αίτημα για αποστολή ευαίσθητου υλικού: Ο χειραγωγός μπορεί να ζητήσει ακατάλληλες ή σεξουαλικές φωτογραφίες, βίντεο ή περιεχόμενο.

LoveBombing

Υπερβολική και γρήγορη έκφραση αγάπης: Υπερβολικά κομπλιμέντα, δηλώσεις αγάπης ή βαθύ ενδιαφέρον σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα.

- **Συνεχές και αδιάκοπα μηνύματα:** Αδιάκοπη ροή μηνυμάτων, κλήσεων ή προσοχής που μπορεί να γίνει καταπιεστική.

- **Προσπάθεια για αίσθημα οικειότητας:** Το άτομο προσπαθεί να δημιουργήσει μια οικεία σχέση γρήγορα, επιδιώκοντας να επιταχύνει τη σύνδεση.

- **Προσπάθειες απομόνωσης:** Ο χειραγωγός προσπαθεί να απομακρύνει το θύμα από φίλους ή οικογένεια, καθιστώντας τη σχέση αποκλειστική και ελεγχόμενη.

- **Ξαφνική αλλαγή στη συμπεριφορά:** Αν το θύμα δεν ανταποκριθεί όπως αναμένεται, ο χειραγωγός μπορεί να γίνει ψυχρός ή να προσπαθήσει να τιμωρήσει το θύμα.

Σεξουαλικός Εκβιασμός (Sexual Extortion)

- **Αιτήματα για αποστολή ευαίσθητων φωτογραφιών ή βίντεο:** Ένα άτομο μπορεί να ζητήσει υλικό με την υπόσχεση διακριτικότητας, μόνο για να το χρησιμοποιήσει αργότερα για εκβιασμό.

- **Απειλές αποκάλυψης:** Όταν αποκτήσουν ευαίσθητο υλικό, οι εκβιαστές απειλούν να το κοινοποιήσουν αν το θύμα δεν συμμορφωθεί στις απαιτήσεις τους.

- **Πίεση για συμμόρφωση:** Εντείνεται η πίεση να κρατηθεί η κατάσταση μυστική, εκμεταλλευόμενοι την ντροπή ή τον φόβο του θύματος.

- **Χειριστική συμπεριφορά:** Οι δράστες χρησιμοποιούν συχνά ενοχή ή φόβο κοινωνικών συνεπειών για να εξαναγκάσουν το θύμα.

Κυβερνοπαρακολούθηση (Cyberstalking)

- **Επιθετικά ή απειλητικά μηνύματα με υπερβολική συχνότητα:** Προσβλητικά σχόλια, απειλές ή υπερβολικός έλεγχος, συχνά μεταμφιεσμένα σε ενδιαφέρον ή ανησυχία.

- **Διασπορά φημών ή ψευδών πληροφοριών:** Προσπάθειες καταστροφής της φήμης του θύματος μέσω διάδοσης ψεμάτων ή ενοχλητικών πληροφοριών.

-Δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων (Doxxing): Ανάρτηση ευαίσθητων πληροφοριών χωρίς τη συγκατάθεση του θύματος, με στόχο να βλάψουν τη φήμη ή την ασφάλειά του.

-Συνεχής παρακολούθηση διαδικτυακών δραστηριοτήτων: Οι θύτες μπορεί να παρακολουθούν συνεχώς αναρτήσεις, σχόλια και αλληλεπιδράσεις, αφήνοντας ενοχλητικά σχόλια ή παραμένοντας σιωπηλοί αλλά δείχνοντας ότι παρακολουθούν κάθε κίνηση.

Μια άλλη πρακτική που δεν πρέπει να υποτιμάται είναι το **Catfishing**. Το Catfishing αναφέρεται στη δημιουργία μιας ψεύτικης ταυτότητας με σκοπό την εξαπάτηση άλλων, συχνά με στόχο την έναρξη μιας ρομαντικής σχέσης, τη διάπραξη απάτης, τη χειραγώγηση ή την απόκτηση πλεονεκτημάτων. Τα σημάδια που μπορεί να υποδηλώνουν ότι κάποιος είναι θύμα Catfishing είναι συχνά λεπτά, αλλά υπάρχουν αρκετές ύποπτες συμπεριφορές που πρέπει να παρατηρήσουμε. Τα κύρια σημάδια είναι:

- Ασυνέπειες και αμφισημίες στις πληροφορίες
- **-Αντιφάσεις:** Το άτομο μπορεί να παρέχει λεπτομέρειες για την προσωπική του κατάσταση που αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου, όπως η ηλικία, το επάγγελμα, η γεωγραφική τοποθεσία ή το υπόβαθρο.
- **-Αόριστα δεδομένα:** Το άτομο αποφεύγει να απαντήσει σε συγκεκριμένες ερωτήσεις για τη ζωή του. Σημαντικές πληροφορίες, όπως ο χώρος εργασίας, το σχολείο ή άλλες βιογραφικές λεπτομέρειες, μπορεί να είναι ασαφείς ή διφορούμενες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο Catfisher μπορεί να ισχυριστεί ότι έχει μια εξέχουσα δουλειά, αλλά αποτυγχάνει να παρέχει συγκεκριμένες λεπτομέρειες που να επιβεβαιώνουν την ταυτότητά του.
- **-Ασαφείς απαντήσεις:** Συχνά, το άτομο αποφεύγει ή αγνοεί άμεσες ερωτήσεις για σημαντικές λεπτομέρειες ή αντιφάσκει όταν πιέζεται για περισσότερες συγκεκριμένες πληροφορίες.
- **Απροθυμία παροχής οπτικών αποδείξεων.** Το άτομο παρέχει λίγες φωτογραφίες, συχνά χαμηλής ποιότητας ή προσεκτικά επιλεγμένες, ή μπορεί να στέλνει εικόνες κλεμμένες από άλλους (μερικές φορές εύκολα ανιχνεύσιμες μέσω αναζήτησης εικόνων αντίστροφης πορείας στο Google). Δεν υπάρχουν ενημερωμένες ή αυθόρμητες φωτογραφίες, όπως αυτές που μπορεί να μοιράζονται οι πραγματικοί άνθρωποι στην καθημερινή τους ζωή.
- **Αιτήματα για χρήματα ή χάρες.** Ένα από τα πιο κοινά σημάδια του Catfishing είναι η αίτηση για χρήματα. Το άτομο μπορεί να ισχυριστεί ότι αντιμετωπίζει απροσδόκητα οικονομικά ή προσωπικά προβλήματα και να ζητήσει την αποστολή χρημάτων, κυρίως μέσω δύσκολα εντοπίσιμων μεθόδων (π.χ. WesternUnion, κρυπτονομίσματα) ή την αγορά δωροκαρτών.
- **Ύποπτα προφίλ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης:** Ένα προφίλ που δημιουργήθηκε από τον Catfisher μπορεί να έχει λίγους φίλους ή ακολούθους, περιορισμένες ή ανύπαρκτες αλληλεπιδράσεις με άλλους χρήστες και μικρό αριθμό δημοσιεύσεων ή περιεχομένου. Επιπλέον, μπορεί να υπάρχει έλλειψη λεπτομερών προσωπικών πληροφοριών ή διαφορετικών

φωτογραφιών εκτός από αυτές που στέλνονται απευθείας στο θύμα.

- **Ισχυρή εξάρτηση από γραπτά μηνύματα:** Ο Catfisher προτιμά να επικοινωνεί μέσω γραπτών μηνυμάτων, όπως email, εφαρμογές ανταλλαγής μηνυμάτων ή μέσα κοινωνικής δικτύωσης, αντί για βίντεο
- **Αλλαγές στον τόνο της επικοινωνίας:** Ο τόνος της συνομιλίας μπορεί ξαφνικά να αλλάξει από στοργικό σε ψυχρό ή απόμακρο χωρίς προφανή λόγο, δημιουργώντας σύγχυση στο θύμα. Αυτή η ναρκισσιστική συμπεριφορά μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να διατηρήσει το θύμα σε μια κατάσταση συναισθηματικής αβεβαιότητας

2.4. Μελέτες περιπτώσεων στην Ευρώπη

Αυτή η ενότητα θα παρουσιάσει διαφορετικές μελέτες περιπτώσεων από τις χώρες των εταίρων. Ο σκοπός της είναι να δοθούν παραδείγματα από την πραγματική ζωή, με πρακτικό και περιγραφικό πλαίσιο, για το πώς μπορεί να εκδηλωθεί η OSEA (Σεξουαλική Κακοποίηση και Εκμετάλλευση στο Διαδίκτυο), πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί και πώς επηρεάζει τις ζωές των θυμάτων.

Αυτά τα παραδείγματα θα βοηθήσουν στην καλύτερη κατανόηση των κινδύνων και θα επισημάνουν τρόπους παρέμβασης για την προστασία των θυμάτων και την αποτροπή αυτών των εγκληματικών ενεργειών.

Γαλλία/Μαρτινίκα

Εταίρος/ Χώρα	D'Antilles et D'Ailleurs, Μαρτινίκα
Τίτλος υπόθεσης	Η υπόθεση S. στη Μαρτινίκα
Έτος αναφοράς	2024
Περίληψη	Αυτή η υπόθεση αφορά την ιστορία της S., μιας έφηβης από τη Μαρτινίκα που υποστηρίζεται από τις κοινωνικές υπηρεσίες. Η υπόθεση σχετίζεται με αποπλάνηση και εκμετάλλευση παιδιών στην πορνεία, όπου οι δραστηριότητες εκτυλίσσονται τόσο διαδικτυακά όσο και εκτός διαδικτύου.

	Αναδεικνύει επίσης τη σημασία της συνεργασίας μεταξύ υπηρεσιών για την υποστήριξη των νέων που είναι θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης, ώστε να αναγνωρίσουν και να διακόψουν αυτές τις καταστάσεις.
Ανάλυση Κατάστασης	Αυτή η υπόθεση χειρίστηκε η οργάνωση MouvementduNid, μια γαλλική τοπική ένωση και κοινωνικό κίνημα που προωθεί τη δράση σε πολιτικό, κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο κατά του συστήματος πορνείας και όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών. Οι κοινωνικοί λειτουργοί από το MouvementduNid δεν εργάζονται απευθείας με ανηλίκους, διότι για αυτούς την κύρια αρμοδιότητα έχει το κρατικό γραφείο προστασίας παιδιών (Aide Sociale à l'Enfance - ASE). Ωστόσο, συνεργάζονται με αυτή την υπηρεσία για να υποστηρίξουν τα παιδιά και τους νέους που είναι θύματα ή εν δυνάμει θύματα πορνείας, είτε μέσω δικτύων trafficking είτε με άλλους τρόπους. Πριν από την παρουσίαση αυτής της μελέτης περίπτωσης, είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε τις προκλήσεις στην αναγνώριση των πράξεων πορνείας, κάτι που συχνά καθιστά δύσκολη την απόκτηση αντικειμενικών δεδομένων. Ωστόσο, παράγοντες όπως η σεξουαλική κακοποίηση και η αιμομιξία αυξάνουν σημαντικά τον κίνδυνο να εμπλακούν τα άτομα στο σύστημα πορνείας. Συνεπώς, ως κοινωνικοί λειτουργοί, είναι κρίσιμο να παρακολουθούμε τις επίσημες αναφορές προκειμένου να βοηθήσουμε αποτελεσματικά τόσο τα πιθανά όσο και τα επιβεβαιωμένα θύματα. Στη Μαρτινίκα, για παράδειγμα, πρόσφατα ευρήματα από τη Γαλλική Εθνοσυνέλευση δείχνουν ότι το 4% των γυναικών υπήρξαν θύματα αιμομιξίας κατά την παιδική τους ηλικία, σε σύγκριση με το 2,5% στη Γαλλία. Αυτή η μελέτη περίπτωσης εστιάζει στη S., ένα 14χρονο κορίτσι που λαμβάνει υποστήριξη από τις υπηρεσίες προστασίας παιδιών (CPS) λόγω συνεχιζόμενων ενδοοικογενειακών συγκρούσεων. Οι υπηρεσίες προστασίας παιδιών συνεργάζονται με τη S. και τη μητέρα της για να αναδομήσουν τον οικογενειακό τους δεσμό, καθώς ζουν μαζί χωρίς τον πατέρα της, της απουσίας του οποίου η αιτία παραμένει ανεξήγητη. Ως αποτέλεσμα, η S. ζει στο σπίτι της μητέρας της, αλλά παρακολουθείται επίσης από την υπηρεσία προστασίας κατά τη διάρκεια της ημέρας. Λαμβάνει υποστήριξη από

εκπαιδευτικούς και έχει περιστασιακές συνεδρίες με ψυχολόγο. Μέσω της CPS, έχει πρόσβαση σε εργαστήρια που καλύπτουν διάφορα θέματα, όπως υγεία, εκπαίδευση, ευημερία, αθλητισμό και διατροφή. Επιπλέον, επωφελείται από την άνευ όρων υποστήριξη και την προσεκτική ακρόαση της εκπαιδευτικής ομάδας.

Η CPS επικοινωνήσε με το MouvementduNid μετά την αναφορά της μητέρας της S. για περιστατικά αποδράσεων από το σπίτι. Η S. παρέμενε συχνά έξω μέχρι αργά, επιστρέφοντας σπίτι γύρω στις 3 ή 4 π.μ., και όταν επέστρεφε, δεν έδινε καμία εξήγηση για τις απουσίες της. Επιπλέον, είχε νέα αντικείμενα, όπως ρούχα, κοσμήματα και τσάντες, και το στυλ της είχε αλλάξει αισθητά. Η μητέρα της παρατήρησε επίσης ότι η S. έφευγε από το σπίτι με αγνώστους, τους οποίους η S. αποκαλούσε φίλους – συγκεκριμένα, τους πατέρες των φίλων της. Επιπλέον, η εκπαιδευτική ομάδα παρατήρησε ότι η S. χρησιμοποιούσε συνεχώς το κινητό της, κρύβοντας όσα έστελνε. Οι μόνοι φωτογραφίες που μπορούσαν να δουν ήταν αυτές από τη σελίδα της στο Instagram, στις οποίες εμφανιζόταν σωματικά εκτεθειμένη (φωτογραφίες σε μαγιό και εσώρουχα), ποζάροντας σε υπερσεξουαλισμένες στάσεις.

Καθώς ο ψυχολόγος ερευνούσε σε βάθος την εμπειρία της, η S. περιέγραψε τον εαυτό της μόνο ως «διαδικτυακή επιχειρηματία», επισημαίνοντας ότι διαχειριζόταν επιτυχώς τόσο την κατάσταση όσο και τα επιθυμητά αποτελέσματά της. Αυτή η απάντηση είναι ενδεικτική των κλασικών συμπτωμάτων του «Εθισμού στην Διαδικτυακή Κοινωνική Συμμετοχή», ο οποίος χαρακτηρίζεται από την εμμονή της με τις χρηματικές αμοιβές και την αναγκαστική ανάγκη να ελέγχει συχνά το κινητό της, ενώ κρύβει τις διαδικτυακές της δραστηριότητες. Επιπλέον, η εκπαιδευτική ομάδα ανακάλυψε αργότερα ότι διαχειριζόταν πολλαπλούς λογαριασμούς στις ίδιες πλατφόρμες κοινωνικών μέσων, όπως το Instagram και το Telegram, κάτι που υπογράμμισε το βάθος της εμπλοκής της.

Βασισμένη σε αυτές τις πληροφορίες και παρατηρήσεις, η CPS αποφάσισε να επικοινωνήσει με το MouvementduNid για καθοδήγηση σχετικά με το πώς να αντιμετωπιστούν αυτές οι ανησυχίες με τη S. με τρόπο που να μην προκαλέσει συναισθήματα ενοχής ή ντροπής. Σημαντικά, όταν ο ψυχολόγος έθεσε το θέμα των αποδράσεων της S. και των νέων της αντικειμένων, η S. έγινε συναισθηματική και άρχισε να κλαίει, αλλά δεν παρείχε περαιτέρω

λεπτομέρειες. Σε αυτή την περίπτωση, το MouvementduNid πρότεινε να παρέμβει, οργανώνοντας ένα εργαστήριο με επίκεντρο την συναισθηματική, συναισθηματική και σεξουαλική ευημερία. Αυτή η προσέγγιση προτάθηκε για να εξασφαλιστεί ότι η S. δεν θα ένιωθε ξεχωριστή, ενώ παράλληλα θα επιτρεπόταν η συζήτηση για διάφορα θέματα που αφορούν τη σεξουαλικότητα.

Το εργαστήριό μας ήταν δομημένο γύρω από δύο βασικά εργαλεία: τον εγκέφαλο ιδεών (brainstorming) χρησιμοποιώντας έναν πίνακα που ήταν τοποθετημένος στο κέντρο του τραπέζιού, όπου κάθε συμμετέχων είχε ένα στυλό, και την τεχνική της φωτογλώσσας (photolanguage), μια προβολική τεχνική που σχεδιάστηκε για να προκαλεί πλούσιες λεκτικές αντιδράσεις. Οι συμμετέχοντες μπορούσαν να επιλέξουν μια φωτογραφία για να τη συζητήσουν με την ομάδα ή να εκφράσουν τα συναισθήματά τους σχετικά με αυτήν.

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίας, η S. ανέφερε γρήγορα την πορνεία και μοιράστηκε τις απόψεις της για το «τι κάνουν τα άλλα κορίτσια». Αναφέρθηκε συγκεκριμένα στον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι που γνωρίζει χρησιμοποιούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, χρησιμοποιώντας όρους όπως «πόρνη» και αναφερόμενη στους δράστες που στρατολογούν κορίτσια. Όταν η S. φαινόταν να ρίχνει ασυνείδητα την ευθύνη στα θύματα, προσπαθήσαμε να την βοηθήσουμε να κατανοήσει ότι δεν είναι αυτά υπεύθυνα για τις περιστάσεις τους, αλλά ότι ήταν οι άνδρες που εκμεταλλεύονταν ανηλίκους και νέους ενήλικες. Αν και αυτή η έννοια ήταν δύσκολη για εκείνη, τελικά συμφώνησε.

Ο ψυχολόγος παρατήρησε ότι η S. ήταν ιδιαίτερα ακριβής στις περιγραφές της, αποκαλύπτοντας μια ξεκάθαρη αντανάκλαση των δικών της εμπειριών. Για την ομάδα του MouvementduNid, αυτό ήταν αναμενόμενο, καθώς παρουσίαζε αδιάψευστα σημάδια αποευαισθητοποίησης σε ρητές συμπεριφορές, ιδιαίτερα όσον αφορά τους ανήλικους της ίδιας ηλικίας.

Επιπλέον, κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου, η S. ακούσια παρουσίασε τις τυπικές τακτικές που χρησιμοποιούν οι θηρευτές για να εκμεταλλευτούν τη νεολαία στο διαδίκτυο. Όταν συζήτησε για τους συναισθηματικούς δεσμούς

που μπορούν να σχηματίσουν τα θύματα, ανέδειξε ακούσια ένα βασικό στοιχείο της αποπλάνησης (grooming): την αρχική επαφή μέσω καθημερινών αλληλεπιδράσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, ακολουθούμενη από μια υπολογισμένη διαδικασία οικοδόμησης εμπιστοσύνης μέσω μηνυμάτων, τηλεφωνημάτων και "βροχής αγάπης" (lovebombing).

Μετά από αυτή την παρέμβαση, η μητέρα της S. συνέχισε να παρατηρεί περιστατικά φυγής της και ενημέρωσε την CPS ότι η άλλη της κόρη — η οποία δεν ζει πλέον μαζί τους — έπρεπε να πάρει τη S. από διάφορες τοποθεσίες στο νησί, συμπεριλαμβανομένων σπιτιών αγνώστων, όπου άλλες κοπέλες ήταν παρούσες με μεγαλύτερους άνδρες.

Η αδελφή της κατάφερε να εντοπίσει τη S. μέσω ενός μηνύματος γεωεντοπισμού που στάλθηκε μέσω WhatsApp, το οποίο φαινόταν να είναι μια προωθημένη επικοινωνία. Αυτό υποδεικνύει ξεκάθαρα ότι οι δράστες είχαν οργανώσει τις επιχειρήσεις trafficking χρησιμοποιώντας το WhatsApp ως πλατφόρμα. Αυτή η κατάσταση αναδεικνύει με έντονο τρόπο την αδιαίρετη σύνδεση μεταξύ διαδικτυακής αποπλάνησης και εκτός διαδικτύου κακοποίησης, τονίζοντας τους κινδύνους της ψηφιακής χειραγώγησης στην διευκόλυνση τέτοιων εγκλημάτων.

Σε αυτό το σημείο, η υπηρεσία θεώρησε αναγκαίο να αναφέρει την κατάσταση στις αρχές και στον δικαστή για να ξεκινήσει επίσημη έρευνα. Με εκπαιδευτικό και διαφανή τρόπο, η υπηρεσία ενημέρωσε τη S. για την κατάσταση παρουσία του ψυχολόγου. Όταν η S. συνειδητοποίησε ότι γνώριζαν για την κακοποίησή της, έγινε συναισθηματική και έκλαψε, ενώ μετά από μία εβδομάδα επέστρεψε στην υπηρεσία, εκφράζοντας ότι δεν ήθελε πλέον να δει τον ψυχολόγο.

Για να εδραιωθεί η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ του γραφείου προστασίας παιδιών και του MouvementduNid, η οργάνωση προγραμματίζει να επισκεφτεί τη S. και οργανώνει μια σειρά εργαστηρίων για να την βοηθήσει να ταυτιστεί με αυτούς και να χτίσει εμπιστοσύνη, επιτρέποντάς της να μοιραστεί την αλήθεια της και να ξεφύγει από αυτές τις βίαιες καταστάσεις. Ο κύριος στόχος του MouvementduNid θα είναι να συζητήσει τις εμπειρίες της και σταδιακά να τη βοηθήσει να αποδομήσει τον έλεγχο που

	ασκούν οι δράστες πάνω της, ενδυναμώνοντάς την τελικά να τους καταγγείλει.
Πηγή	Οι κοινωνικοί λειτουργοί από την αντιπροσωπεία του MouvementduNid - Μαρτινίκα.

Ελλάδα

Εταίρος/ Χώρα	Το Χαμόγελο του Παιδιού – Ελλάδα
Τίτλος υπόθεσης	δικτυακή σεξουαλική εκμετάλλευση της Ίρις και οι αντιδράσεις στην κρίση
Έτος αναφοράς	2023-2024
Περίληψη	Η Μ. ήταν μια 15χρονη κοπέλα. Υιοθετήθηκε όταν ήταν ενός έτους από μια μορφωμένη και εύπορη γυναίκα. Ο θετός της πατέρας δεν ήταν καθημερινή παρουσία στη ζωή της· ήταν πολύ καλός φίλος και πρώην σύντροφος της θετής μητέρας της, η οποία βοήθησε στη διαδικασία υιοθεσίας. Η θετή της μητέρα θεωρούνταν αυστηρή και επικριτική, γεγονός που οδήγησε σε πολλούς καυγάδες μεταξύ της και της Μ. Από την άλλη πλευρά, η Μ. πέρασε μια φάση επαναστατικότητας κατά την εφηβική της ηλικία. Περιγράφηκε επίσης ως ένα άτομο που είχε υπερβολική εμπλοκή σε σεξουαλικές δραστηριότητες. Η Μ. είχε επικοινωνία μέσω κοινωνικών μέσων με διάφορους ενήλικες. Ένας 50χρονος άνδρας την προσέγγισε διαδικτυακά, της έστειλε αίτημα φιλίας και για περίπου τέσσερις μήνες είχαν επαφή. Μετά την καθιέρωση εμπιστοσύνης, ο 54χρονος άνδρας καθοδήγησε τη συζήτηση σε σεξουαλικά θέματα. Συνεχώς την πολιορκούσε

	και την έπεισε να τον συναντήσει από κοντά. Συναντήθηκαν και την ανάγκασε να μπει στο αυτοκίνητό του, την πήγε σε ένα κλεισμένο Airbnb και προσπάθησε να τη κακοποιήσε σεξουαλικά. Η Ίρις αντέδρασε και διέφυγε πριν ολοκληρωθεί η σεξουαλική πράξη, ενώ αργότερα βρήκε μια τραπεζική κάρτα στην τσάντα της. Αξιοσημείωτο είναι ότι μετά από το περιστατικό αυτό, η επαναστατικότητα της Μ. αυξήθηκε, και σύμφωνα με τα δεδομένα της οργάνωσής μας, η Μ. αναφέρθηκε ως αγνοούμενη τέσσερις φορές μέσα σε ένα χρόνο.
Ανάλυση Κατάστασης	Η υπόθεση της Μ. θέτει αρκετά νομικά και συμφραζόμενα ζητήματα μέσα στο πλαίσιο του ελληνικού νομικού συστήματος. Η νόμιμη ηλικία συναίνεσης είναι τα 15 έτη, πράγμα που σημαίνει ότι οποιαδήποτε σεξουαλική δραστηριότητα με ανήλικο κάτω από αυτήν την ηλικία θεωρείται έγκλημα βιασμού κατά το νόμο. Στην περίπτωση αυτή, οι ενέργειες του 54χρονου άνδρα που εμπλέκονται σε σεξουαλικές συζητήσεις και προσπαθούν να κακοποιήσουν σεξουαλικά τη Μ. συνιστούν σαφή παραβίαση του νόμου. Όσον αφορά την ασφάλεια στο διαδίκτυο και την πρόληψη εγκλημάτων κατά των ανηλίκων, η Ελλάδα έχει νόμους που στοχεύουν στην προστασία των παιδιών από διαδικτυακούς θηρευτές και διαδικτυακό εκφοβισμό. Ο Νόμος 4577/2018 (Μέτρα για την προστασία των παιδιών από διαδικτυακές απειλές και άλλες διατάξεις) επικεντρώνεται στην προστασία των παιδιών από διαδικτυακούς θηρευτές, τον διαδικτυακό εκφοβισμό και άλλες διαδικτυακές απειλές. Οι νόμοι περιλαμβάνουν διατάξεις για την παρακολούθηση των διαδικτυακών δραστηριοτήτων και τη δίωξη ατόμων που εμπλέκονται σε βλαβερές συμπεριφορές προς ανηλίκους στο διαδίκτυο, ενώ εφαρμόζονται μέτρα για την ενίσχυση της διαδικτυακής ασφάλειας των παιδιών. Το γεγονός ότι η Ίρις αναφέρθηκε ως αγνοούμενη πολλές φορές μέσα σε ένα χρόνο εγείρει ανησυχίες για την ασφάλεια και την ευημερία της. Σύμφωνα με τον Νόμο 4478/2017 (Μέτρα για την προστασία των ανηλίκων από εγκληματικές δραστηριότητες και άλλες διατάξεις), οι αρχές υποχρεούνται να λάβουν άμεση δράση όταν αναφέρεται ως αγνοούμενος ανήλικος, και πρέπει να ληφθούν μέτρα για να διασφαλιστεί η προστασία τους και η ασφαλής επιστροφή τους. Επιπλέον, μπορεί να υπάρχει ανάγκη για περαιτέρω

	υποστήριξη και παρέμβαση για να αντιμετωπιστούν τα υποκείμενα ζητήματα που μπορεί να έχουν συμβάλει στην επαναστατική συμπεριφορά της Ίρις και την ευπάθεια της σε εκμετάλλευση. Συνολικά, αυτή η υπόθεση τονίζει τη σημασία της εφαρμογής των υφιστάμενων νόμων και της εφαρμογής προληπτικών μέτρων για την προστασία των ανηλίκων από βλάβες, τόσο διαδικτυακά όσο και εκτός διαδικτύου, στο ελληνικό πλαίσιο.
Επιπλέον σχόλια	Δυνάμεις της νομοθεσίας στο πλαίσιο της υπόθεσης της Ίρις: Νομική Προστασία: Οι υφιστάμενοι ελληνικοί νόμοι παρέχουν νομική προστασία ανηλίκους κατά της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης. Η νόμιμη συναίνεσης θέτει σαφή όρια για τη συμπεριφορά που θεωρείται αποδεκτή, ενώ οι νόμοι περί βιασμού προσφέρουν συγκεκριμένες νομικές λύσεις για περιπτώσεις που αφορούν ανηλίκους. Μηχανισμοί Αναφοράς: Το γεγονός ότι η Ίρις αναφέρθηκε ως αγνοούμενη πολλές φορές μέσα σε ένα χρόνο δείχνει ότι υπάρχουν μηχανισμοί αναφοράς για την αντιμετώπιση περιπτώσεων εξαφάνισης ανηλίκων. Αυτό επιτρέπει την άμεση δράση να διασφαλιστεί η ασφάλεια και η ευημερία του ανηλίκου. Μέτρα Διαδικτυακής Ασφάλειας: Το ελληνικό νομικό πλαίσιο περιλαμβάνει διατάξεις που ενισχύουν την διαδικτυακή ασφάλεια και την προστασία κατά των εγκλημάτων που σχετίζονται με τον κυβερνοχώρο και στοχεύουν ανηλίκους. Αυτά τα μέτρα μπορούν να βοηθήσουν στην αποτροπή των διαδικτυακών θηρευτών από την εκμετάλλευση ατόμων σε ευάλωτες καταστάσεις όπως η Ίρις. Αδυναμίες της νομοθεσίας στο πλαίσιο της υπόθεσης της Ίρις: Προκλήσεις στην Εφαρμογή: Παρά την ύπαρξη ισχυρών νομικών προστασιών, η εφαρμογή αυτών των νόμων μπορεί να είναι δύσκολη, ειδικά σε περιπτώσεις που αφορούν διαδικτυακές αλληλεπιδράσεις και εκμετάλλευση. Η αμεσότητα και η ευθύνη των δραστών μπορεί να είναι περίπλοκη και να απαιτεί εξειδικευμένη γνώση.

	ii. Υποστήριξη και Παρέμβαση: Ενώ τα νομικά μέτρα είναι σημαντικά, μπι υπάρχει έλλειψη επαρκών υπηρεσιών υποστήριξης και παρέμβασης ανηλίκους όπως η Ίρις, οι οποίοι είναι ευάλωτοι στην εκμετάλλευση. Η αντιμετώπιση των υποκείμενων αιτίων που οδηγούν σε επιβλαβή συμπεριφορά και η παροχή ολιστικής υποστήριξης είναι κρίσιμη μακροχρόνια προστασία. iii. Συντονισμός και Συνεργασία: Ο αποτελεσματικός συντονισμός και η συνεργασία μεταξύ των αρχών, των κοινωνικών υπηρεσιών και άλλων σχετικών φορέων είναι απαραίτητος για την αντιμετώπιση των περιπτώσεων εκμετάλλευσης και κακοποίησης. Η έλλειψη συντονισμού μπορεί να οδηγήσει σε κενά προστασίας και υποστήριξης για τα θύματα. Η σημασία αυτής της υπόθεσης έγκειται στο γεγονός ότι αναδεικνύει τις πραγματικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ανήλικοι και την ανάγκη για μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που να συνδυάζει νομικές προστασίες, υπηρεσίες υποστήριξης και στρατηγικές πρόληψης. Εξετάζοντας τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του υπάρχοντος νομικού πλαισίου στο πλαίσιο αυτής της υπόθεσης, μπορούμε να εντοπίσουμε τομείς προς βελτίωση και να υποστηρίξουμε καλύτερες προστασίες.
Πηγή	https://www.infovictims.gr/en/the-rights-of-victims-of-crime

Ιταλία

Εταίρος/ Χώρα	Ιταλία – CESIE
---------------	----------------

Τίτλος υπόθεσης	31χρονος συνελήφθη για διαδικτυακή αποπλάνησησε βάρος ανηλίκου 12 ετών.
Έτος αναφοράς	
Περίληψη	Η υπόθεση αφορά έναν 31χρονο άνδρα από την Κατάνια, Σικελία, ο οποίος συνελήφθη τον Οκτώβριο του 2024 για κατοχή υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών και διαδικτυακής αποπλάνησης (grooming) και κακοποίηση ανηλίκων.Οι ερευνεςξεκίνησαν με την καταγγελία της μητέρας ενός 12χρονου ανηλίκου, που ζούσε στην επαρχία της Κατάνια, η οποία είχε βρει στο smartphone της κόρης της πολλές συνομιλίες, από τις οποίες προέκυψε ότι το παιδί, αφού είχε παγιδευτεί διαδικτυακά από τον 31χρονο άνδρα, του είχε στείλει βίντεο και εικόνες που είχε δημιουργήσει η ίδια. Οι περίπλοκες αναλυτικές δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν από το προσωπικό του Κέντρου Επιχειρήσεων ΚυβερνοασφάλειαςΚατάνιας στο smartphone της ανήλικης, όχι μόνο επέτρεψαν την επιβεβαίωση των όσων ανέφερε η μητέρα,αλλά έδειξαν επίσης ότι ο ύποπτος είχε καταφέρει, με την πάροδο του χρόνου, να υποτάξει ψυχολογικά το θύμα, αναγκάζοντάς το να μοιραστεί σεξουαλικές υπηρεσίες στο διαδίκτυο, ακόμη και προκαλώντας της τραύματα.Οι ερευνητές της Αστυνομίας, αφού εντόπισαν την ταυτότητα του υπόπτου, απέκτησαν από την Εισαγγελία Πρωτοδικών Κατάνιας την άμεση έκδοση εντάλματος έρευνας, κατά τη διάρκεια του οποίου, μετά την ανακάλυψη πολλών εικόνων και βίντεο με σεξουαλικά κακοποιημένα ανήλικα, προχώρησαν στη σύλληψη του 31χρονου επ' αυτοφώρω.Η Εισαγγελία Πρωτοδικών Κατάνιας, η οποία συντόνισε την έρευνα, κατηγόρησε τον ύποπτο για διάφορες πράξεις που σχετίζονται με τη σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων, συμπεριλαμβανομένων των αιτημάτων, σεξουαλικής επίθεσης, δουλείας και διάδοσης και κατοχής υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών.
Ανάλυση	Αυτή η υπόθεση αναδεικνύει πολλά από τα στοιχεία που πρέπει να αντιμετωπιστούν όταν συζητάμε για την OSEA (διαδικτυακή σεξουαλική

Κατάσταση	κακοποίηση και εκμετάλλευση). Πρώτον, δείχνει πόσο δύσκολο μπορεί να είναι για έναν γονέα να δει και να αναγνωρίσει τι συμβαίνει, καθώς η διαδικτυακή δυναμική είναι συχνά εξαιρετικά κρυφή. Η μητέρα κατάφερε να συνειδητοποιήσει και να δει τι συνέβαινε μόνο όταν το παιδί κοιμόταν και κατά λάθος άφησε το κινητό της ανοιχτό. Δεύτερον, η ψυχολογική υποταγή παίζει σημαντικό ρόλο στο να ανοίξει ο δρόμος για την απόκτηση υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, και αυτή η υποταγή καθίσταται δυνατή λόγω της πολύ νεαρής ηλικίας του θύματος. Τρίτον, οι νομικές συνέπειες που υφίσταται ο κατηγορούμενος περιλαμβάνουν όχι μόνο τη διαδικτυακή αποπλάνηση, αλλά και άλλους πιο σοβαρούς εγκληματικούς τομείς, όπως η δουλεία και η κατοχή υλικού σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών.
Πηγή	https://www.rainews.it/tgr/sicilia/articoli/2024/10/adesca-bambina-di-12-anni-online-31enne-arrestato-per-violenza-sessuale-9f223c51-7fa5-468a-b2a1-60ac707af076.html https://www.catanianews.it/adescava-minori-online-e-deteneva-sul-cellulare-foto-e-video-con-minori-vittime-di-abusi-sessuali-arrestato/ https://catania.gds.it/articoli/cronaca/2024/10/24/adesca-una-minorenne-per-sesso-online-arrestato-un-trentunenne-in-provincia-di-catania-5b211c66-a5e1-489a-90d4-92b12dda7919/

Πορτογαλία

Εταίρος/Χώρα συνεισφοράς	<i>Storytellme, Πορτογαλία</i>
Τίτλος νομολογίας:	Διαδυτυακή αποπλάνηση και ποινική ευθύνη του Diogo Santos Coelho, ιδρυτή του RaidForums

Έτος αναφοράς	2022 (Παραπομπή σε δικαστικές διαδικασίες και ακροάσεις έκδοσης)
Περίληψη	Αυτή η υπόθεση επικεντρώνεται γύρω από τον DiogoSantosCoelho, έναν Πορτογάλο υπήκοο που κατηγορείται για τη δημιουργία και τη διαχείριση του RaidForums, μιας πλατφόρμας που έγινε σημαντικός κόμβος για την εμπορία κλεμμένων δεδομένων στο σκοτεινό διαδίκτυο. Ο Coelho, ο οποίος άρχισε να αναπτύσσει την πλατφόρμα σε ηλικία 14 ετών, ισχυρίζεται ότι ήταν θύμα διαδικτυακής αποπλάνησης, χειραγωγήθηκε από παλαιότερους χάκερ σε παράνομες δραστηριότητες. Η υπεράσπισή του τονίζει την ευαλωτότητά του λόγω του μη διαγνωσμένου αυτισμού κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου. Παρά τους ισχυρισμούς για αρχική θυματοποίηση, οι αρχές των ΗΠΑ ισχυρίζονται ότι ο Coelho επωφελήθηκε από τη διευκόλυνση παράνομων συναλλαγών ακόμη και στην ενήλικη ζωή. Συνελήφθη στο αεροδρόμιο του Gatwick στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά τη διάρκεια επίσκεψης για να δει τη μητέρα και τις αδελφές του, ο Coelho αντιμετωπίζει πιθανή έκδοση στις Ηνωμένες Πολιτείες, όπου κινδυνεύει με έως και 57 χρόνια φυλάκισης. Επί του παρόντος, βρίσκεται σε κατ' οίκον περιορισμό στο Λονδίνο, εν αναμονή της τελικής απόφασης για την έκδοσή του.
Ανάλυση της κατάστασης	Ο Diogo Santos Coelho άρχισε να αναπτύσσει το RaidForums σε ηλικία 14 ετών, χρησιμοποιώντας το αρχικά για να συμμετάσχει σε σχετικά αβλαβείς διαδικτυακές φάρσες. Ωστόσο, παλαιότεροι διαδικτυακοί «φίλοι» και συνεργάτες φέρεται να εκμεταλλεύτηκαν τις δεξιότητές του, οδηγώντας στη μετατροπή της πλατφόρμας σε μια μεγάλη αγορά εγκλήματος στον κυβερνοχώρο. Η νομική υπεράσπιση του Coelho, υποστηριζόμενη από ψυχιατρικές αξιολογήσεις, υποστηρίζει ότι ήταν θύμα διαδικτυακής αποπλάνησης και δεν είχε την ωριμότητα και την κρίση να κατανοήσει τις πλήρεις συνέπειες των πράξεών του λόγω του αυτισμού, ο οποίος δεν είχε διαγνωστεί εκείνη τη στιγμή. Η πλατφόρμα τελικά διευκόλυνε την πώληση

	ευαίσθητων κλεμμένων δεδομένων, αποφέροντας εκατομμύρια ευρώ. Ο Coelho συνελήφθη τον Ιανουάριο του 2022 κατά την άφιξή του στο αεροδρόμιο του Gatwick και κρατήθηκε για επτά μήνες στη φυλακή Wandsworth στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η οικογένειά του, η οποία μετακόμισε μεταξύ Πορτογαλίας και Ηνωμένου Βασιλείου, αντιμετώπισε σοβαρές προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένης της μάχης της μητέρας του με τη νόσο του Huntington και ενός κατακερματισμένου οικογενειακού περιβάλλοντος. Η ψυχική υγεία του Coelho, το ιστορικό της διαδικτυακής αποπλάνησης και η διάγνωση του αυτισμού βρίσκονται στο επίκεντρο των επιχειρημάτων κατά της έκδοσής του στις Ηνωμένες Πολιτείες.
Πρόσθετα σχόλια	Η υπόθεση του Coelho υπογραμμίζει την πολυπλοκότητα της αντιμετώπισης του εγκλήματος στον κυβερνοχώρο όταν εμπλέκονται η αποπλάνηση ανηλίκων, οι συνθήκες ψυχικής υγείας και οι διασυνοριακές νομικές προκλήσεις. Οι πορτογαλικές αρχές αρνήθηκαν να παρέμβουν στη διαδικασία έκδοσής του, παρά τα επιχειρήματα της υπεράσπισής του ότι ορισμένα εγκλήματα συνέβησαν σε πορτογαλικό έδαφος. Η νομική ομάδα του Coelho τονίζει τους σοβαρούς κινδύνους ψυχικής υγείας που αντιμετωπίζει υπό πιθανή φυλάκιση στις ΗΠΑ, υποστηρίζοντας την έκδοσή του στην Πορτογαλία. Η υπόθεση υπογραμμίζει την ανάγκη για μεγαλύτερες διασφαλίσεις για τους ευάλωτους νέους στο διαδίκτυο και εγείρει κρίσιμα ερωτήματα σχετικά με τη λογοδοσία και την αποκατάσταση.
Πηγή	Πορτογαλία: https://cnnportugal.iol.pt/diogo-santos-coelho/raidforums/existem-is-que-hacker-portuques-foi-vitima-de-grooming-como-um-miudo-de-14-anos-monto-rio-milionario-na-dark-web/20240210/65c569b4d34e371fc0bce1b0

Κύπρος

Εταίρος/Χώρα συνεισφοράς	Κύπρος
Τίτλος νομολογίας	Εφαρμογή του μοντέλου του σπιτιού του παιδιού για ανήλικα θύματα σεξουαλικής κακοποίησης
Ετος αναφοράς	2017-Παρόν
Περίληψη	Ανταποκρινόμενη στην αυξανόμενη ευαισθητοποίηση και ανάγκη για εξειδικευμένη υποστήριξη των ανηλίκων που πλήττονται από σεξουαλική κακοποίηση, η Κύπρος εφάρμοσε το μοντέλο του Σπιτιού του Παιδιού το 2017, το οποίο λειτουργεί από το Hope For Children CRC Policy Center. Το Σπίτι του Παιδιού χρησιμεύει ως κεντρικός, φιλικός προς τα παιδιά κόμβος, όπου οι ανήλικοι μπορούν να λάβουν συντονισμένες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των εγκληματολογικών συνεντεύξεων, της ψυχολογικής συμβουλευτικής, της νομικής βοήθειας και της ιατρικής υποστήριξης, όλα κάτω από την ίδια στέγη. Αυτό το μοντέλο, βασισμένο στο ισλανδικό μοντέλο «Barnahus», εισήχθη ως μέρος της δέσμευσης της Κύπρου στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης για την παροχή φροντίδας με βάση το τραύμα σε νεαρά θύματα και τη μείωση της δευτερογενούς θυματοποίησης ελαχιστοποιώντας την ανάγκη για πολλαπλές, δυνητικά οδυνηρές συνεντεύξεις σε διαφορετικούς φορείς. Το Σπίτι του Παιδιού έχει γίνει μια αναγνωρισμένη βέλτιστη πρακτική στην Κύπρο, προσφέροντας μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που προωθεί τη συνεργασία μεταξύ των αρχών επιβολής του νόμου, των κοινωνικών υπηρεσιών και των νομικών αρχών. Επιτρέπει μια γρήγορη και με ευαισθησία ανταπόκριση σε περιπτώσεις κακοποίησης και προωθεί τη θεραπεία αντιμετωπίζοντας τόσο τις

	άμεσες ανάγκες όσο και τη μακροπρόθεσμη ευημερία. Από την έναρξή του, το μοντέλο βελτίωσε την ποιότητα της συλλογής αποδεικτικών στοιχείων, ενίσχυσε τα πρωτόκολλα προστασίας των παιδιών και δημιούργησε ένα πιο υποστηρικτικό περιβάλλον για τους ανηλίκους που περνούν από τη νομική διαδικασία.
Ανάλυση της κατάστασης	Ανάλυση κατάστασης Το μοντέλο του Σπιτιού του Παιδιού στην Κύπρο αντιπροσωπεύει μια ολοκληρωμένη, διεπιστημονική προσέγγιση για την υποστήριξη ανηλίκων που έχουν υποστεί σεξουαλική κακοποίηση. Αυτό το μοντέλο παρέχει μια ενιαία, ασφαλή τοποθεσία όπου όλες οι απαραίτητες υπηρεσίες - όπως ιατροδικαστικές συνεντεύξεις, ψυχολογική συμβουλευτική, νομική βοήθεια και ιατρική βοήθεια - είναι διαθέσιμες κάτω από την ίδια στέγη. Πώς λειτουργεί το μοντέλο: 1. Κεντρικό, φιλικό προς τα παιδιά περιβάλλον: Κατά την είσοδό τους στο Σπίτι του Παιδιού, οι ανήλικοι καλωσορίζονται σε ένα παρηγορητικό και κατάλληλο για την ηλικία περιβάλλον που έχει σχεδιαστεί για να ελαχιστοποιεί την αγωνία τους. Αυτό το περιβάλλον είναι ζωτικής σημασίας για την εδραίωση ενός αισθήματος ασφάλειας και εμπιστοσύνης, επιτρέποντας στα παιδιά να επικοινωνούν πιο ανοιχτά. 2. Ολοκληρωμένες Υπηρεσίες: Επαγγελματίες από διάφορους τομείς συνεργάζονται στο Σπίτι του Παιδιού, συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών λειτουργών, ψυχολόγων, αξιωματικών επιβολής του νόμου και νομικών. Αυτή η ενσωμάτωση μειώνει την ανάγκη των παιδιών να επισκέπτονται πολλαπλούς φορείς, περιορίζοντας έτσι την επαναλαμβανόμενη εξιστόρηση τραυματικών γεγονότων και αποφεύγοντας πρόσθετη ψυχολογική πίεση. 3. Ιατροδικαστική και θεραπευτική διαδικασία: Ένας εκπαιδευμένος εγκληματολόγος διεξάγει τη συνέντευξη με τον ανήλικο, συχνά

	παρακολουθούμενη εξ αποστάσεως από τις αρχές επιβολής του νόμου για να διασφαλίσει ότι πληροί τα νομικά πρότυπα χωρίς να απαιτείται από το παιδί να επαναλάβει την αφήγησή του πολλές φορές. Ψυχολόγοι και κοινωνικοί λειτουργοί είναι επίσης διαθέσιμοι για να παρέχουν άμεση συμβουλευτική και υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. 4. Ευθυγράμμιση με τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης: Το μοντέλο του Σπιτιού του Παιδιού βασίζεται στις αρχές που περιγράφονται στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης, δίνοντας προτεραιότητα σε πρακτικές ευαισθητοποιημένες για το τραύμα και ευαίσθητες στα παιδιά που διασφαλίζουν την ευημερία των ανηλίκων, διευκολύνοντας παράλληλα τη δικαστική διαδικασία. Αυτό το μοντέλο έχει μετατοπίσει τη συζήτηση στην Κύπρο προς μια πιο συμπονετική, παιδοκεντρική προσέγγιση για το χειρισμό περιπτώσεων κακοποίησης. Το μοντέλο στην Κύπρο έχει γίνει μια βέλτιστη πρακτική για την παιδική προστασία, θέτοντας ένα νέο πρότυπο για τον τρόπο με τον οποίο υποστηρίζονται τα ανήλικα θύματα μέσω πολύπλοκων δικαστικών διαδικασιών, προωθώντας παράλληλα την επούλωση και την αντοχής.
Πρόσθετα σχόλια	Πλεονεκτήματα του μοντέλου του Σπιτιού του Παιδιού: 1. Ολοκληρωμένη, φιλική προς τα παιδιά υποστήριξη: Με την ενοποίηση των υπηρεσιών σε μία τοποθεσία, το Σπίτι του Παιδιού παρέχει ένα υποστηρικτικό και ασφαλές περιβάλλον που ελαχιστοποιεί το τραύμα και ενισχύει την ευημερία των νεαρών θυμάτων. 2. Διεπιστημονική συνεργασία: Το μοντέλο προωθεί την ισχυρή συνεργασία μεταξύ αστυνομίας, παρόχων υγειονομικής περίθαλψης, νομικών επαγγελματιών και κοινωνικών λειτουργών, γεγονός που βελτιώνει τα αποτελέσματα και τη ανάληψη ευθυνών.

	3. Ευθυγράμμιση με τα διεθνή πρότυπα: Η υιοθέτηση του μοντέλου Barnahus ευθυγραμμίζει την Κύπρο με τις βέλτιστες πρακτικές στην Ευρωπαϊκή Ένωση και παγκοσμίως. Αδυναμίες και τομείς βελτίωσης: 1. Περιορισμοί πόρων: Η επέκταση του μοντέλου ώστε να προσεγγίσει περισσότερα παιδιά, ιδίως σε λιγότερο προσβάσιμες περιοχές, αποτελεί προτεραιότητα. 2. Μακροπρόθεσμη χρηματοδότηση και βιωσιμότητα: Η εξασφάλιση συνεπούς χρηματοδότησης για τις υπηρεσίες αυτές είναι απαραίτητη για τη διατήρηση και την επέκταση της στήριξης. Το μοντέλο του Σπιτιού του Παιδιού είναι μια πρωτοποριακή πρακτική στην Κύπρο που αναδεικνύει τον θετικό αντίκτυπο των διεπιστημονικών προσεγγίσεων που βασίζονται στο τραύμα στην αντιμετώπιση της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών. Έχει αλλάξει τον τρόπο χειρισμού τέτοιων περιπτώσεων, δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στην ηρεμία και τη θεραπεία του θύματος. Αυτή η περιπτωσιολογική μελέτη καταδεικνύει τη σημασία της υιοθέτησης διεθνών βέλτιστων πρακτικών για την ενίσχυση των τοπικών πλαισίων προστασίας των παιδιών.
Πηγές	Συμβούλιο της Ευρώπης. (2022). GREVIO Baseline Evaluation Report: Κύπρος - Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης Δράση κατά της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας. Ανακτήθηκε από https://rm.coe.int/grevio-inf-2022-29-cyprus-report-for-publication-eng-for-publication/1680a91c5b Hope For Children CRC Policy Center. (n.d.). Children's House Cyprus. Ανακτήθηκε από https://www.uncrcpc.org.cy

Βέλγιο

Εταίρος/Χώρα συνεισφοράς	Βέλγιο
Τίτλος νομολογίας:	Ποινικό Δικαστήριο της Αμβέρσας, τμήμα Αμβέρσας, 9 Απριλίου 2024, αδημοσίευτη. Αυτή η υπόθεση σχετίζεται με την καταδίκη ενός άνδρα που ανάγκασε ανηλίκους να κάνουν σεξ μέσω κάμερας. Δεδομένου ότι αυτή η απόφαση δεν έχει δημοσιευθεί, η παρουσίαση των γεγονότων βασίζεται σε μια ανάλυση που διεξήχθη από την Charlotte Somers, ερευνήτρια στο KU Leuven [1]. [1] Somers, C. (2024). Veroordeling man die minderjarigen tot webcamseksdwong. Computerrecht, WoltersKluwerNederland, 2024(137). Η C. Somers απέκτησε πρόσβαση στη νομολογία αυτή μέσω των δικηγόρων που εκπροσωπούν ένα από τα μέρη που συμμετείχαν στη δίκη.
Ετος αναφοράς	2024
Περίληψη	Αυτή η υπόθεση αφορά τη συνάντηση μεταξύ ενός 14χρονου κοριτσιού, που κατοικεί σε ίδρυμα νέων στο Βέλγιο, και του κατηγορούμενου, τον οποίο γνώρισε μέσω ενός παιχνιδιού στο Snarchat. Αφού συναντήθηκαν διαδικτυακά, ο κατηγορούμενος πρότεινε να συναντηθούν αυτοπροσώπως και της πρόσφερε πακέτα τσιγάρων με αντάλλαγμα να έχουν σεξουαλικές σχέσεις. Αργότερα, της έστειλε ένα πακέτο ερωτικών παιχνιδιών, παρέχοντας οδηγίες για το πώς να τα χρησιμοποιήσει μέσω του Snarchat. Το 2020, η νεαρή κοπέλα κατήγγειλε το περιστατικό στην αστυνομία. Μετά την καταγγελία, ο κατηγορούμενος συνελήφθη τον Ιούλιο του 2021 και

	διενεργήθηκε έρευνα. Περισσότερες από 60.000 εικόνες ανακαλύφθηκαν στο κινητό του τηλέφωνο, μαζί με πολλά στιγμιότυπα οθόνης από το παιχνίδι «Snap (chat)». Από αυτά προέκυψε ότι ο κατηγορούμενος είχε έρθει σε επαφή με πολλά ανήλικα κορίτσια. Οι απαιτήσεις του κατηγορούμενου αφορούσαν τόσο τα αιτήματα προς τα κορίτσια να στείλουν φωτογραφίες του προσώπου τους όσο και στο να τους ζητήσει να είναι γυμνά, για να κλιμακωθεί τελικά στο να τους ζητήσει να εκτελέσουν εκτεταμένες σεξουαλικές πράξεις. Κατά τη διάρκεια της έρευνας, διαπιστώθηκε ότι ο κατηγορούμενος είχε χειραγωγήσει άτομα για να συμμετάσχουν στο παιχνίδι "Snap" προσφέροντας διάφορα κίνητρα, όπως χρηματικά έπαθλα, δωροκάρτες, AirPods ή iPhone 11 κατά την ολοκλήρωση κάθε επιπέδου. Καθώς το παιχνίδι προχωρούσε, απαιτούσε όλο και πιο άσεμνες εικόνες, χρησιμοποιώντας απειλές για να μοιραστεί τις ήδη αποκτηθείσες φωτογραφίες ή βίντεο ως μέσο εξαναγκασμού. Συνολικά, στόχευσε περίπου 20 θύματα, όλα κορίτσια ηλικίας μεταξύ 10 και 16 ετών, κυρίως από το Βέλγιο και την Ολλανδία. Ο κατηγορούμενος είχε πλήρη επίγνωση της ηλικίας των θυμάτων και τα εξαπάτησε για τη δική του ευχαρίστηση. Ενώ βρισκόταν σε προφυλάκιση, η οποία αργότερα άλλαξε σε ηλεκτρονική παρακολούθηση μετά από ένα μήνα, ο κατηγορούμενος συνέχισε τις εγκληματικές του δραστηριότητες που σχετίζονται με το παιχνίδι Snapchat. Τον Ιούνιο του 2022, συνελήφθη για δεύτερη φορά, οδηγώντας σε νέα έρευνα όπου κατασχέθηκε πρόσθετος τεχνολογικός εξοπλισμός. Κατά τη διάρκεια αυτής της αναζήτησης, ανακαλύφθηκαν περαιτέρω στιγμιότυπα οθόνης του παιχνιδιού Snapchat.
Ανάλυση της κατάστασης	Το ποινικό δικαστήριο της Αμβέρσας έκρινε τον κατηγορούμενο ένοχο για πολλαπλά αδικήματα, συμπεριλαμβανομένου του βιασμού [1], και της προτροπής, προώθησης ή διευκόλυνσης της πορνείας ή της πορνείας ανηλίκων με επιβαρυντικές περιστάσεις [2]. Επιπλέον, καταδικάστηκε για παραβίαση της γενετήσιας ακεραιότητας και διάπραξη μη συναινετικών σεξουαλικών πράξεων με ανηλίκους [3]. Το δικαστήριο αποφάνθηκε επίσης με τις κατηγορίες της παραγωγής, διανομής, κατοχής και απόκτησης εικόνων σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών [4] καθώς και της

	αποπλάνησης στον κυβερνοχώρο [5]. Το δικαστήριο καταδίκασε τον κατηγορούμενο σε επτά χρόνια φυλάκισης, μαζί με 10ετή αναστολή των αστικών και πολιτικών δικαιωμάτων του. Θα παραμείνει υπό τη δικαιοδοσία του δικαστηρίου καταδίκης για επιπλέον 10 έτη μετά την ολοκλήρωση της κύριας ποινής του. Το δικαστήριο διέταξε επίσης την κατάσχεση αρκετών αντικειμένων, συμπεριλαμβανομένου του κινητού τηλεφώνου του κατηγορούμενου, και διέταξε να καταβάλει αποζημίωση στα θύματα. [1] Articles 417/11, 417/15, and 417/23 of the Belgian Criminal Code. [2] Articles 417/25, 417/26, and 417/50 of the Belgian Criminal Code. [3] Articles 417/7, 417/16, 417/17, and 417/23 of the Belgian Criminal Code. [4] Articles 417/44, 417/46, and 417/50 of the Belgian Criminal Code. [5] Article 433bis of the Belgian Criminal Code.
Πρόσθετα σχόλια	Η προαναφερθείσα απόφαση επελέγη λόγω της περιορισμένης προσβασιμότητας της νομολογίας στο Βέλγιο. Ενώ το άρθρο 149 του βελγικού Συντάγματος επιβάλλει τη δημοσιοποίηση των δικαστικών αποφάσεων σύμφωνα με το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη σύμφωνα με το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η απαίτηση αυτή δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί σωστά. Ο Βέλγος νομοθέτης ενέκρινε τον νόμο της 16ης Οκτωβρίου 2022[1], για τη δημιουργία κεντρικού μητρώου δικαστικών αποφάσεων, γνωστού ως JustJudgment. Παρόλο που το μητρώο αναμένεται να περιέχει όλες τις δικαστικές αποφάσεις σε ψηφιακή μορφή από τις 30 Σεπτεμβρίου 2023, παραμένει μη λειτουργικό [2], γεγονός που εξακολουθεί να εμποδίζει την πρόσβαση στη νομολογία, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών στο διαδίκτυο στο Βέλγιο. Αυτή η απόφαση χρησιμεύει ως θετικό παράδειγμα, καθώς το δικαστήριο

	εξέτασε τον σημαντικό ηθικό και ψυχολογικό αντίκτυπο των ενεργειών του κατηγορούμενου στα θύματα και τις κοινότητές τους, αναγνωρίζοντας ότι θα φέρουν δια βίου ουλές. Το δικαστήριο τόνισε επίσης την ανησυχία του σχετικά με τη συμπεριφορά του κατηγορουμένου να επιδιώκει επαφή με ανηλίκους παρά το γεγονός ότι βρισκόταν υπό ηλεκτρονική παρακολούθηση. Επιπλέον, μια ψυχιατρική αξιολόγηση που υποδεικνύει υψηλό κίνδυνο υποτροπής δικαιολόγησε περαιτέρω τη σταθερή απόφαση του δικαστηρίου στην υπόθεση αυτή [3]. [1] Loi du 16 octobre 2022 visant la création du Registre central pour les décisions de l'ordre judiciaire et relative à la publication des jugements et modifiant la procédure d'assises relative à la récusation des jurés, M.B., 24 octobre 2022. [2] Gillard, E. (2024, May 10). Le Registre central pour les décisions judiciaires: prévu par la loi mais non encore créé! Justice-en-ligne. [3] Sommers, C. (2024). Veroordeling man die minderjarigen tot webcamseksdwong. Computerrecht, WoltersKluwerNederland, 2024 (137).
Πηγή	Δείτε ανωτέρω.

3. Πρόληψη της Διαδικτυακής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης

3.1 Κυβερνοασφάλεια και ασφαλείς διαδικτυακές επιλογές

Στην ψηφιακή εποχή, είναι καιρός να διασφαλίσουμε ότι τα δικαιώματα των παιδιών προστατεύονται πλήρως και εκπληρώνονται. Καθιστώντας τις διαδικτυακές πλατφόρμες ασφαλείς, ιδιωτικές και προστατευμένες, μπορούμε να ενδυναμώσουμε τους νέους ψηφιακούς πολίτες και να χαράξουμε τον δρόμο για ένα μέλλον

όπου τα δικαιώματά τους θα διασφαλίζονται και η ιδιωτική τους ζωή θα γίνεται σεβαστή.

Η ασφάλεια στον κυβερνοχώρο αναφέρεται στις πρακτικές και τις τεχνολογίες που προστατεύουν τα συστήματα υπολογιστών, τα δίκτυα και τα δεδομένα από μη εξουσιοδοτημένη πρόσβαση, ζημιά ή κλοπή. Για τους νέους, αυτό σημαίνει κατανόηση του τρόπου διασφάλισης της διαδικτυακής παρουσίας και των προσωπικών τους πληροφοριών. Οι νέοι αποτελούν συχνά στόχο εγκληματιών στον κυβερνοχώρο λόγω της συχνής χρήσης των μέσων κοινωνικής δικτύωσης και των διαδικτυακών πλατφορμών. Η κατανόηση της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο είναι απαραίτητη για την προστασία τους από πιθανές απειλές.

Παραμένοντας ενημερωμένοι, σε εγρήγορση και προληπτικοί σχετικά με την ασφάλειά τους στο διαδίκτυο, οι νέοι μπορούν να απολαύσουν μια ασφαλή και θετική ψηφιακή εμπειρία.

Η κυβερνοασφάλεια διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην προστασία των νέων, καθώς περιηγούνται στον ψηφιακό κόσμο. **Οι μηχανισμοί πρόληψης**, όπως η χρήση ισχυρών κωδικών πρόσβασης, η ενεργοποίηση του ελέγχου ταυτότητας δύο παραγόντων και η αποφυγή κοινής χρήσης προσωπικών πληροφοριών στο διαδίκτυο, είναι ζωτικής σημασίας για να παραμείνουν ασφαλείς από απειλές στον κυβερνοχώρο, όπως hacking, phishing και κακόβουλο λογισμικό. Η εκπαίδευση των εφήβων σχετικά με αυτές τις πρακτικές **και η ευαισθητοποίηση σχετικά με τους πιθανούς διαδικτυακούς κινδύνους** τους δίνει τη δυνατότητα να προστατεύουν τις ψηφιακές ταυτότητες και τα προσωπικά τους δεδομένα, προωθώντας ένα πιο ασφαλές διαδικτυακό περιβάλλον.

Επιπλέον, τα σχολεία, μαζί με τους γονείς και άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα, μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο ενσωματώνοντας την εκπαίδευση στον τομέα της κυβερνοασφάλειας στα προγράμματα σπουδών και τις καθημερινές αλληλεπιδράσεις τους, βοηθώντας τους νέους να κατανοήσουν τη σημασία της ασφάλειας στο διαδίκτυο. Αυτή η συνεργατική, προορατική προσέγγιση διασφαλίζει ότι οι νέοι είναι καλύτερα προετοιμασμένοι να χειριστούν τις αναδυόμενες ψηφιακές απειλές σε ένα ταχέως μεταβαλλόμενο τεχνολογικό τοπίο. **Με τη συμμετοχή οικογενειών και ενός ευρύτερου δικτύου υπερασπιστών πρώτης γραμμής**, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων στον τομέα της νεολαίας και των εκπαιδευτικών, η συλλογική προσπάθεια προωθεί μια πιο ολοκληρωμένη κατανόηση των ψηφιακών κινδύνων και προωθεί ασφαλέστερες διαδικτυακές συμπεριφορές.

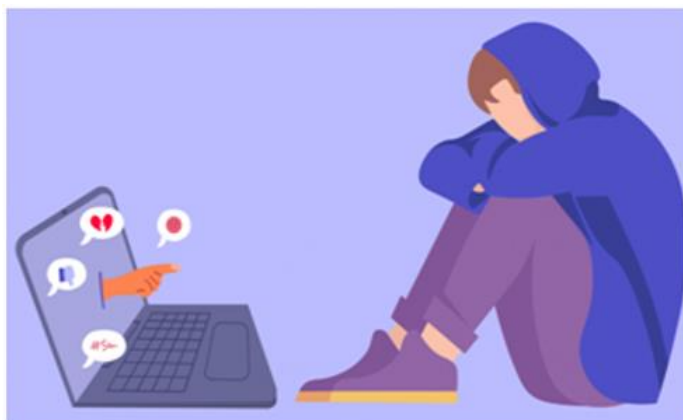
Το 116 111 είναι ο αριθμός που προορίζεται ειδικά για τις γραμμές βοήθειας για παιδιά στην Ευρώπη.

Μια καλή ευρωπαϊκή πρωτοβουλία που επικεντρώνεται στην προώθηση ασφαλών διαδικτυακών χώρων για παιδιά είναι η ευρωπαϊκή στρατηγική για καλύτερο διαδίκτυο για τα παιδιά (BIK+), που στοχεύει να διασφαλιστεί ότι τα παιδιά προστατεύονται, γίνονται σεβαστά και ενδυναμώνονται στο διαδίκτυο κατά τη νέα ψηφιακή δεκαετία.

Το BIK+, προτείνει δράσεις γύρω από τρεις πυλώνες:

- 1. Ασφαλείς ψηφιακές εμπειρίες** για την προστασία των παιδιών από επιβλαβές και παράνομο διαδικτυακό περιεχόμενο, συμπεριφορά, επαφή και κινδύνους ως νεαροί καταναλωτές και για τη βελτίωση της ευημερίας τους στο διαδίκτυο μέσω ενός ασφαλούς ψηφιακού περιβάλλοντος κατάλληλου για την ηλικία τους, το οποίο δημιουργείται κατά τρόπο που σέβεται το υπέρτατο συμφέρον των παιδιών.
- 2. Ψηφιακή ενδυνάμωση** ώστε όλα τα παιδιά, ακόμη και εκείνα που βρίσκονται σε ευάλωτες καταστάσεις, να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες και ικανότητες για να κάνουν σωστές επιλογές και να εκφραστούν στο διαδικτυακό περιβάλλον με ασφάλεια και υπευθυνότητα.
- 3. Ενεργός συμμετοχή**, με σεβασμό προς τα παιδιά, δίνοντάς τους λόγο στο ψηφιακό περιβάλλον, με περισσότερες δραστηριότητες υπό την πρωτοβουλία των παιδιών για την προώθηση καινοτόμων και δημιουργικών ασφαλών ψηφιακών εμπειριών.

Στο πλαίσιο του BIK+, η πύλη [BetterInternetforKidsportal](#) (BetterInternetforKids) παρέχει πόρους και βέλτιστες πρακτικές, οι οποίες απευθύνονται σε παιδιά, γονείς και εκπαιδευτικούς (ΕΠΙΤΡΟΠΗ).

Ασφαλής χρήση του Διαδικτύου: Συμβουλές για παιδιά

Η υιοθέτηση ασφαλούς διαδικτυακής συμπεριφοράς μπορεί να μειώσει σημαντικά τους κινδύνους. **Μερικές σημαντικές συμβουλές που μπορούν να μοιραστούν οι εργαζόμενοι στον τομέα της νεολαίας με παιδιά και νέους παρατίθενται παρακάτω:**

- **Κρατήστε μυστικό τον κωδικό πρόσβασης του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σας από όλους.** Αν πιστεύετε ότι κάποιος έχει μάθει τον κωδικό πρόσβασής σας, αλλάξτε τον αμέσως. Προσπαθήστε να έχετε πάντα έναν κωδικό πρόσβασης που κανείς δεν μπορεί να μαντέψει.
- **Ποτέ μην συμφωνήσετε να συναντήσετε ξένους που γνωρίσατε στο Διαδίκτυο.** Εάν θέλετε να συναντήσετε κάποιον, βεβαιωθείτε ότι γίνεται πάντα σε δημόσιο χώρο και ότι συνοδεύεστε από τους γονείς / φροντιστές σας ή / και έναν έμπιστο ενήλικα.
- **Αποδεχτείτε αιτήματα φιλίας μόνο από άτομα που γνωρίζετε στην πραγματική ζωή.** Οι άγνωστοι χρήστες ενδέχεται να μην έχουν καλές προθέσεις.
- **Όταν συνομιλείτε σε ένα δωμάτιο συνομιλίας (τσατ), να είστε πολύ προσεκτικοί και να μην δίνετε τα προσωπικά σας στοιχεία,** όπως τη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σας, τη διεύθυνση κατοικίας ή σχολείου ή τον αριθμό τηλεφώνου σας. Προσπαθήστε να επαληθεύσετε

την ταυτότητα των ατόμων με τα οποία μιλάτε. Εάν κάτι σας φαίνεται περίεργο, εμπιστευτείτε το ένστικτό σας.

- **Αποφύγετε ιστότοπους για άτομα άνω των 18 ετών.** Οι προειδοποιήσεις υπάρχουν για να μας προστατεύουν. Είναι προτιμότερο να ανακαλύψετε ιστοσελίδες με εκπαιδευτικό, ψυχαγωγικό και ενημερωτικό περιεχόμενο κατάλληλο για την ηλικία και τα ενδιαφέροντά σας.
- **Αφιερώστε πάντα λίγο χρόνο για να εξετάσετε τους συνδέσμους στους οποίους κάνετε κλικ,** ειδικά σε μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, κοινωνικά μέσα ή μηνύματα συνομιλίας. Εάν ένας σύνδεσμος σας φαίνεται ύποπτος, είναι καλύτερο να τον αποφύγετε.
- **Μην κατεβάζετε παράνομα προγράμματα ή ταινίες:** Εκτός από το ότι είναι παράνομο, ενδέχεται να εγκαθιστάτε επικίνδυνο λογισμικό.
- **Μην μοιράζετε προσωπικές πληροφορίες, φωτογραφίες ή βίντεο στο διαδίκτυο.** Μόλις μοιραστείτε κάτι, είναι δύσκολο να το πάρετε πίσω.
- **Να γνωρίζετε με ποιον συνομιλείτε.** Στέλνοντας μια φωτογραφία του εαυτού σας σε αυτό το άτομο, δεν ξέρετε πώς θα τη χρησιμοποιήσει, για ποιο σκοπό θα τη χρησιμοποιήσει, σε ποιον θα τη στείλει ή αν ανοίγοντας την κάμερα του υπολογιστή ή του τηλεφώνου σας εάν καταγράφεστε ή όχι.
- **Μάθετε να αναγνωρίζετε ψευδείς πληροφορίες / ψευδείς ειδήσεις.** Δεν είναι αλήθεια όλα όσα διαβάζετε στο διαδίκτυο. Ελέγξτε τις πληροφορίες από αξιόπιστες πηγές πριν τις πιστέψετε.
- **Είναι σημαντικό να μην ανοίγετε μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που λαμβάνετε από αγνώστους.** Ποτέ μην ανοίγετε συνημμένα αρχεία που λαμβάνονται από τέτοια μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, επειδή μπορούν να μεταδώσουν ιούς στον υπολογιστή σας. Ζητήστε από τους γονείς σας να εγκαταστήσουν ένα σύστημα φιλτραρίσματος ανεπιθύμητης αλληλογραφίας, ώστε να μπορείτε να λαμβάνετε μόνο τα μηνύματα που θέλετε.
- **Εάν κάποιος φίλος σας επικοινωνήσει μαζί σας και ζητήσει χρήματα, επικοινωνήστε πρώτα τηλεφωνικά μαζί του.** Το προφίλ του μπορεί να έχει κλαπεί από απατεώνες.
- **Να είστε προσεκτικοί πριν επιβεβαιώσετε τους κωδικούς πρόσβασής σας.** Κανένας ιστότοπος κοινωνικής δικτύωσης δεν στέλνει μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ζητώντας σας να

επιβεβαιώσετε τον κωδικό πρόσβασής σας συμπληρώνοντας μια φόρμα. Εάν λάβετε ένα τέτοιο μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μπορεί να πρόκειται για επίθεση ηλεκτρονικού ψαρέματος.

- **Εάν πιστεύετε ότι είστε θύμα σεξουαλικού εκβιασμού/αποπλάνησης**, ενημερώστε άμεσα τις αστυνομικές αρχές (είτε ονομαστικά είτε ανώνυμα) ή μέσω άλλου προσώπου, προκειμένου τόσο να λάβετε εξειδικευμένη ψυχολογική βοήθεια όσο και να προβείτε στις δέουσες νομικές ενέργειες για το ποινικό αδίκημα που έχει συντελεστεί.
- **Πριν χρησιμοποιήσετε μια διαδικτυακή υπηρεσία ή εφαρμογή** (π.χ. Snapchat, εφαρμογή Instagram), διαβάστε τους κανόνες λειτουργίας/όρους χρήσης.
- **Θυμηθείτε ότι εάν χρειαστείτε βοήθεια**, υπάρχουν ειδικοί που μπορούν να σας βοηθήσουν ανά πάσα στιγμή, όποτε αυτό μπορεί να απαιτηθεί.
- **Σε περίπτωση που είστε θύμα, μην συνεχίσετε την επικοινωνία** με τους δράστες και μην τους στείλετε χρήματα, πιθανότατα είστε ένα μακροχρόνιο θύμα στο οποίο έχουν ασκήσει πίεση για να τους δώσει χρήματα. Μην πανικοβληθείτε, ζητήστε βοήθεια από έναν έμπιστο ενήλικα που γνωρίζετε. Θυμηθείτε ότι δεν είστε μόνοι, υπάρχει πάντα κάποιος για να σας βοηθήσει.
- **Ελέγξτε ποιες πληροφορίες έχετε καταστήσει δημόσιες**, ώστε να γνωρίζετε τι μπορεί να βρει κάποιος με μια απλή δημόσια αναζήτηση.

Σε έναν ολοένα και πιο ψηφιακό κόσμο, **οι νέοι πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στην ασφάλεια και την ευημερία τους στο διαδίκτυο**. Η κατανόηση της ασφάλειας στον κυβερνοχώρο όχι μόνο βοηθά στην προστασία από απειλές, αλλά δίνει επίσης τη δυνατότητα στους νέους να κάνουν πλοήγηση στο διαδίκτυο με αυτοπεποίθηση. Υιοθετώντας ασφαλείς διαδικτυακές συμπεριφορές, χρησιμοποιώντας ρυθμίσεις απορρήτου και συμμετέχοντας σε θετικές διαδικτυακές κοινότητες, οι νέοι μπορούν να δημιουργήσουν έναν ασφαλή ψηφιακό χώρο για τους ίδιους και τους γύρω τους. Το κλειδί για να απολαύσετε το διαδίκτυο βρίσκεται στη **λήψη ενημερωμένων και συνειδητών επιλογών**. Υιοθετώντας μια προληπτική προσέγγιση για την ασφάλεια στο διαδίκτυο, ο ψηφιακός κόσμος μπορεί να είναι ευχάριστος και οι κίνδυνοι να ελαχιστοποιηθούν.

3.2. Ο ρόλος της Ολοκληρωμένης Σεξουαλικής Διαπαιδαγώγησης

Η πρόληψη κατά της διαδικτυακής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης δεν σχετίζεται μόνο με την πραγματοποίηση παρεμβάσεων στον ψηφιακό χώρο, αλλά με την εκπαίδευση σε διάφορες πτυχές της

σεξουαλικότητας των νέων. Ως άνθρωποι, όλοι γεννιόμαστε ως σεξουαλικά όντα και πρέπει να αναπτύξουμε το δικό μας σεξουαλικό δυναμικό και ταυτότητα. Η Ολοκληρωμένη Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση (ΟΣΔ) είναι η διαδικασία εκπαίδευσης και μάθησης σχετικά με τις γνωστικές, συναισθηματικές, σωματικές και κοινωνικές διαστάσεις της σεξουαλικότητας. Στόχος της είναι να παρέχει στους ανθρώπους τις γνώσεις, τις δεξιότητες, τις στάσεις και τις αξίες που χρειάζονται για να επιτύχουν την υγεία, την ευημερία και την αξιοπρέπειά τους, να αναπτύξουν αξιοσέβαστες κοινωνικές και σεξουαλικές σχέσεις, να κατανοήσουν το πώς οι επιλογές τους επηρεάζουν τη δική τους ευημερία και την ευημερία των άλλων καθώς και να αντιληφθούν και να προστατεύσουν τα δικαιώματά τους καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους. Η ΟΣΔ δίνει έμφαση σε αρχές όπως ο σεβασμός, η ένταξη, η μη διάκριση, η ισότητα, η ενσυναίσθηση, η ευθύνη και η αμοιβαιότητα. Προωθεί την υγιή και καλή στάση απέναντι στο σώμα, την εφηβεία, τις σχέσεις, το σεξ και την οικογενειακή ζωή. Βοηθά στη μάχη κατά της αποπλάνησης ή/και στην κατάρριψη μύθων σχετικά με την έμφυλη βία (CESAGRAM, 2024). Η ΟΣΔ βοηθά στην προετοιμασία των παιδιών και των νέων για την οικοδόμηση και διατήρηση ικανοποιητικών και συναινετικών (σεξουαλικών) σχέσεων, στο παρόν και στο μέλλον (Bonjour& van der Vlugt, 2018). Αυτή η προσέγγιση βασίζεται στο δικαίωμα όλων των νέων να ενημερώνονται για τη σεξουαλικότητά τους, τη σεξουαλική αναπαραγωγική υγεία, τις σεξουαλικές σχέσεις καθώς και όλες τις επιπτώσεις που απορρέουν επίσης από τη χρήση βίας (συμπεριλαμβανομένης της διαδικτυακής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης), την ισότητα και τον αμοιβαίο σεβασμό (Miedemaetal, 2020). Οι νέοι πρέπει να μάθουν τη σημασία του σεβασμού των ορίων τους και των ορίων των άλλων για να δημιουργήσουν θετικές αλληλεπιδράσεις και να παραμείνουν ασφαλείς. Συχνά, τα μηνύματα που μεταφέρονται, ειδικά μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, μπορεί να «μπερδέψουν» και να δημιουργήσουν αβεβαιότητα για το πώς να θέτουν τα άτομα τα δικά τους όρια σε καθημερινές καταστάσεις: αν και μπορεί «θεωρητικά» να γνωρίζουν τι είναι η συναίνεση, μπορεί να τη θεωρούν «δεδομένη». Είναι σημαντικό να ανιχνεύουμε το πώς νιώθουμε, το πώς αντιδρούν τα σώματά μας, τι είδους σκέψεις έχουμε και πώς να επικοινωνούμε με ή χωρίς λόγια, τόσο στην πραγματική όσο και στη διαδικτυακή ζωή.

Ωστόσο, στις περισσότερες χώρες, η σεξουαλική διαπαιδαγώγηση διδάσκεται στα σχολεία και ενσωματώνεται σε άλλες θεματικές όπως η βιολογία, η υγεία, η εκπαίδευση δεξιοτήτων και η ιδιότητα του πολίτη. Τα περισσότερα προγράμματα εκπαιδεύουν τους συμμετέχοντες σχετικά με τις σεξουαλικά μεταδιδόμενες ασθένειες, την ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη, την αποχή και τη χρήση αντισυλληπτικών. Οι κανόνες που σχετίζονται με το φύλο, η σεξουαλική ποικιλομορφία, ο σεξουαλικός εξαναγκασμός και η σεξουαλική ευχαρίστηση είναι όλα ζητήματα που τυγχάνουν χαμηλής προσοχής (Bonjour& van der Vlugt, 2018). Στην Ολοκληρωμένη Σεξουαλική Διαπαιδαγώγηση, ωστόσο, η σεξουαλικότητα προσοδίζεται ως βασικό στοιχείο της προσωπικής ανάπτυξης, της ανάπτυξης της προσωπικότητας και της οικοδόμησης αμοιβαία συναινετικών (σεξουαλικών) σχέσεων (Bonjour& van der Vlugt, 2018; Miedemaet. al, 2020).

Επειδή η ΟΣΔ δεν αντιμετωπίζει θέματα σεξουαλικότητας μόνο σε σχέση τα σεξουαλικά μεταδιδόμενα

νοσήματα και την ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη, ο αντίκτυπός της έχει παρατηρηθεί επίσης στην αντίληψη του παιδιού για το σώμα του, την ιδιοκτησία του σώματός του, την επικοινωνία και την αυτοπροστασία (Goldfarb&Lieberman, 2020). Αυτό δείχνει πώς η ΟΣΔ έχει τις ρίζες της στο δικαίωμα ενημέρωσης σε ένα πιο ολιστικό, ολοκληρωμένο επίπεδο και στο πόσο σημαντική είναι επίσης για την πρόληψη της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών υπό το πρίσμα των αναπτυσσόμενων τεχνολογιών που εκθέτουν τους νέους σε βίαιες και παραπλανητικές εικόνες (Bonjour& van der Vlugt, 2018; Goldfarb& Lieberman, 2020; UNESCO, 2018). Στην πραγματικότητα, μία από τις βασικές έννοιες της ΟΣΔ, αντιμετωπίζει θέματα όπως η βία, η συγκατάθεση, η ιδιωτικότητα και η ασφαλής χρήση των τεχνολογιών ενημέρωσης κι επικοινωνίας (UNESCO, 2018). Η UNESCO δίνει επίσης έμφαση σε μια μαθητοκεντρική προσέγγιση της ΟΣΔ και των συνεργατικών πρακτικών μάθησης στο πλαίσιο των προγραμμάτων της. Οι τεχνικές με επίκεντρο τον μαθητή επιτρέπουν στους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία και να προωθούν ατομικά πρότυπα μάθησης. Επειδή η μάθηση μπορεί να θεωρηθεί ως έναείδος προσωπικής ανάπτυξης, οι μαθητές ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν αντανεκλαστικές μεθόδους για να αναπτύξουν κριτική σκέψη για τη ζωή τους (Bonjour& van der Vlugt, 2018). Η Ατζέντα του 2030 και οι παγκόσμιοι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) απαιτούν δράση για να διασφαλιστεί ότι κανείς δεν θα μείνει στο περιθώριο, καθώς και για την επίτευξη των οικουμενικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την ισότητα των φύλων. Η κινητοποίηση της πολιτικής δέσμευσης για την επίτευξη στόχων στην εκπαίδευση, την ισότητα των φύλων, την υγεία και την ευημερία παρουσιάζει επίσης μια εξαιρετική ευκαιρία για την αύξηση των υφιστάμενων ή νέων πολυτομεακών προγραμμάτων για την προσφορά ΟΣΔ σε παιδιά και νέους σε όλο τον κόσμο (UNESCO, 2018).

Τέλος, η ψηφιακή συναίνεση αναφέρεται στη σεξουαλική συναίνεση που λαμβάνεται μέσω οθονών. Η συναίνεση θα πρέπει να συζητείται συνεχώς κατά την ψηφιακή επικοινωνία, όπως συμβαίνει και στις σεξουαλικές επαφές στην πραγματική ζωή. Παρόλο που δεν μιλάτε πρόσωπο με πρόσωπο, θα πρέπει συνεχώς να εξετάζετε πώς οι ενέργειές σας μπορούν να επηρεάσουν τα συναισθήματα του άλλου ατόμου και να διατηρείτε μια ανοιχτή γραμμή επικοινωνίας μαζί του. Όχι απροσδόκητα, μαθαίνοντας να προστατεύει κανείς την ιδιωτική του ζωή είναι το πρώτο βήμα προς την ανεξάρτητη χρήση του Διαδικτύου. Περισσότερο από την ασφάλεια, η κατάλληλη διαχείριση της ιδιωτικής ζωής συνεπάγεται τον καθορισμό κατάλληλων ορίων και τον σεβασμό του εαυτού μας και των άλλων. Το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή είναι επίσης καθήκον και είναι μία από τις λίγες αδιαμφισβήτητες αρχές δεοντολογίας και συμπεριφοράς (CESAGRAM, 2024). Μερικά ενδιαφέροντα και χρήσιμα εργαλεία για το σεξουαλική εκμετάλλευση ανηλίκων αναλύονται παρακάτω:

- CESAGRAM

Ο γενικός στόχος είναι η ανάπτυξη εκπαίδευσης για την καλύτερη ανταλλαγή γνώσεων, εμπειριών και ορθών πρακτικών για τους επαγγελματίες καθώς και η ανάπτυξη εργαλείων για τους νέους, προκειμένου να αναγνωρίζουν τα σημάδια της σεξουαλικής αποπλάνησης και να προστατεύονται καλύτερα.

Ιστοσελίδα: [CESAGRAM](#)

- LOVEACT

Το LoveAct επιχειρεί να απαντήσει στην έλλειψη προγραμμάτων κατά της σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανηλίκων σε όλη την Ευρώπη και την επακόλουθη ανάγκη να εξοπλιστούν οι νέοι, οι οικογένειες και το εκπαιδευτικό προσωπικό με γνώσεις, δεξιότητες και μέσα για την πρόληψη της έμφυλης βίας από νεαρή ηλικία, προετοιμάζοντας παράλληλα το έδαφος για την άνθηση υγιών σχέσεων.

Ιστοσελίδα: [the Gender Talk](#)

4. Υποστήριξη παιδιών θυμάτων διαδικτυακής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης

4.1 Η ψυχολογική σφαίρα της διαδικτυακής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης (OSEA)

Η OSEA ενέχει αμέτρητους κινδύνους. Αυτοί οι κίνδυνοι μπορούν να επηρεάσουν τόσο τη σωματική όσο και την ψυχολογική και ηθική ευημερία και αξιοπρέπεια των νέων, με συνέπειες που μπορεί να τους συνοδεύουν για χρόνια και να επηρεάζουν την ψυχή τους με διάφορους τρόπους.

Κατά καιρούς υπάρχουν πολλές αναφορές για παραβίαση των δικαιωμάτων των παιδιών από ενήλικες χρήστες του Διαδικτύου, οι οποίοι, αν και ξεκινούν την επαφή με το παιδί θύμα μέσω του διαδικτύου, καταφέρνουν να το προσεγγίσουν προσωπικά και να επηρεάσουν την καθημερινότητά του.

Οι ψυχολογικές συνέπειες του OSEA στα παιδιά είναι αρκετά περίπλοκες, που εκτείνονται από άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις.

Στην περίπτωση της 15χρονης που κακοποιήθηκε σεξουαλικά από τον 54χρονο, φέρεται ως προσβολή της σεξουαλικής της αξιοπρέπειας, προσβολή των προσωπικών της δεδομένων και παραβίαση του αναφαίρετου δικαιώματος του παιδιού. στην ασφάλεια. Οι ψυχολογικές επιπτώσεις μπορεί να περιλαμβάνουν:

- **ψυχοκοινωνικές** δυσκολίες,
- **καταθλιπτική** συμπεριφορά,
- αδυναμία **συγκέντρωσης**,

- έλλειψη **όρεξης** ,
- συμπεριφορά και/ή σκέψεις **αυτοτραυματισμού** ,
- υψηλότερα επίπεδα **άγχους** και ακόμη
- η εμφάνιση **ψυχιατρικών συμπτωμάτων** , συμπτώματα που σε κάθε περίπτωση μειώνουν τη λειτουργικότητα του παιδιού και μπορούν ενδεχομένως να προκαλέσουν ακόμη μεγαλύτερη βλάβη.
- **Δυσπιστία** σε ενήλικες ή σε οποιονδήποτε (Sousa-Gomesetal, 2024)
- Προσπάθειες **απόδρασης** (Gambonet al, 2020)
- **Διαταραχή μετατραυματικού στρες** (Papaliaetal, 2021)
- **Χαμηλή αυτοεκτίμηση** και δυσκολία διαχείρισης συναισθημάτων
- Δυσκολία στη δημιουργία και διατήρηση **σχέσεων**
- Κίνδυνος αναπτυξιακών καθυστερήσεων
- Έλλειψη ενδιαφέροντος και αισθήματα απελπισίας
- Ανάπτυξη επιθετικής ή παραβατικής συμπεριφοράς
- Διατροφικές διαταραχές
- Δημιουργία **παρόμοιων προτύπων κακοποίησης** στο μέλλον: αυξημένη πιθανότητα να γίνετε κακοποιοί ή να κακοποιηθείτε σε μελλοντικές σχέσεις.

Λοιπόν, τι μπορούμε να κάνουμε ως εργαζόμενοι στη νεολαία για να θωρακίσουμε και να υποστηρίξουμε τα παιδιά;

- **Πρέπει να μάθουμε να ακούμε** . Η ενεργητική και ενσυναισθητική ακρόαση είναι μια δεξιότητα που οι περισσότεροι ενήλικες δεν έχουν κατακτήσει όταν πρόκειται να συναντήσουν ανηλίκους. Είμαστε εξαιρετικοί στο να δίνουμε οδηγίες αλλά φτωχοί στο να ακούμε προσεκτικά την εμπειρία του παιδιού, να μπαίνουμε στη θέση του παιδιού και να αξιολογούμε τις ανάγκες του μέσα από τα μάτια του.

- **Η πρόληψη** είναι ο πρώτος και πιο σημαντικός στόχος, καθώς οπλίζοντας ένα παιδί με **πληροφορίες** σχετικά με τα δικαιώματά του και τι συνιστά συμπεριφορά καταχρηστικής-παραμέλησης και φροντίδας, του δίνουμε τη δυνατότητα να κατανοήσει πότε κάτι δεν πάει καλά. Και τότε τα πρόσωπα αναφοράς είναι απαραίτητα. Αν δεν μιλήσουμε στα παιδιά τις «καλές μέρες», δεν θα τους μιλήσουμε την ώρα της κρίσης. Άλλωστε, ακόμα και ο τρόπος μας, οι εκφράσεις μας και η διάθεσή μας όταν μας μιλάνε τα παιδιά παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στο αν θα συνεχίσουν να μας μιλάνε. Το να κατηγορούμε και να κατηγορούμε οδηγεί τα παιδιά να βιώνουν αισθήματα ενοχής για καταστάσεις που οι ενήλικες δημιούργησαν και διατηρούν.
- **Απευθυνθείτε στην υποστήριξη υπηρεσιών** . Γραμμές βοήθειας για ενήλικες και ανηλίκους, συμβουλευτικές και θεραπευτικές υπηρεσίες καθώς και η δυνατότητα ανώνυμης αναφοράς περιστατικών σε έγκυρες και άμεσα ανταποκρινόμενες πλατφόρμες παίζουν καθοριστικό ρόλο σε αυτό το επίπεδο προστασίας των παιδιών.

4-2 Λήψη υποστήριξης

Αυτή η ενότητα θα χωριστεί ανά χώρα και κάθε χώρα θα περιγράφει μια πρωτοβουλία ή έργο για OSEA, πόρους για την αναφορά περιπτώσεων ή την αναζήτηση συμβουλών ή βοήθειας και μηχανισμούς υποστήριξης που υπάρχουν στην περιοχή.

Γαλλία/Μαρτινίκα

Βέλτιστη Πρακ		
	Τίτλος	MouvementduNid: Μια βέλτιστη πρακτική για την υποστήριξη των θυμάτων σεξουαλικής εκμετάλλευσης
	Σύντομη Περιγραφή	Το MouvementduNid είναι μια ένωση που υποστηρίζει τους εκπαιδευτικούς. Καθώς διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στον εντοπισμό και την υποστήριξη των θυμάτων σεξουαλικής εκμετάλλευσης, είτε στο διαδίκτυο είτε εκτός σύνδεσης, ο σύλλογος τους παρέχει έναν οδηγό για να αναγνωρίζουν τα προειδοποιητικά σημάδια και να παρέχουν συνεπή καθοδήγηση στα θύματα και τα πιθανά θύματα.
	Συνάφεια και ανάλυση της δυνατότητας	Το MouvementduNidξεχωρίζει ως ο μόνος σύλλογος στη Μαρτινίκα που είναι ειδικά αφιερωμένος στην υποστήριξη και βοήθεια

	αναπαραγωγής	θυμάτων πορνείας. Το έργο τους είναι ένα μοντέλο βέλτιστων πρακτικών, που ανταποκρίνονται στις περίπλοκες ανάγκες όσων έχουν βιώσει σεξουαλική εκμετάλλευση. Αυτή η διάκριση δεν οφείλεται μόνο στο εύρος των υπηρεσιών τους αλλά και στην ακλόνητη δέσμευσή τους να παρέχουν ολιστική και συμπονετική φροντίδα. Η ομάδα των κοινωνικών λειτουργών τους προσφέρει ένα περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς και χωρίς επικρίσεις, όπου τα θύματα μπορούν να αισθάνονται ασφάλεια και υποστήριξη. Παρέχουν μια σειρά από βασικές υπηρεσίες, όπως: • Δωρεάν και άνευ όρων ακρόαση και υποστήριξη , δημιουργώντας έναν χώρο όπου τα θύματα ακούγονται και επικυρώνονται χωρίς προκαταλήψεις. • Καθοδήγηση στην πλοήγηση διοικητικών διαδικασιών , βοήθεια με νομική τεκμηρίωση και βοήθεια ατόμων να νομιμοποιήσουν το καθεστώς τους. • Βοήθεια για αναζήτηση εργασίας , που προσφέρει πρακτική βοήθεια στην εύρεση εργασίας και κατανόηση των κοινωνικών και επαγγελματικών κανόνων του νέου τους περιβάλλοντος. • Πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη και ψυχολογική υποστήριξη , συνδέοντας τα άτομα με επαγγελματίες υγείας και ψυχικής υγείας για την αντιμετώπιση του τραύματος που έχουν υποστεί.
--	---------------------	--

		Αυτές οι περιεκτικές παρεμβάσεις θέτουν ένα πρότυπο στον τομέα, προσφέροντας ένα μοντέλο στο οποίο μπορούν να αξιοποιήσουν άλλοι επαγγελματίες, συμπεριλαμβανομένων των εκπαιδευτικών, όταν εργάζονται με θύματα σεξουαλικής εκμετάλλευσης —είτε διαδικτυακά είτε αυτοπροσώπως. Η προσέγγιση του MouvementduNid ενσωματώνει μια ολιστική στρατηγική με τραύματα, καθιστώντας τα σημείο αναφοράς στον αγώνα κατά της σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Βασιζόμενοι στο παράδειγμά τους, οι εκπαιδευτικοί και οι άλλοι ενδιαφερόμενοι μπορούν να κατανοήσουν καλύτερα τη σημασία των ολοκληρωμένων, ενσυναίσθητων συστημάτων υποστήριξης που αντιμετωπίζουν όχι μόνο την άμεση κρίση αλλά και τη μακροπρόθεσμη ανάρρωση των θυμάτων.
	Πηγή	https://mouvementdunid.org/mouvement-du-nid/delegations/martinique/
Πηγές	• PointdeContact, Πόροι σχεδιασμένοι να ενημερώνουν και να ευαισθητοποιούν σχετικά με ακατάλληλο διαδικτυακό περιεχόμενο και συμπεριφορά: https://www.pointdecontact.net/disrupt/ • Εργαλεία για την καταπολέμηση του κυβερνοσεξισμού: https://www.stop-cybersexisme.com/ • Εκστρατεία ευαισθητοποίησης και εργαλειοθήκη εκπαίδευσης #stopcyberviolence: https://stoplescyberviolences.ca/ressources-pedagogiques/niveau-primaire/	

Support mechanisms	Για ανηλίκους: Επαγγελματίες από το Τμήμα, πιο συγκεκριμένα το ASE (aidesociale à l'enfance) που αντιστοιχεί στην υπηρεσία προστασίας παιδιών που αναφέρθηκε προηγουμένως στη μελέτη περίπτωσης. Το ΧΑΑ μπορεί να συνδυάσει πολλαπλές υπηρεσίες όπως το PJJ (δικαστική προστασία των νέων), τα καταφύγια, τις δομές ημερήσιας φροντίδας, τα κέντρα κράτησης ανηλίκων, την ανάδοχη φροντίδα κ.λπ. https://www.santeenfrance.fr/annuaire/23-aides-sociales-al-enfance-ase/dep:972 <i>National emergency number for minors in danger: 119: free and accessible 24/7</i> Για νεαρούς ενήλικες: Για σεξουαλική και οικιακή κακοποίηση γυναικών: 3919 Για σεξουαλική και οικογενειακή κακοποίηση κατά γυναικών : 3919 Σύλλογοι που βοηθούν θύματα σεξουαλικής βίας: • MouvementduNid https://www.martinique.gouv.fr/Vous-etes/Association#!/particuliers/page/F2274 • CultureÉgalité : βοηθούν τα θύματα και ιδιαίτερα τις γυναίκες σε συστημικές σεξουαλικές και σεξιστικές βίες μέσω εργαστηρίων, πολιτιστικών δραστηριοτήτων κ.λπ. • Union des FemmesMartinique: βοηθούν θύματα ενδοοικογενειακής βίας των οποίων η σεξουαλική βία μπορεί να είναι πορνεία, παρόλο που το θύμα δεν την προσδιορίζει ως τέτοια. Υποστηρίζουν το θύμα σε όλη τη διαδικασία της
--------------------	---

	καταγγελίας και του δικαστικού ταξιδιού. • ALEFPA, για καταφύγια έκτακτης ανάγκης και κοινωνική ένταξη: https://ovifem.alefpa.fr/ • FranceVictimesMartinique , ειδικευμένη στην υποστήριξη κάθε είδους βίας: https://francevictimesmartinique.com • LAMEVI , ένας σύλλογος για τα θύματα σεξουαλικών επιθέσεων, ιδιαίτερα εντόμων: https://www.helloasso.com/associations/lamevi
--	---

Ελλάδα

Βέλτιστη πρακτική	Τίτλος	Το Χαμόγελο του Παιδιού: Πρόληψη και Ευαισθητοποίηση των Παιδιών, των Εκπαιδευτικών, των Γονέων και των Κηδεμόνων
	Σύντομη Περιγραφή	«Το Χαμόγελο του Παιδιού» αναγνωρίζοντας τον βασικό ρόλο που διαδραματίζει η σχολική κοινότητα στον τομέα της πρόληψης πραγματοποιεί σε καθημερινή βάση διαδραστικές, βιωματικές δραστηριότητες που απευθύνονται σε μαθητές, εκπαιδευτικούς, γονείς και κηδεμόνες. Οι παρεμβάσεις πραγματοποιούνται από εξειδικευμένη ομάδα ψυχολόγων του

		Οργανισμού σε νηπιαγωγεία, δημοτικά σχολεία και λύκεια πανελλαδικά. Οι κύριοι στόχοι των παρεμβάσεων είναι να ενημερώσουν τα παιδιά για τα δικαιώματά τους και να τα βοηθήσουν να αναπτύξουν βασικές κοινωνικές δεξιότητες έναντι των κινδύνων κακοποίησης, σχολικής βίας και εκφοβισμού, ασφάλειας στο διαδίκτυο, εξαφανίσεων παιδιών, ρητορικής μίσους. Ομάδα ψυχολόγων: • Επισκεφθείτε σχολεία σε όλη την Ελλάδα ακόμα και στις πιο απομακρυσμένες περιοχές, καθώς και ελληνικά σχολεία του εξωτερικού. • επισκέπτονται πόλεις σε όλη τη χώρα με το Κινητό Εργαστήριο Πληροφορικής, Εκπαίδευσης και Τεχνολογίας «Οδυσσέας» να πραγματοποιεί παρεμβάσεις για μαθητές, εκπαιδευτικούς, γονείς και κηδεμόνες. Με βάση τις ηλικιακές ομάδες, οι ψυχολόγοι επιλέγουν τα κατάλληλα μέσα και συγκεκριμένα: Κοινωνικές Ιστορίες, Ιστορίες, εργαλεία διαδικτύου, Διαδραστικά Εκπαιδευτικά Εργαλεία, Θέατρο Σκιών-Κουκλοθέατρο και Ντοκιμαντέρ.
	Συνάφεια και ανάλυση της διυνατότητας	Η δράση υλοποιείται από το «Χαμόγελο του Παιδιού» από το 2009 στο πλαίσιο μνημονίου συνεργασίας με το Υπουργείο

	αναπαραγωγής	Παιδείας και Θρησκευμάτων και σε συνεργασία με Σχολικούς Συμβούλους, Εκπαιδευτικούς Αγωγής Υγείας, Περιφέρειες και Δήμους. Η θεσμική συνεργασία αποτελεί προϋπόθεση, αλλά και σημαντική διάσταση στην υλοποίηση τέτοιων δραστηριοτήτων και θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, σε περίπτωση που κάποιος Οργανισμός ενδιαφέρεται στην αναπαραγωγή της δράσης. Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι ότι το αίτημα για επίσκεψη προέρχεται από το σχολείο και δεν αποτελεί πρωτοβουλία του Οργανισμού. Αυτό σημαίνει ότι είναι σημαντικό οποιοσδήποτε Οργανισμός επιθυμεί να υλοποιήσει τέτοιες δραστηριότητες, να έχει την εμπιστοσύνη και την αναγνώριση της κοινωνίας και της σχολικής κοινότητας, προκειμένου να του ζητηθεί να επισκεφθεί τα σχολεία και να παρέμβει άμεσα στα παιδιά, ιδιαίτερα σε ευαίσθητα θέματα.
	Πηγή	Πρόληψη και Ευαισθητοποίηση - Το Χαμόγελο του Παιδιού® (hamogelo.gr)
Πόροι	<i>SmileAcademyofEducation&Training, μια Ακαδημία που λειτουργεί τόσο προσωπικά όσο και εικονικά, η οποία στοχεύει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, ικανοτήτων, στάσεων ζωής και συνηθειών μικρών και μεγάλων (SmileAcademy (hamogelo.gr))</i> <i>CONVEY - Όχι παιχνίδι: μια ερευνητική περιπέτεια σε τρομερά εγκλήματα. Σε 5 κεφάλαια, μέσα από μίνι παιχνίδια, αναδρομές και βίντεο βασισμένα</i>	

	σε πραγματικές μαρτυρίες επιζώντων βίας, γίνεστε ο ντετέκτιβ που αναζητά τους υπεύθυνους για τα εγκλήματα που διαπράχθηκαν σε βάρος ενός παιδιού, ενός κοριτσιού, μιας γυναίκας και ενός μαθητή, ενώ η δική σας ιστορία της βίας καθώς ο ντετέκτιβ βγαίνει στην επιφάνεια (ΜΕΤΑΦΕΡΕΙ / Όχι παιχνίδι) • Πρόγραμμα «RealLifeStories»: Γενικός στόχος του προγράμματος είναι η θεωρητική παρουσίαση και ανάλυση θεμάτων που σχετίζονται με τη βία, την κακοποίηση, τον εκφοβισμό, τα εξαφανισμένα παιδιά και τα δικαιώματα των παιδιών γενικότερα, μέσω αφήγησης και διαδραστικής σχέσης με τον αφηγητή (Reallifestories - Πρόγραμμα για μαθητές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (hamogelo.gr)) • Ευρωπαϊκό Δίκτυο Μαθητών YouSmile: στο σχολείο και στα πανεπιστήμια YouSmile οι μαθητές μπορούν να συμμετέχουν στο Σχέδιο Δράσης YouSmile, στην Ομάδα για τα Δικαιώματα του Παιδιού και στα τηλεοπτικά σποτ για τα δικαιώματα του παιδιού. Ο γενικός στόχος αυτού του παραδείγματος αμιγούς παιδικής συμμετοχής είναι να διασφαλίσει ότι όσο το δυνατόν περισσότερα παιδιά έχουν επίγνωση των δικαιωμάτων τους και κυρίως του δικαιώματός τους να συμμετέχουν στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων (Εθελοντισμόςγιαμαθητές / YouSmile) • Κοινωνικό Πείραμα: Σε συνεργασία με φοιτητές εθελοντές από το YouSmile, ο οργανισμός «TheSmileoftheChild» διεξήγαγε μια έρευνα σχετικά με τους κινδύνους προσέλευσης ανηλίκων μέσω ανώνυμων πλατφορμών#chatκαι εφαρμογών κοινωνικών μέσων (περιγραφή του πειράματος και ανησυχητικά αποτελέσματα «TheSmileoftheChild» μαζί με μαθητές εθελοντές του YouSmile πραγματοποίησαν έρευνα σχετικά με τους κινδύνους προσέλευσης ανηλίκων μέσω ανώνυμων πλατφορμών συνομιλίας και μέσων κοινωνικής δικτύωσης αιτήσεις (hamogelo.gr))
Μηχανισμοί υποστήριξης	• Ευρωπαϊκή Γραμμή Βοήθειας για Παιδιά και Εφήβους 116111 (European Helpline for Children and Adolescents 116111 - The Smile of the Child® (hamogelo.gr)) • Εφαρμογή Chat 1056 (Εφαρμογή Chat 1056 - Με το Chat 1056 προσφέρουμε μια νέα μέθοδο για τα παιδιά να επικοινωνούν άνετα, με ασφάλεια και ιδιωτικά (hamogelo.gr)) • CyberTiplineHellas (CybertiplineHellas - Αν γνωρίζετε κάποιο παιδί του

	οποίου τα δικαιώματα παραβιάζονται είμαστε εδώ για να βοηθήσουμε. (hamogelo.gr) • CYBER ALERT 11188 (CYBERALERT – από τη Διεύθυνση Δίωξης Ηλεκτρονικού Εγκλήματος)
--	---

Ιταλία

Βέλτιστη πρακτική	Τίτλος	LEAGUE – Σύνδεσμος
	Σύντομη Περιγραφή	Το έργο LEAGUE αντιμετωπίζει την περαιτέρω ανάγκη πρόληψης και αυξημένης αναφοράς της διαδικτυακής σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών αγοριών ηλικίας 10-18 ετών. Συνέβαλε στην ενίσχυση των αρμοδιοτήτων των σχετικών οργανώσεων και αρχών που υποστηρίζουν τα θύματα τέτοιου είδους εγκλημάτων. Το πρόγραμμα θα αναπτυχθεί σε δύο κύριες ροές. Το πρώτο θα αποτελείται από εκπαιδευτικά προγράμματα – διεθνή και εθνικά για την εκπαίδευση επαγγελματιών που εργάζονται με ανηλίκους να εντοπίζουν σημάδια σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών στο διαδίκτυο και να αντιμετωπίζουν τέτοια θέματα καθώς και πιθανή πρόληψη. Η δεύτερη σειρά δραστηριοτήτων θα απευθύνεται στα θύματα – αγόρια ηλικίας μεταξύ 10 και 18 ετών. Για να τα προσεγγίσετε, θα δημιουργηθεί μια πλατφόρμα Διαδικτύου καθώς και ένα chatbot. Τα παιδιά αυτής της ομάδας στόχου θα συμμετέχουν ενεργά στη δημιουργία τους. Αυτές οι δραστηριότητες θα εγγυηθούν υψηλό επίπεδο ευαισθητοποίησης που

		στοχεύει να επιτύχει το έργο προκειμένου να ενισχυθεί η πρόληψη και η αναφορά της διαδικτυακής σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών αγοριών ηλικίας 10-18 ετών. Το έργο παρήγαγε τους ακόλουθους πόρους: Πλατφόρμα Διαδικτύου ; Εκπαιδευτικό υλικό σχετικά με τον εντοπισμό, την πρόληψη και τις στρατηγικές υποστήριξης σχετικά με τη διαδικτυακή σεξουαλική κακοποίηση παιδιών για επαγγελματίες που εργάζονται με και για παιδιά . Chatbot για να προσφέρει κατανοητές και προσβάσιμες απαντήσεις σε διαφορετικές ερωτήσεις που μπορεί να έχουν τα αγόρια σχετικά με αυτό το ζήτημα.
	Συνάφεια και ανάλυση της δυνατότητας αναπαραγωγής	Το έργο είναι ζωτικής σημασίας για την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης των νέων σχετικά με τη διαδικτυακή σεξουαλική κακοποίηση παιδιών και τον τρόπο αντιμετώπισης της. Η αντιμετώπιση της σημασίας του εκπαιδευτικού προσωπικού, των εργαζομένων στον τομέα της νεολαίας και των ενηλίκων γενικά είναι καθοριστικής σημασίας για τη δημιουργία διαλόγου μεταξύ αυτών και των νέων, ενώ παράλληλα εμπλουτίζεται η γνώση των νέων με κινδύνους διαδικτυακής κακοποίησης και σεξουαλικής κακοποίησης. Η ιδέα είναι εφαρμόσιμη σε σχολεία, εκπαιδευτικά κέντρα, γονείς, δασκάλους και άλλα είδη χειριστών που εργάζονται με παιδιά και ανηλίκους.
	Πηγή	https://cesie.org/en/project/league/
Πόροι	- Εκπαιδευτικό υλικό του έργου CESIE – LEAGUE, Περιορισμός της διαδικτυακής σεξουαλικής εκμετάλλευσης και κακοποίησης του φύλου βάσει ανήλικων	

	αγοριών από ειδικούς εκπαίδευσης: https://cesie.org/media/league-training-materials-en.pdf - Πλατφόρμα για την ανώνυμη αναφορά της παρουσίας παιδικού πορνογραφικού υλικού στο διαδίκτυο: https://stop-it.savethechildren.it/ - Η κατάσταση στην Ιταλία σχετικά με την καταπολέμηση του OSEA: https://www.interno.gov.it/sites/default/files/2023-05/dati_polizia_postale.pdf - Οδηγός γονέων από το Save The Children and the Police: https://www.commissariatodips.it/docs/guida-per-genitori.pdf - Ο φάκελος του Telefono Azzurro στο OSEA: LA DIGNITÀ DEI BAMBINI NEL MONDO DIGITALE - Η φόρμα του Telefono Azzurro για την αναφορά δυνητικά επικίνδυνων ιστοσελίδων για παιδιά: https://azzurro.it/clicca-e-segnala/#:~:text=Attraverso%20questo%20form%20%C3%A8%20possibile%20segnalare%20la%20presenza
Μηχανισμοί υποστήριξης	• supportoscuole@generazioniconnesse.it • Γραμμή υποστήριξης από το TelefonoAzzurro: 1.96.96 • Έντυπο αναφοράς ταχυδρομικής αστυνομίας: https://www.commissariatodips.it/segnalazioni/segnala-online/index.html

Πορτογαλία

Βέλτιστη πρακτική	
-------------------	--

	Τίτλος	"Safer Internet Portugal" - "Ασφαλέστερο Διαδίκτυο Πορτογαλία"
	Σύντομη Περιγραφή	Το Safer Internet Portugal είναι μια εθνική πρωτοβουλία που στοχεύει στην προώθηση της ασφαλέστερης χρήσης του Διαδικτύου μεταξύ των παιδιών, των νέων και των οικογενειών τους. Το πρόγραμμα παρέχει πόρους για διαδικτυακή εκπαίδευση για την ασφάλεια, συμπεριλαμβανομένων εργαλείων αναγνώρισης και αναφοράς διαδικτυακής κακοποίησης. Πρόκειται για μια συλλογική προσπάθεια μεταξύ κυβερνητικών φορέων, ΜΚΟ και ιδιωτικών τομέων, η οποία διοργανώνει εργαστήρια, εκστρατείες ευαισθητοποίησης και εργαλεία για να ενδυναμώσει τους νέους στην ασφαλή πλοήγηση στον ψηφιακό κόσμο.
	Συνάφεια και ανάλυση της δυνατότητας αναπαραγωγής	Αυτό το πρόγραμμα είναι πολύ σχετικό επειδή στοχεύει ένα κρίσιμο ζήτημα της διαδικτυακής ασφάλειας για τα παιδιά στην ψηφιακή εποχή. Με τη συμμετοχή πολλών ενδιαφερόμενων μερών (γονείς, εκπαιδευτικούς, παιδιά), δημιουργεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα υποστήριξης. Η εστίαση της πρωτοβουλίας στη μάθηση με βάση την κοινότητα και τα ψηφιακά της εργαλεία την καθιστούν εύκολα αναπαραγόμενη σε άλλες χώρες με παρόμοιες προκλήσεις χρήσης του Διαδικτύου. Το 2023, το Linha Internet Segura της Πορτογαλικής Ένωσης Υποστήριξης Θυμάτων κατέγραψε 1.522 περιπτώσεις, με αξιοσημείωτη αύξηση των αναφορών διαδικτυακής περιποίησης 628 περιπτώσεων, 99 περιπτώσεων εκβιασμών και περιεχομένου σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών. Ιδιαίτερη ανησυχία ήταν η αύξηση των υποθέσεων που αφορούσαν υλικό σεξουαλικής

		κακοποίησης παιδιών από ιδιοπαραγωγή, που συχνά ελήφθη μέσω χειραγώγησης ενηλίκων και διαδικτυακών τακτικών περιποίησης. (Αναφορά: https://apav.pt/apav_v3/index.php/pt/3392-estatisticas-apav-linha-internet-segura-2023)
	Πηγή	Διαθέσιμο στη διεύθυνση: https://www.internetsegura.pt/ Missão e Objetivos Διαδίκτυο Segura
Πόροι	https://www.internetsegura.pt/recursos/all/all https://www.internetsegura.pt/sites/default/files/2024-10/parentalidade_digital_positiva_0.pdf https://www.internetsegura.pt/sites/default/files/2024-03/literacias_digitais_-_adolescentes-portugueses_0.pdf https://www.internetsegura.pt/sites/default/files/2023-03/cis-burla-romantica-2-1.pdf https://www.internetsegura.pt/sites/default/files/2023-02/handbook-for-teachers.pdf	

	https://youtu.be/q9y0xn0CXuA
Μηχανισμοί υποστήριξης	Instituto de Apoio à Criança (IAC): Ένας οργανισμός υποστήριξης που προσφέρει βοήθεια σε παιδιά που βρίσκονται σε κρίση, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αντιμετωπίζουν διαδικτυακή εκμετάλλευση. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: https://www.iacrianca.pt/ Comissão Nacional de Promoção dos Direitos e Proteção das Crianças e Jovens (CNPDPJ): Αυτή η επιτροπή χειρίζεται υποθέσεις παιδικής προστασίας, συμπεριλαμβανομένης της διαδικτυακής εκμετάλλευσης και κακοποίησης. Διαθέσιμο στη διεύθυνση: https://www.cnpdpj.gov.pt/ APAV (Associação Portuguesa de Apoio à Vítima): Οργανισμός υποστήριξης θυμάτων που προσφέρει εξειδικευμένες υπηρεσίες για παιδιά που είναι θύματα διαδικτυακής σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης. Διαθέσιμο στο: https://apav.pt/ Γραμμή Ασφαλούς Διαδικτύου: Εθνική τηλεφωνική γραμμή για την αναφορά οποιουδήποτε ύποπτου ή επιβλαβούς περιεχομένου που σχετίζεται με διαδικτυακή εκμετάλλευση παιδιών. Διαθέσιμο σε: https://www.internetsegura.pt/ Το έργο HEROES καταπολεμά τη σεξουαλική κακοποίηση παιδιών και την εμπορία ανθρώπων μέσω της πρόληψης, της έρευνας και της υποστήριξης θυμάτων, με επικεφαλής την APAV στην Πορτογαλία.) https://heroes-fct.es/index.php?wlang=en Κατάλογος έργων που συντονίζει η APAV ή αναπτύσσει https://apav.pt/publiproj/

Κύπρος

Βέλτιστη πρακτική	
--------------------------	--

	Τίτλος	CYberSafety: Προώθηση Ασφαλών Πρακτικών Διαδικτύου για Νέους στην Κύπρο
	Σύντομη Περιγραφή	Το έργο CYberSafety, με επικεφαλής το Παιδαγωγικό Κύπρου Το Ινστιτούτο στοχεύει στην προώθηση της ασφάλειας στο διαδίκτυο μεταξύ παιδιών, εφήβων, εκπαιδευτικών και γονέων μέσω δομημένων προγραμμάτων, διαδραστικών εργαστηρίων και εκπαιδευτικών πόρων. Το έργο καλύπτει θέματα όπως η διαδικτυακή περιποίηση, ο διαδικτυακός εκφοβισμός, η προστασία της ιδιωτικής ζωής και η ασφαλής διαδικτυακή συμπεριφορά. Σε συνεργασία με τα τοπικά σχολεία και το Υπουργείο Παιδείας, το έργο CYberSafety ενσωματώνει τον ψηφιακό γραμματισμό και την ασφάλεια στο διαδίκτυο στα σχολικά προγράμματα για να ενδυναμώσει τους μαθητές με τη γνώση να περιηγούνται στον ψηφιακό κόσμο με ασφάλεια και υπευθυνότητα.
	Συνάφεια και ανάλυση της δυνατότητας αναπαραγωγής	Το CYberSafetyProject ξεχωρίζει για την πολύπλευρη προσέγγισή του, αντιμετωπίζοντας την ασφάλεια στο διαδίκτυο σε διαφορετικές ηλικιακές ομάδες και εστιάζοντας τόσο σε προληπτικά όσο και σε αντιδραστικά μέτρα για την ενίσχυση του ψηφιακού γραμματισμού και ασφάλειας μεταξύ παιδιών, εφήβων και ενηλίκων. Ακολουθούν πρόσθετα στοιχεία που υπογραμμίζουν τη συνάφεια του έργου και τη δυνατότητα αναπαραγωγής: Πόροι και δέσμευση κατάλληλων για την ηλικία : Το έργο προσαρμόζει τους πόρους του για συγκεκριμένες ηλικιακές ομάδες, γεγονός που ενισχύει την αποτελεσματικότητά του. Τα μικρότερα παιδιά

	διδάσκονται θεμελιώδεις έννοιες όπως η διαδικτυακή εθιμοτυπία και τα βασικά στοιχεία της ιδιωτικής ζωής, ενώ οι έφηβοι λαμβάνουν πιο λεπτομερή καθοδήγηση σχετικά με τον εντοπισμό τακτικών περιποίησης, την κατανόηση του διαδικτυακού εκφοβισμού και την προστασία των προσωπικών πληροφοριών. Αυτή η δομημένη προσέγγιση βάσει ηλικίας μπορεί να αναπαραχθεί επειδή ευθυγραμμίζεται με τα γνωστικά και αναπτυξιακά στάδια, επιτρέποντας σε άλλες περιοχές να προσαρμόσουν το περιεχόμενο ώστε να ταιριάζει στα τοπικά εκπαιδευτικά συστήματα και στα πολιτιστικά πλαίσια. Συμμετοχή γονέων και παιδαγωγών : Η CYberSafety περιλαμβάνει γονείς και εκπαιδευτικούς στη διαδικασία εκπαίδευσης, εξοπλίζοντάς τους με πόρους για να συζητήσουν την ασφάλεια στο διαδίκτυο στο σπίτι και στις τάξεις. Με τη συμμετοχή ενηλίκων που αλληλεπιδρούν στενά με παιδιά, το έργο δημιουργεί ένα δίκτυο υποστήριξης που ενισχύει τις συμπεριφορές ψηφιακής ασφάλειας σε διαφορετικά περιβάλλοντα. Αυτή η συμμετοχή καθιστά το έργο εξαιρετικά αναπαραγόμενο, καθώς άλλες περιοχές μπορούν να επωφεληθούν από παρόμοιες στρατηγικές για τη δημιουργία ολοκληρωμένης κοινοτικής υποστήριξης. Hands-On και Interactive Tools : Η χρήση διαδραστικών εργαλείων, όπως ψηφιακά κουίζ, παιχνίδια και σενάρια ρόλων, βοηθά τα παιδιά να εξασκήσουν ασφαλή διαδικτυακή συμπεριφορά σε πραγματικό χρόνο, βελτιώνοντας τη διατήρηση και την εφαρμογή των πληροφοριών. Με την ενσωμάτωση αυτών των πρακτικών εργαλείων, άλλες χώρες ή περιοχές θα μπορούσαν να κάνουν την εκπαίδευση για την ασφάλεια στο διαδίκτυο ελκυστική και σχετική. Τα διαδραστικά στοιχεία καθιστούν το έργο επεκτάσιμο, ειδικά καθώς τα ψηφιακά εργαλεία μπορούν να μεταφραστούν, να προσαρμοστούν πολιτισμικά και να κλιμακωθούν με βάση την τεχνολογική πρόσβαση.
--	---

	Ισχυρή Θεσμική Συνεργασία : Η συνεργασία της CYberSafety με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου, τα σχολεία και το Υπουργείο Παιδείας εξασφαλίζει ευρεία προσβασιμότητα και συνεπή ανταλλαγή μηνυμάτων. Αυτή η θεσμική υποστήριξη είναι το κλειδί για τη δυνατότητα αναπαραγωγής, καθώς η κυβερνητική συμμετοχή παρέχει νομιμότητα, υποστηρίζει την ενσωμάτωση των προγραμμάτων σπουδών και προωθεί την ευρεία εφαρμογή. Οι χώρες με υπάρχοντα εκπαιδευτικά προγράμματα που υποστηρίζονται από την κυβέρνηση μπορούν να μοντελοποιήσουν παρόμοιες συνεργασίες. Προσαρμοστικότητα και επεκτασιμότητα : Η ευελιξία του Έργου CYberSafety σημαίνει ότι μπορεί να κλιμακωθεί για διαφορετικούς πληθυσμούς. Το πρόγραμμα μπορεί να προσαρμοστεί σε αστικά και αγροτικά περιβάλλοντα, διαφορετικά σχολικά επίπεδα και διάφορα κοινωνικοοικονομικά υπόβαθρα. Με τη δόμησή του σε αρθρωτές μορφές, οι πόροι του έργου μπορούν εύκολα να επεκταθούν ή να μειωθούν με βάση τις ανάγκες της κοινότητας, κάτι που είναι ένα ευεργετικό χαρακτηριστικό για αναπαραγωγή σε χώρες με διαφορετικά επίπεδα ψηφιακής υποδομής. Ολοκληρωμένες εκστρατείες ευαισθητοποίησης : Το έργο οργανώνει επίσης εκστρατείες ευαισθητοποίησης του κοινού, όπως η Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου, η οποία ενισχύει τη συμμετοχή της κοινότητας και διαδίδει βασικά μηνύματα σχετικά με την ασφάλεια στο Διαδίκτυο. Αυτές οι εκστρατείες ενθαρρύνουν την ευρεία συμμετοχή της κοινότητας, η οποία ενισχύει τους στόχους του έργου και δημιουργεί δημόσια ευθύνη για την προστασία της νεολαίας στο Διαδίκτυο. Πολλές χώρες μπορούν να υιοθετήσουν παρόμοιες ετήσιες εκστρατείες για την ευαισθητοποίηση σε μεγάλη κλίμακα. Ο συνδυασμός αυτών των στοιχείων καθιστά το Έργο
--	--

	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="373 389 635 696"></td><td data-bbox="635 389 1358 696"> CYberSafety ένα ισχυρό, προσαρμόσιμο μοντέλο που αντιμετωπίζει πλήρως τις πολυπλοκότητες της ασφάλειας στο Διαδίκτυο, το οποίο ενισχύει τις δυνατότητές του για υιοθέτηση σε άλλες περιοχές που αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις ψηφιακής ασφάλειας. </td></tr> <tr> <td data-bbox="373 696 635 869"></td><td data-bbox="635 696 1358 869"> Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. Έργο CYberSafety https://internetsafety.pi.ac.cy/ </td></tr> </table>		CYberSafety ένα ισχυρό, προσαρμόσιμο μοντέλο που αντιμετωπίζει πλήρως τις πολυπλοκότητες της ασφάλειας στο Διαδίκτυο, το οποίο ενισχύει τις δυνατότητές του για υιοθέτηση σε άλλες περιοχές που αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις ψηφιακής ασφάλειας.		Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. Έργο CYberSafety https://internetsafety.pi.ac.cy/
	CYberSafety ένα ισχυρό, προσαρμόσιμο μοντέλο που αντιμετωπίζει πλήρως τις πολυπλοκότητες της ασφάλειας στο Διαδίκτυο, το οποίο ενισχύει τις δυνατότητές του για υιοθέτηση σε άλλες περιοχές που αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις ψηφιακής ασφάλειας.				
	Παιδαγωγικό Ινστιτούτο Κύπρου. Έργο CYberSafety https://internetsafety.pi.ac.cy/				
Πόροι	• CYberSafetyOnlineToolkit- Παρέχει πόρους για μαθητές, γονείς και εκπαιδευτικούς σχετικά με την ασφάλεια στο διαδίκτυο: https://internetsafety.pi.ac.cy/interactive-games/ • Υλικό εκδήλωσης για την Ευρωπαϊκή Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου - Περιλαμβάνει παρουσιάσεις, βίντεο και δραστηριότητες από εκδηλώσεις της Ημέρας Ασφαλούς Διαδικτύου στην Κύπρο: https://better-internet-for-kids.europa.eu/en/saferinternetday				
Μηχανισμοί υποστήριξης	• Γραμμή βοήθειας CYberSafety (1480): Παρέχει συμβουλές, υποστήριξη και καθοδήγηση για ζητήματα που σχετίζονται με το διαδίκτυο, συμπεριλαμβανομένων περιπτώσεων διαδικτυακής εκμετάλλευσης και κατάχρησης. Διαχειριζόμενο από το Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου Κύπρου, αποτελεί βασικό πόρο για την αναφορά διαδικτυακών απειλών και την αναζήτηση υποστήριξης. https://internetsafety.pi.ac.cy/ • HopeForChildrenCRCPolicyCenter: Προσφέρει υπηρεσίες υποστήριξης, συμπεριλαμβανομένων συμβουλών, νομικής καθοδήγησης και υπεράσπισης για θύματα παιδικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης. Λειτουργεί το μοντέλο του Παιδικού Σπίτι για ανήλικα θύματα σεξουαλικής κακοποίησης, παρέχοντας ολιστική υποστήριξη σε περιβάλλον φιλικό προς τα παιδιά. τηνωνία: +357 22 103234 • Μονάδα Κυβερνοεγκλήματος της Αστυνομίας Κύπρου: Αυτή η εξειδικευμένη μονάδα χειρίζεται αναφορές διαδικτυακής εκμετάλλευσης,				

	περιποίησης και άλλων εγκλημάτων που σχετίζονται με τον κυβερνοχώρο που στοχεύουν ανηλίκους. Συνεργάζεται με τοπικούς οργανισμούς και παρέχει υπηρεσίες έρευνας και άμεσης απάντησης. τηλεφωνίας: 00357 22808080. • <i>Ευρωπαϊκή Γραμμή Βοήθειας για Παιδιά και Εφήβους: Μια δωρεάν και εμπιστευτική γραμμή βοήθειας που προσφέρει συναισθηματική υποστήριξη, συμβουλές και παραπομπές σε παιδιά και εφήβους που αντιμετωπίζουν προβλήματα ασφάλειας στο διαδίκτυο, εκφοβισμό και κακοποίηση.</i> τηλεφωνία: 116111 • <i>Σύλλογος για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Βίας στην Οικογένεια (ΣΠΑΒΟ): Ο ΣΠΑΒΟ λειτουργεί 24/7 γραμμή βοήθειας για άτομα που βιώνουν ενδοοικογενειακή βία, η οποία περιλαμβάνει περιπτώσεις σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Παρέχουν συμβουλές και μπορούν να συνδέσουν τα θύματα με σχετικούς φορείς υποστήριξης.</i> • <i>Επικοινωνία: 1440</i>
--	--

Βέλγιο

Βέλτιστη πρακτική	Τίτλος	Κέντρο Υποστήριξης Σεξουαλικής Βίας
	Σύντομη Περιγραφή	Πριν από τη δημιουργία των Κέντρων Φροντίδας για τη Σεξουαλική Βία[1], τα θύματα έπρεπε να πλοηγηθούν στη διαδικασία μόνα τους και συχνά υποστηριζόταν μόνο από την οικογένεια ή τους φίλους, καθώς η φροντίδα τους εξαρτιόταν σε μεγάλο βαθμό από την υποβολή καταγγελίας. Για την αντιμετώπιση αυτού του ζητήματος και σύμφωνα με τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης [2], από το 2017, έχουν

	δημιουργηθεί εννέα Κέντρα Φροντίδας για τη Σεξουαλική Βία σε νοσοκομεία σε όλο το Βέλγιο. Κάθε κέντρο προσφέρει ολοκληρωμένες διεπιστημονικές υπηρεσίες που συνεργάζονται για να παρέχουν ολοκληρωμένη φροντίδα στα θύματα σεξουαλικής βίας. Τώρα, τα θύματα μπορούν να λάβουν ιατρική, ψυχολογική και νομική υποστήριξη όλα σε ένα μέρος, διαθέσιμο 24/7[3]. Για την καλύτερη αντιμετώπιση των ειδικών αναγκών των ανηλίκων που πέφτουν θύματα σεξουαλικής βίας, εγκρίθηκε ένα ειδικό σχέδιο δράσης για ανηλίκους το 2021[4]. Αυτό ήταν κρίσιμο καθώς τα στατιστικά στοιχεία των κέντρων δείχνουν ότι από την ίδρυσή τους, 8.230 θύματα έχουν ζητήσει βοήθεια, με το 32% από αυτά να είναι ανήλικοι κατά την εισαγωγή τους. Από τον Οκτώβριο του 2017 έως τον Δεκέμβριο του 2022[5], τα κέντρα παραδέχθηκαν: • 13,4% των ανηλίκων ηλικίας 0 έως 12 ετών, • 18,5% των ανηλίκων ηλικίας 13 έως 17 ετών. Το Κέντρο Υποστήριξης για τη Σεξουαλική Βία είναι προσβάσιμο όλο το 24ωρο, 7 ημέρες την εβδομάδα, για να παρέχει υποστήριξη τόσο σε ενήλικες όσο και σε παιδιά θύματα σεξουαλικής βίας. Προσφέρει ολοκληρωμένη φροντίδα, συμπεριλαμβανομένης της άμεσης ιατρικής βοήθειας, ψυχολογικής υποστήριξης και την επιλογή να υποβληθείτε σε ιατροδικαστική εξέταση για τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων σε περίπτωση που υποβληθεί καταγγελία. Οι υπηρεσίες που προσφέρονται από τα Κέντρα περιλαμβάνουν: Ιατρική φροντίδα: Άμεση αξιολόγηση και θεραπεία των σωματικών, σεξουαλικών ή αναπαραγωγικών συνεπειών της επίθεσης, συμπεριλαμβανομένων των εμβολιασμών εάν είναι απαραίτητο. Ιατροδικαστική εξέταση: Τεκμηρίωση τραυματισμών,
--	--

	συλλογή βιολογικών στοιχείων και διατήρηση αυτών των υλικών σε περίπτωση που το θύμα επιλέξει να υποβάλει καταγγελία αργότερα. Ψυχολογική υποστήριξη: Ενεργητική ακρόαση, εκτίμηση κινδύνου για μετατραυματικό στρες και δυνατότητα παρακολούθησης με ψυχολόγο. Υποβολή καταγγελίας: Ένας εξειδικευμένος αστυνομικός επιθεωρητής μπορεί να λάβει την καταγγελία του θύματος στο κέντρο, εξαλείφοντας την ανάγκη να πάει το θύμα σε αστυνομικό τμήμα. Τα Κέντρα συγκεντρώνουν διεπιστημονικές ομάδες, συμπεριλαμβανομένων γυναικολόγων, ιατροδικαστών, κοινωνικών λειτουργών, ψυχολόγων και εκπαιδευμένων αστυνομικών επιθεωρητών, διασφαλίζοντας ότι τα θύματα λαμβάνουν ολιστική και εξατομικευμένη φροντίδα. Το κέντρο στοχεύει να παρέχει ένα ασφαλές περιβάλλον και ταχεία βοήθεια, προωθώντας την ανάρρωση των θυμάτων. [1] Centre de prise en charge des viols sexuelles στα γαλλικά ; Zorgcentra na seksueelgeweld στα ολλανδικά. [2] Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας , CETSαρ. 210, άρθρο 22. [3] Roelandt, A. (2022). La lutte contre les dhuns sexuelles basées sur le genre: Focus sur la prise en charge des mineurs viktima της βίας σεξουέλλες. Le Journal du droit des jeunes , 411, σελ. 223. [4] Institut pour l'égalité des femmes et des hommes. (2021). Plan d'action pour les θύματα minures au sein
--	---

		des centres de prise en charge des viols sexuelles . [5] CPVS. (v).Les Centres de Prise en charge des Violences Sexuelles en chiffres .
Συνάφεια και ανάλυση της δυνατότητας αναπαραγωγής		Συνιστάται η αναπαραγωγή του μοντέλου του Κέντρου Υποστήριξης για τη Σεξουαλική Βία σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ λόγω της ολιστικής προσέγγισής του με επίκεντρο τους επιζώντες, η οποία ενσωματώνει υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης, ψυχολογικής υποστήριξης και υπηρεσιών επιβολής του νόμου. Αυτό το μοντέλο όχι μόνο βοηθά στην πρόληψη του επανατραυματισμού αλλά διασφαλίζει επίσης έγκαιρες παρεμβάσεις για τα θύματα. Σημειωτέον, υπάρχουν ισχυροί παραλληλισμοί μεταξύ του Κέντρου Υποστήριξης για τη Σεξουαλική Βία και του μοντέλου Barnahus, ιδιαίτερα στη διεπιστημονική υποστήριξη τους προς τους επιζώντες. Τα Κέντρα Σεξουαλικής Βίας θα μπορούσαν να μάθουν από το Barnahusπροσαρμόζοντας τις υπηρεσίες τους πιο συγκεκριμένα στις ανάγκες των παιδιών, ενώ το Barnahusθα μπορούσε να επωφεληθεί από την πρακτική του Κέντρου Υποστήριξης Σεξουαλικής Βίας που ενσωματώνεται σε κανονικά νοσοκομεία με προσβασιμότητα 24/7. Αυτή η προσβασιμότητα καθιστά το μοντέλο του Κέντρου Υποστήριξης για τη Σεξουαλική Βία ιδιαίτερα πολύτιμο. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης για ισχυρό πολυτομεακό συντονισμό, επαρκή χρηματοδότηση και προσαρμογή του μοντέλου ώστε να ταιριάζει στα τοπικά νομικά και πολιτιστικά πλαίσια. Παρά αυτά τα εμπόδια, η επιτυχία του Κέντρου Υποστήριξης για τη Σεξουαλική Βία στο Βέλγιο υπογραμμίζει τις δυνατότητές του για ευρύτερη εφαρμογή σε ολόκληρη την ΕΕ, ιδίως στο πλαίσιο των αυξανόμενων προσπαθειών για την αντιμετώπιση της βίας λόγω φύλου.

	<table border="1"> <tr> <td data-bbox="323 383 603 826">Πηγή</td><td data-bbox="603 383 1305 826"> Αρχική σελίδα των Κέντρων Φροντίδας για τη Σεξουαλική Βία. Roelandt, A. (2022). La lutte contre les dhuns sexuelles basées sur le genre: Focus sur la prise en charge des mineurs viktima της βίας σεξουέλλες. Le Journal du droit des jeunes , 411. Institut pour l'égalité des femmes et des hommes. (2021). Plan d'action pour les viktimaminures au sein des centers de prise en charge desviols sexuelles. </td></tr> </table>	Πηγή	Αρχική σελίδα των Κέντρων Φροντίδας για τη Σεξουαλική Βία. Roelandt, A. (2022). La lutte contre les dhuns sexuelles basées sur le genre: Focus sur la prise en charge des mineurs viktima της βίας σεξουέλλες. Le Journal du droit des jeunes , 411. Institut pour l'égalité des femmes et des hommes. (2021). Plan d'action pour les viktimaminures au sein des centers de prise en charge desviols sexuelles.
Πηγή	Αρχική σελίδα των Κέντρων Φροντίδας για τη Σεξουαλική Βία. Roelandt, A. (2022). La lutte contre les dhuns sexuelles basées sur le genre: Focus sur la prise en charge des mineurs viktima της βίας σεξουέλλες. Le Journal du droit des jeunes , 411. Institut pour l'égalité des femmes et des hommes. (2021). Plan d'action pour les viktimaminures au sein des centers de prise en charge desviols sexuelles.		
Πόροι	• Child Focus (2024), Catalog du matériel de prevention, 2024[1]. • Association Parole d'enfants (sd), L'abus sexuel à l'encontre des enfants : petit dictionnaire des idées reçues. • ChildFocus (2023), GroomMix. • O'Yes (2023), Guidepourl'EVRAS: κατευθυντήριες γραμμές και μάθηση για όσους εμπλέκονται στη Σχεσιακή, Συναισθηματική και Σεξουαλική Εκπαίδευση Ζωής στα σχολεία, ιδιαίτερα στην ενότητα «Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνίας – Γραμματισμός στα Μέσα». • Défense des enfants Belgique (2012), Lesvioles sexuelles contre les infants , ενότητα <i>pédagogique</i> n°2012/03. • Το BetternetCenter (το Βελγικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου) παρέχει μια σειρά από εκπαιδευτικούς πόρους και κατάρτιση για επαγγελματίες, προσεκτικά επιλεγμένους από τους συνεργάτες του Berrerinternet. • Action Médias Jeunes, Accompagner les jeunes sur les réseaux sociaux. • Conseil Supérieur de l'Éducation aux Médias, Comment le web influence-t-il la vie effective et sexuelle des jeunes? • Child Focus, Dossier pédagogique Sexting@school. • Artsnomades, #Vu, θεατρικό παιχνίδι και εκπαιδευτικό αρχείο για το προβληματικό sexting και τον αντίκτυπο που μπορεί να		

	έχει στους νέους που το βιώνουν. • Mediawijs, Allesoversexting. • Mediawijs, EDUboxSexting. • VeiligOnline, Διαδικτυακές σχέσεις και σεξουαλικές σχέσεις.
	[1] Τα διαθέσιμα εργαλεία κατηγοριοποιούνται ανά κοινό-στόχο (παιδιά, νέοι, γονείς και επαγγελματίες) και ανά θεματικό (sexting, σεξουαλικός εκβιασμός, πρόληψη εφήβων θυμάτων μαστροπών, περιποίηση).
Μηχανισμοί υποστήριξης	Μηχανισμοί υποστήριξης σε εθνικό επίπεδο Centre de Prise en Charge des Violences Sexuelles / Zorgcentrum na SeksueelGeweld Παρέχει διεπιστημονική φροντίδα σε θύματα σεξουαλικής βίας, προσφέροντας ιατρική, ψυχολογική και νομική βοήθεια. Τα θύματα μπορούν να επιλέξουν τις υπηρεσίες που χρειάζονται. Διαθέσιμο 24/7 για άμεση βοήθεια μετά από περιστατικό. Στοιχεία επικοινωνίας: cpvs@iefh.belgique.be Ιστότοπος: https://cpvs.belgium.be/fr και https://zsg.belgium.be/nl Παιδική εστίαση Ίδρυμα για Εξαφανισμένα και Σεξουαλικά Εκμεταλλευόμενα Παιδιά που προσφέρει βοήθεια σε ανηλίκους που βιώνουν διαδικτυακή κακοποίηση. Παρέχει μια φόρμα αναφοράς για εικόνες σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών, με μια εξειδικευμένη ομάδα να τις αναλύει και να ενεργεί βάσει αυτών. Στοιχεία επικοινωνίας: 116 000 ή 116000@childfocus.org Ιστότοπος: https://childfocus.be/fr-be/ Cybersquad Ένας διαδικτυακός χώρος για τους νέους να κάνουν ερωτήσεις και να μοιράζονται εμπειρίες σχετικά με το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, με την καθοδήγηση επαγγελματιών του Child Focus. Ανώνυμη συνομιλία διαθέσιμη.

	Ιστότοπος: https://cybersquad.be/ και https://cybersquad.be/nl/ Συνομιλία: https://cybersquad.be/chat/ Télé-Accueil/Tele-Onthaal Δωρεάν, ανώνυμη υπηρεσία ακρόασης μέσω τηλεφωνικών γραμμών: Ιστοσελίδα: https://tele-accueil.be/ και https://www.tele-onthaal.be/ Επικοινωνία: 106 (Ολλανδόφωνο) και 107 (γαλλόφωνο) Κέντρο Betternet Το Βελγικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου προωθεί ασφαλέστερα διαδικτυακά περιβάλλοντα για παιδιά. Προσφέρει εργαλεία και πόρους, γραμμή βοήθειας και αναφορές για ζητήματα ασφάλειας στο διαδίκτυο. Ιστοσελίδα: https://betternet.be/ Κέντρα Οικογενειακού Προγραμματισμού Κέντρα σε όλο το Βέλγιο που προσφέρουν υποστήριξη στη σεξουαλικότητα, την αντισύλληψη και την πρόληψη της σεξουαλικής βίας [1]. Βελγικό Ινστιτούτο για την Ισότητα Γυναικών και Ανδρών Προσφέρει νομικές συμβουλές και υποστήριξη σε θύματα σεξουαλικής βίας εκτός σύνδεσης και στο διαδίκτυο. Επικοινωνήστε μέσω δωρεάν αριθμού (0800/12 800), email ή ηλεκτρονικής φόρμας. Ιστότοπος: https://igvm-iefh.belgium.be/fr και https://igvm-iefh.belgium.be/nl Φόρμα αναφοράς: https://digital.belgium.be/iaf/hil/igvm/complaint/ Υπηρεσίες δικαστικής συνδρομής Παρέχει νομική υποστήριξη μέσω πρώτης γραμμής (βασικές νομικές συμβουλές) και δεύτερης γραμμής (εκπροσώπηση στο δικαστήριο), διασφαλίζοντας πρόσβαση σε νομικές υπηρεσίες για όλα τα επίπεδα εισοδήματος. Ιστότοπος: https://avocats.be/fr/tout-savoir/la-recherche-dun-premier-conseil και https://www.ordevanvlaamsebalies.be/nl/kennisbank/toegang-tot-het-recht Μηχανισμοί υποστήριξης στη Γαλλική Κοινότητα του Βελγίου (Βαλλονία και Βρυξέλλες)
--	--

	Maintenantjenparle.be Υπηρεσία συνομιλίας για θύματα σεξουαλικής επίθεσης, που λειτουργεί από την SOS Enfants Namur. Διαθέσιμο από Δευτέρα έως Παρασκευή, 6 μ.μ. έως 9 μ.μ. Ιστοσελίδα: https://www.maintenantjenparle.be/ SOS Βρέφη Ένα δίκτυο που παρέχει δωρεάν βοήθεια σε θύματα κακοποίησης παιδιών, με 14 κέντρα στη Βαλλονία και τις Βρυξέλλες. Περιλαμβάνει ειδικούς ιατρούς, ψυχολόγους και νομικούς. Ιστοσελίδα της Ομοσπονδίας: http://www.federationsosenfants.be/ 103 Ecoute-Enfants Δωρεάν υπηρεσία ακρόασης για παιδιά και εφήβους μέσω τηλεφώνου. Καλύπτει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής κακοποίησης. Ιστοσελίδα: https://www.103ecoute.be/ Επικοινωνία: 103 Υποστηρίζει μηχανισμούς στη Φλαμανδική Κοινότητα του Βελγίου (Φλάνδρα και Βρυξέλλες) · Nupraatikerover.be Υπηρεσία συνομιλίας για ανηλίκους, η οποία λειτουργεί από εμπιστευτικά κέντρα κακοποίησης παιδιών στη Φλάνδρα και τις Βρυξέλλες. Παρέχει συμβουλές για κακοποίηση παιδιών, παραμέληση και οικογενειακά θέματα. Ιστοσελίδα: https://www.nupraatikerover.be/ TrefpuntZelfhulp (Ομάδες υποστήριξης ομοτίμων) Παρέχει υποστήριξη από ομοτίμους για να βοηθήσει τα άτομα να αντιμετωπίσουν το τραύμα. Ιστοσελίδα: https://www.zelfhulp.be/ Επικοινωνία: trefpunt.zelfhulp@kuleuven.be και 016 33 00 44 Φόρμα επικοινωνίας: https://www.zelfhulp.be/contact#contactformulier
--	--

	Awel Ανώνυμη, δωρεάν υπηρεσία συνομιλίας για παιδιά και νέους στη Φλάνδρα. Επικοινωνήστε τηλεφωνικά ή online. Ιστοσελίδα: https://awel.be/ Φόρμα επικοινωνίας: https://awel.be/contacteer-ons Επικοινωνία: 102 Κέντρο Γενικής Πρόνοιας (CAW) Βοηθά σε θέματα που σχετίζονται με την ευημερία, συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης θυμάτων για κακοποίηση και βία. Επικοινωνήστε με το CAW για συναισθηματική και διοικητική υποστήριξη. Ιστοσελίδα: https://www.caw.be/ Επικοινωνία: 0800 13 500 Φόρμα επικοινωνίας: https://www.caw.be/contacteer-ons/mail/ Vertrouwenscentrum Kindermishandeling (Κέντρο εμπιστοσύνης για την κακοποίηση παιδιών) Προσφέρει υποστήριξη για περιπτώσεις κακοποίησης παιδιών στη Φλάνδρα και τις Βρυξέλλες με διεπιστημονικές ομάδες για να σταματήσει η βία και να διασφαλιστεί η ασφάλεια. Ιστοσελίδα: https://www.vertrouwenscentrum-kindermishandeling.be/ Γραμμή βοήθειας 1712 Φλαμανδική γραμμή βοήθειας για ερωτήσεις σχετικά με τη βία, την κακοποίηση και την κακοποίηση παιδιών, που προσφέρει υποστήριξη μέσω τηλεφώνου, συνομιλίας ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Ιστοσελίδα: https://www.1712.be/en/call-1712 Επικοινωνία: 1712 [1] Μπορείτε να επικοινωνήσετε με πολλές ομοσπονδίες Κέντρων Οικογενειακού Προγραμματισμού: Fédération Laïque de Centres de Planning Familial , Fédération Pluraliste des Centres de Planning Familial (FCPPF) , Fédération des
--	---

	Centres de Planning et Consultations (FCPC) , Fédération des Centres de Planning Familial FPS και Centrum voor Algemeen Welzijnswerk.
--	---

Βιβλιογραφία

Ali, S., Haykal, H. A., & Youssef, E. Y. M. (2021). Child Sexual Abuse and the Internet—A Systematic Review. *Human Arenas*, 6(2), 404–421. <https://doi.org/10.1007/s42087-021-00228-9>

Amnesty International Belgique. (2020, March 5). *Belgique, Un nouveau sondage indique que les violences sexuelles touchent surtout les jeunes*. <https://www.amnesty.be/infos/actualites/article/belgique-sondage-indique-violences-sexuelles-touchent-jeunes#:~:text=Le%20sondage%20r%C3%A9v%C3%A8le%20ainsi%20qu,l'%C3%A2ge%20de%2019%20ans.&text=Les%20r%C3%A9ponses%20apport%C3%A9es%20indiquent%20%C3%A9galement,%C3%A9t%C3%A9%20victi>

mes%20de%20violence%20sexuelle.

Article 222-33-2-2 - Code Pénal. (2024). In *Légifrance*.
https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000037289658?isSuggest=true

Article 225-5 - Code pénal. (2003). In *Légifrance*.
https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000006417853/2021-10-21

Article 226-2-1 - Code Pénal. (2014). In *Légifrance*.
https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000033207318

Bernasconi, C. (2017). I rischi insiti nell'utilizzo del Web come possibile strumento di sfruttamento sessuale dei minori: l'attuazione in Italia della Convenzione di Lanzarote e il potenziamento degli strumenti repressivi. *Annali Online Della Didattica E Della Formazione Docente*, 9(13), 59–71. <https://doi.org/10.15160/2038-1034/1421>

Bonjour, M., & Van Der Vlugt, I. (2018). Comprehensive Sexuality Education. *For Sexual and Reproductive Health and Rights*. <https://rutgers.international/wp-content/uploads/2021/09/Knowledgefile-CSE.pdf>

Camera dei Deputati. (2024). Elementi per la verifica di sussidiarietà: Lotta contro l'abuso e lo sfruttamento sessuale dei minori e il materiale pedopornografico. https://documenti.camera.it/leg19/dossier/pdf/ES066.pdf?_1732181641742

CDC. (2024, October 8). *About adverse childhood experiences*. Adverse Childhood Experiences (ACEs). <https://www.cdc.gov/aces/about/index.html>

CESAGRAM. (n.d.). CESAGRAM. <https://cesagramproject.eu/>

CESAGRAM. (2024). *Training Curriculum for young people*. <https://cesie.org/media/cesagram-curriculum-it.pdf>

Child Focus. (2023). *Rapport annuel 2023*.
https://childfocus.be/Portals/0/01_RA_2023_FR_WEB.pdf?ver=s4fxi6wMdcP0eEHaEMsNxAX%3D%3D

Cleaver, T. (2024, January 9). Cybercrime leading cause of calls to police helpline. *Cyprus Mail*. <https://cyprus-mail.com/2024/01/09/cybercrime-leading-cause-of-calls-to-police-helpline/>

CNPDCPJ. (n.d.). Comissão Nacional de Promoção dos Direitos e Proteção das Crianças e Jovens. <https://www.cnpdpcj.gov.pt/inicio>

Code Pénal, Article 227-22. (2021). In *Légifrance*.
https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000043409063

Code Pénal, Article 227-23. (2021). In *Légifrance*.
https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000043409170

Code Pénal, Article 227-24. (2021). In *Légifrance*.
https://www.legifrance.gouv.fr/codes/article_lc/LEGIARTI000044394218/2022-02-08

Comissão para a Igualdade no Trabalho e no Emprego. (2016). *SEXUAL HARASSMENT AND BULLYING IN THE WORKPLACE IN PORTUGAL: Policy Brief*. <https://cieg.iscsp.ulisboa.pt/images/PDF/Policy%20Brief%20-%20Sexual%20Harassment%20and%20Bullyng%20in%20the%20workplace%20in%20Portugal.pdf>

Council of Europe. (2007). Council of Europe Convention on the Protection of Children Against Sexual Exploitation and Sexual Abuse. <https://rm.coe.int/1680084822>

Council of Europe. (2010). Council of Europe Convention on the Protection of Children against Sexual Exploitation and Sexual Abuse (CETS No. 201). <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=201>

Council of Europe. (2022). *GREVIO Baseline Evaluation Report Cyprus*. <https://rm.coe.int/grevio-inf-2022-29-cyprus-report-for-publication-eng-for-publication/1680a91c5b>

Council of Europe. (2023). *2nd Monitoring Round - country and thematic factsheets*. <https://www.coe.int/en/web/children/key-findings-and-thematic-factsheets>

Cybercrime Module 12 Key issues: Online Child Sexual Exploitation and Abuse. (n.d.). Sherloc. <https://sherloc.unodc.org/cld/en/education/tertiary/cybercrime/module-12/key-issues/online-child-sexual-exploitation-and-abuse.html>

Cyprus Pedagogical Institute. (2024, October 12). *Home - Internet safety*. Internet Safety. <https://internetsafety.pi.ac.cy/>

Cyprus Police. (2022). *Cybercrime Subdivision*. <https://www.police.gov.cy/police/police.nsf/All/671EB91BDCAA303EC22584000041D696?OpenDocument>

De Santisteban, P., & Gámez-Guadix, M. (2018). Longitudinal and Reciprocal Relationships of Depression Among Minors with Online Sexual Solicitations and Interactions with Adults. *Cyberpsychology Behavior and Social Networking*, 21(6), 355–360. <https://doi.org/10.1089/cyber.2017.0641>

Delhaise, E. (2023). Le voyeurisme, la diffusion non consentie de contenus à caractère sexuel, l'approche d'un mineur à des fins sexuelles et l'outrage public aux bonnes mœurs. Portail De La Recherche De L'Université De Namur. <https://researchportal.unamur.be/fr/publications/le-voyeurisme-la-diffusion-non-consentie-de-contenus-%C3%A0-caract%C3%A8re--2>

ECPAT. (2024). Country overview: Italy: Ending Child Sexual Abuse and Exploitation: State-of-play in light of the Lanzarote Convention. <https://ecpat.org/story/country-overview-italy/>

ECPAT Belgique, & Procureur, F. (2020). *PANORAMA DE LA SITUATION DES MINEUR-ES VICTIMES D'EXPLOITATION SEXUELLE EN FEDERATION WALLONIEBRUXELLES*. <https://ecpat.be/wp-content/uploads/2023/03/Etude-ECPAT-Final.pdf>

Etaamb. (2014, April 30). Loi du 10/04/2014 relative a la protection des mineurs contre la sollicitation a des fins de perpétuation d'infractions a caractere sexuel. https://etaamb.openjustice.be/fr/loi-du-10-avril-2014_n2014009191.html

European Commission. (2020). COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS EU Strategy for a More Effective Fight against Child Sexual Abuse. In *EUR-Lex*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0607>

European Commission. (2022). COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS. In *European Commission*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0212>

European Commission. (2024). IMPACT ASSESSMENT REPORT. In *EUR-Lex*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52024SC0033>

European Parliament & Council of Europe. (2010). Directive 2011/93/EU of the European Parliament and of the Council of 13 December 2011 on Combating the Sexual Abuse and Sexual Exploitation of Children and Child Pornography, And replacing Council Framework Decision 2004/68/JHA. In *EUR-Lex*. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2011/93/oj>

European Parliament & Council of Europe. (2012). Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25 October 2012 Establishing Minimum standards on the Rights, support and Protection of Victims of Crime, And replacing Council Framework Decision 2001/220/JHA. In *EUR-Lex*. <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj>

European Parliamentary Research Service. (2015). *Combating Sexual Abuse of Children Directive 2011/93/EU*. European Parliament. https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/598614/EPRS_STU%282017%29598614_EN.pdf

European Parliamentary Research Service. (2019). *Child victims of sexual abuse: What Europe does for you*. <https://epthinktank.eu/2019/02/16/child-victims-of-sexual-abuse-what-europe-does-for-you/>

European Parliamentary Research Service. (2024). *European Day for the Protection of Children Against Sexual Exploitation and Sexual Abuse* [Press release]. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2021/698789/EPRS_ATA\(2021\)698789_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2021/698789/EPRS_ATA(2021)698789_EN.pdf)

European Union. (2012). *CHARTER OF FUNDAMENTAL RIGHTS OF THE EUROPEAN UNION*. Official Journal of the European Union. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT>

European Union. (2024). *Cyprus Safer Internet Centre*. Better Internet for Kids. <https://better-internet-for-kids.europa.eu/en/sic/cyprus>

Fondation Samilia. (2021). *PROJET DE LOI MODIFIANT LE CODE PÉNAL EN CE QUI CONCERNE LE DROIT PÉNAL SEXUEL - DOC 55 2141/001*. http://samilia.org/wp-content/uploads/2021/10/Fondation-Samilia_AuditionCOMMJustice_191021.pdf

Gambon, T. B., O'Brien, J. R. G., Lavin, A., Askew, G. L., Baum, R., Berger-Jenkins, E., Johnson, T., Jutte, D., Nasir, A., Duffee, J., Dilley, K. J., Green, A. E., Javier, J., Mathur, M., Mattson, G., Montez, K. G., Nelson, J. L., & Peltier, C. B. (2020). Runaway Youth: Caring for the nation's largest segment of missing children. *PEDIATRICS*, 145(2). <https://doi.org/10.1542/peds.2019-3752>

Global emergency of child exploitation and abuse needs global action: UN experts. (2022, November 18). Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights. <https://www.ohchr.org/en/statements/2022/11/global-emergency-child-exploitation-and-abuse-needs-global-action-un-experts#:~:text=%E2%80%9CChild%20sexual%20exploitation%2C%20abuse%20and,public%20awareness%20of%20this%20phenomenon>

Goldfarb, E. S., & Lieberman, L. D. (2020). Three Decades of Research: The case for Comprehensive Sex Education. *Journal of Adolescent Health*, 68(1), 13–27. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2020.07.036>

Gouvernement Français. (2024). *STRATÉGIE DE LUTTE CONTRE LE SYSTÈME PROSTITUTIONNEL ET L'EXPLOITATION SEXUELLE*. <https://www.egalite-femmes-hommes.gouv.fr/sites/efh/files/2024-05/Strategie-de-lutte-systeme-prostitutionnel-et-exploitation-sexuelle-mai-2024.pdf>

Greene, K. S., & Alys, L. (2018). *Missing Persons: A Handbook of Research*. Routledge. <https://www.routledge.com/Missing-Persons-A-handbook-of-research/ShalevGreene-Alys/p/book/9781138494442?srsId=AfmBOorZNUBruBzsZawhZY8h6Fy8va--ZCgpt7Gph1bOujlSoZkQNwtz>

Hughes, C., & Thomas, M. (2016). 'You can trust me. . .' *Young people going missing and at risk of, or abused through, child sexual exploitation in North Wales*. https://wrexham.repository.guildhe.ac.uk/id/eprint/9197/1/17312%20CSE%20You%20Can%20Trust%20Me%20Report_LR.pdf

Interagency Working Group. (2016). Terminology guidelines for the protection of children from sexual exploitation and sexual abuse. In *Interagency Working Group on Sexual Exploitation of Children*. https://www.ohchr.org/sites/default/files/TerminologyGuidelines_en.pdf

International technical guidance on sexuality education: an evidence-informed approach. (2018). In *UNESCO eBooks*. <https://doi.org/10.54675/uqrm6395>

Internet Watch Foundation. (2023). IWF Annual Report 2023. In *Internet Watch Foundation*. <https://www.iwf.org.uk/annual-report-2023/>

Macilotti, G. (2011). Il contrasto alla pedopornografia online: esperienze italiane e francesi a confronto. *Rivista Di Criminologia, Vittimologia E Sicurezza*, 1(1). https://www.vittimologia.it/rivista/articolo_macilotti_2011-01.pdf

McVarish, M., Hamilton, M., & Hurtado, M. (n.d.). Justice Unleashed: Ending limitations, protecting children. In *Child Global*. Child Global. <https://cdn.bravemovement.org/files/Justice-Unleashed-In-Europe.pdf>

Miedema, E., Mat, M. L. J. L., & Hague, F. (2020). But is it Comprehensive? Unpacking the 'comprehensive' in comprehensive sexuality education. *Health Education Journal*, 79(7), 747–762. <https://doi.org/10.1177/0017896920915960>

Ministère de l'Intérieur. (2024, March). *Info rapide n°33 : Les violences sexuelles hors cadre familial enregistrées par les services de sécurité en 2023*. <http://www.interieur.gouv.fr/Interstats/Actualites/Info-rapide-n-33-Les-violences-sexuelles-hors-cadre-familial-enregistrees-par-les-services-de-securite-en-2023>. <https://www.interieur.gouv.fr/Interstats/Actualites/Info-rapide-n-33-Les-violences-sexuelles-hors-cadre-familial-enregistrees-par-les-services-de-securite-en-2023>

Ministère de l'Intérieur et des Outre-mer. (2024). RAPPORT ANNUEL SUR LA CYBERCRIMINALITÉ 2024. In *Vie Publique*. <https://www.vie-publique.fr/files/rapport/pdf/295072.pdf>

Ministry of Justice and Public Order. (2024, April 25). *CYBERCRIME*. Τμήματος Αλιείας Και Θαλασσίων

Ερευνών. <https://www.gov.cy/mjpo/en/public-order-sector/cybercrime/>

Missing Children Europe. (2023). Online Grooming & Going Missing: The voices of European survivors. In *Missing Children Europe*. <https://missingchildreneurope.eu/download/online-grooming-going-missing-the-voices-of-european-survivors/?wpdmdl=6078&refresh=670e5dc0903b61728994752>

NCMEC. (2022). CyberTipline Data Report 2023. In *National Center for Missing & Exploited Children*. <https://www.missingkids.org/gethelpnow/cybertipline/cybertiplinedata>

Netkova, B. (2021). INTERNATIONAL LEGAL STANDARDS IN COMBATING CHILD ONLINE SEXUAL ABUSE AND EXPLOITATION. *Journal of Liberty and International Affairs Institute for Research and European Studies - Bitola*, 6(3), 111–122. <https://doi.org/10.47305/jlia2163111n>

O'Donnell, B. (2021). Online Enticement Reports Skyrocket in 2020. *National Center for Missing & Exploited Children*. <https://www.missingkids.org/blog/2021/online-enticement-reports-skyrocket-in-2020>

OHCHR. (2000). Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography. In *United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights*. <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/optional-protocol-convention-rights-child-sale-children-child>

Ospina, M., Harstall, C., & Dennett, L. (2010). Sexual Exploitation of Children and Youth Over the Internet: A Rapid Review of the Scientific Literature. *Education & Research Archive*. <https://doi.org/10.7939/r3d21rz85>

Papalia, N., Mann, E., & Ogloff, J. R. P. (2020). Child sexual abuse and risk of revictimization: Impact of child demographics, sexual abuse characteristics, and psychiatric disorders. *Child Maltreatment*, 26(1), 74–86. <https://doi.org/10.1177/1077559520932665>

Patterson, A., Ryckman, L., & Guerra, C. (2022). A Systematic review of the education and awareness interventions to prevent online child sexual abuse. *Journal of Child & Adolescent Trauma*, 15(3), 857–867. <https://doi.org/10.1007/s40653-022-00440-x>

Point de Contact. (2024, November 20). *Accueil - Point de Contact*. Point De Contact. <https://www.pointdecontact.net/>

Police Fédérale. (2023). *Statistiques de criminalité*. Statistiques. <https://www.police.be/statistiques/fr/criminalite/statistiques-de-criminalite>

Polizia di Stato. (2024). *Internet, il paese delle meraviglie*. .

.?https://www.interno.gov.it/sites/default/files/2024-05/brochure-5-maggio-2024.pdf

Quayle, E., & Koukopoulos, N. (2018). Deterrence of online child sexual abuse and exploitation. *Policing a Journal of Policy and Practice*, 13(3), 345–362. <https://doi.org/10.1093/police/pay028>

Saprea. (2023, October 20). *Dissociation* | Saprea. <https://saprea.org/heal/dissociation/>

Save The Children Italia Onlus. (2010). *Abuso sessuale DEI minori e nuovi media: spunti teorico-pratici per gli operatori*. <https://s3-www.savethechildren.it/public/files/uploads/pubblicazioni/abuso-sessuale-dei-minori-e-nuovi-media-spunti-teorico-pratici-gli-operatori.pdf>

Silveira, P., Morais, R., & Petrella, S. (2022). A Communication Study of Young Adults and Online Dependency during the COVID-19 Pandemic. *Societies*, 12(4), 109. <https://doi.org/10.3390/soc12040109>

Sousa-Gomes, V., Abreu, B., Moreira, D., Del Campo, A., Moreira, D. S., & Fávero, M. (2022). Psychological intervention and treatment programs for adult victims of child sexual abuse: A systematic review. *Psychological Trauma Theory Research Practice and Policy*, 16(Suppl 1), S274–S284. <https://doi.org/10.1037/tra0001389>

The Library of Congress. (2020, August 7). *France: Parliament Adopts Law against Domestic Violence*. <https://www.loc.gov/item/global-legal-monitor/2020-08-07/france-parliament-adopts-law-against-domestic-violence/>

UNESCO. (2018). International technical guidance on sexuality education: an evidence-informed approach. In *UNESCO eBooks*. <https://doi.org/10.54675/uqrm6395>

United Nations. (1989). *Convention on the Rights of the Child*. <https://www.ohchr.org/sites/default/files/crc.pdf>

UNODC. (2020, February). *Cybercrime Module 12 Key issues: Online Child Sexual Exploitation and Abuse*. <https://www.unodc.org/e4j/en/cybercrime/module-12/key-issues/online-child-sexual-exploitation-and-abuse.html>

We Protect Global Alliance. (2023). *Estimates of childhood exposure to online sexual harms and their risk factors*. https://www.weprotect.org/wp-content/uploads/WeProtect-Global-Alliance_Economist-Impact_English-full-report.pdf

YADA. (n.d.). *Grooming models*. https://www.yadauk.org/Groups/354660/Grooming_Models.aspx

